

DOLENJSKI LIST

Zveza komunistov v žarišče samoupravljanja

VI. kongres ZK Slovenije je izzareval že v prvi polovici svojega dela izredno skrb za nadaljni gospodarski in samoupravni razvoj naše družbe — Živahne plodne in tehtne razprave so se odvijale v petih kongresnih komisijah — Mladim moramo omogočiti da »shodijo« v okviru samoupravljanja, zavajoč se svojih pravic in dolžnosti

V ponedeljek, 9. decembra je v veliki dvorani Gospodarskega razstavišča v Ljubljani ob 15. uri s preprostimi besedami »Pričenjam VI. kongres Zveze komunistov Slovenije«, predsednik predsedstva CK ZKS Albert Jakopič-Kajtimir, začel dvo in pol-dnevno snavanje slovenskih komunistov. Takoj po Internacionali, ki je zadonela iz mladih grl pevecem zboru »Toneča Tomšiča«, je tov. Jakopič pozdravil predstavnike CK ZKS, predstavnike CK iz petih bratskih republik, predstavnike deželnih komitejev KP Italije in Avstrije, socialističnih strank in gibanj, predstavnike organizacij zamejskih Slovencev iz Italije in Koroške in druge domače predstavnike. 433 delegatov, 91 članov CK, 13 članov kontrolne in 8 članov revizijske komisije, zbranih v dvorani, je skupaj z drugimi predstavniki nato z enominutnim molkom počastilo spomin med obe ma Kongresoma umrlih komunistov in članov CK, posebna delegacija pa je odnesla venec na grobnično narodnih herojev. (Ko odhaja to poročilo v tiskarno, je opravil kongres polovico svojega dela, ko pa boste vi prebirali te vrstice, bo kongres svoje delo že opravil. Zato vas bomo s pomembnimi kongresnimi gradivom podrobnejše seznanili še v prihodnjih številkah.)

Kongres je nato izvolil svoje predsedstvo, sprejel poslovnik in izvolil svoje organe. Plenarnemu zasedanju je predsedovala Vida Tomšič.

Ko so delegati sprejeli predlagani dnevnji red, je v imenu CK ZKS pozdravil delegata

ne države. Prispevala je k naši internacionalistični povezanosti z naprednim svetom. Omenil je protislovje sodobnega sveta, zlasti blokovsko delitev, ki nasprotuje nacionalnim težnjam majhnih narodov.

(Nadaljevanje na 11. str.)

Stara ženica za novo šolo na Mirni

V ponedeljek, 9. decembra, se je zglašila na občini v Trebnjem Jana Kocijan, starejša upokojenka iz Brezovice pri Mirni, in vse presenetila z naslednjimi besedami: »Prinesla sem vam deset tisočakov kot moj prispevki za gradnjo mirenske šole. Prihranila sem jih v oktobru in novembru, prinesla sem jih sama, čeravno mi prispevka ni treba plačevati.«

Jana Kocijan ima 33.600 starih dinarjev pokojnine.

Mar ni to najlepši primer, kako se v občini Trebnje ljudje pripravljajo na nedeljski referendum o samoprispevku za obnovbo šol, o čemer pišemo danes obširnejše na trebanjski strani našega tednika?

Težko je podoživeti, še težje pa opisati ustvarjalno vzdušje, ki je vladalo na VI. kongresu slovenskih komunistov. Na sliki: pogled na novomeške deležne med plenarnim zasedanjem v veliki dvorani Gospodarskega razstavišča (Foto: Busić — Delo)

Prijetno presenečenje na LISCINI reviji

Potrošnice toplo pozdravljamo novosti v proizvodnem programu tovarne LISCA iz Sevnice — Poleg prvovrstnih nedrčkov, steznikov in korzov tudi kolekcija kopalnih oblek

6. decembra popoldne je bila velika restavracija motela Otočec polna poslovnih prijateljev sevnške tovarne Liscia, ki je ta dan na lastni modni reviji prikazovala svoje izdelke. V sodelovanju s Centrom za sodobno oblačenje iz Ljubljane, znanimi manekenkami ter pevčema Ireno Kohont in Rafagom Irgoličem je v programu minito 45 prijetnih minut. Revijo je začel direktor LISCE tov. Vinko Božič, ki je hkrati pozdravil številne goste.

Modna revija je bila sestavljena iz dveh delov; v prvem so gostom predstavili program iz redne proizvodnje perila, v drugem pa modele kopalnih oblek za prihodnje leto.

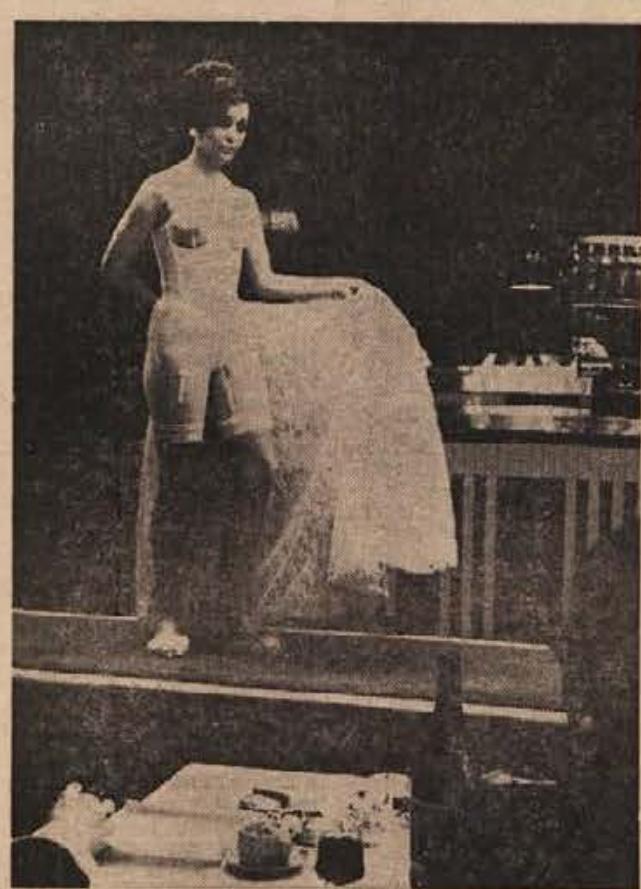
Maneke so pokazale vrsto nedrčkov, steznikov in korzov, pri katerih je prevladovala bela barva, izdelujejo pa jih tudi v črni in deloma rožnati barvi. Novost na našem tržnici pa je dolg steznik, ki ga Liscia izdeluje pod imenom »Victoria«. Poštele so ga zlasti žene

močnejših postav. Liscino

(Nadaljevanje na 16. str.)

Danes: delovno srečanje knjigovodij

V zavodu za izobraževanje kadrov in produktivnost dela v Novem mestu se bo danes ob 8. uri začelo posvetovanje o novih predpisih o delitvi dohodka in knjigovodstvu ter kontnem planu delovnih organizacij. Priteja ga Društvo knjigovodij v Novem mestu v sodelovanju z Zavodom za izobraževanje kadrov, vodil pa ga bo dr. Ivan Turk, profesor ekonomske fakultete iz Ljubljane. Posvetovanje je namenjeno predvsem vsem vodstvenim kadrom delovnih organizacij, da bi bili dovolj zgodaj seznanjeni z vsemi novostmi, ki se obetajo pri delitvi dohodka in v knjigovodstvih prihodnje leto.

»MALA MODNA REVIIA« sevnške konfekcijske tovarne LISCA v novi restavraciji na Otočcu je 5. decembra pokazala vso pestrost novih oblik in še boljših materialov, iz katerih to znano in ugledno podjetje izdeluje nedrčke in pasove, steznike, elastične halice in od letos naprej tudi kopalne obleke. Vec o LISCINI »mali modni reviji« berite na 16. strani današnje številke! (Foto: M. Moškon)

Trebnje: v nedeljo referendum

V nedeljo, 15. decembra, bo v trebnjski občini ljudsko glasovanje o podaljšanju plačevanja samoprispevka za šolstvo, ki ga občani plačujejo že od srede 1966 in ki je pokazal lepe rezultate.

Posebna strokovna komisija je pripravila načrt izgradnje in popravil šol, ki obsegajo vse šole v občini. V ta namen bi v petih letih zbrali dobro tretjino potrebnega denarja — 3,21 milijona novih dinarjev, drugo pa naj bi v obliki posojila dobili kot pomoč manj razvitim občinam.

V vsej občini je bilo na desetine sestankov, na katerih so ljudem pojasnjevali, kakšen je ta družbeni dogovor in kako bo zbrani denar porabilen. V nedeljo se bo pokazala družbena zavest, zrelost in pripravljenost odpovedati se delu dohodka v korist mladega rodu.

VREME

OD 12. DO 22. DECEMBRA

Do srede decembra in nekako od 20. do 27. decembra padavine, pretežno sneg. Vmes izboljšanje in hladnje. Dr. V. M.

Od 1. XI. do 10. XII. 1968:
1679 NOVIH!

V šestem tednu naše nove akcije smo pridobili spot 349 novih naročnikov. Zadnje dni so se razvile pošte v vseh 9 občinah, zato pričakujemo v naslednjih tednih prav take uspehe. Stanje v tork opoldine:

BREZICE:	153
CRNOMELJ:	160
KOČEVJE:	119
KRSKO:	226
METLIKA:	41
NOVO MESTO:	312
RIBNICA:	75
SEVNICA:	130
TRERNJE:	231
Razne pošte:	160
Inozemstvo:	52

Gozdno gospodarstvo NOVO MESTO

ugotavlja, da povzročajo občani pred novletnimi prazniki veliko škodo s posekom smrečic za novotno jelko.

Prebivalce obveščamo, da bomo od 15. decembra 1968

PRODAJALI JELKE

vsek dan na tržnici v Novem mestu. Drevesca bodo naprodaj po 400 do 1000 Sdin. GG Novo mesto

V Veliki Britaniji so pravkar objavili podatke o lanskem potrošnji. Iz njih smo zvedeli, da so Britanci tudi porabili 40 milijonov funkov (milijard in 200 milijonov novih dinarjev) za sredstva za shujšanje. Približno ob istem času so v OZN objavili podatke, da v Južni Ameriki 1.500 otrok umre vsak dan — od latote... V Bolgariji se zadne čase mnogo ukvarjajo z zgodovino, ki naj bi po mnenju bolgarskih voditeljev odigrala veliko vlogo pri pravilni vzgoji mladine. Prav zdaj pripravljajo izdajo zgodovine Bolgarije v desetih delih. Kako si malec nenevadno zamislja zgodovino, pa naj pokaze naslednji odomek iz sklepa bolgarskega politbiroja o napisu nove zgodovine: »Izdaja zgodovine nima samo znanstveno raziskovalnega, ampak tudi družbeno političnega pomena. S tem da bo pokazala vse dragocene, herojsko in revolucionarno v preteklosti bolgarskega naroda, bo neusahlje vir za vegažanje delovnih ljudi v duhu socialističnega patriotizma in proletarskega internacionalizma, za krepitev čustev ljubezni in hvaljenosti do ruskega naroda, našega dekrajinega osvoboditelja in do drugih narodov velike sovjetske dežele...« V Venecueli so bile nedavno volitve za novega predsednika republike. Porocila pravijo, da so volitve potekale brez večjih incidentov in dodačajo, da je za red na volitvah skrbelo 80.000 vojakov in policajev. Kaže, da volitve v Južni Ameriki niso tako preprosta stvar... Dva zahodna Nemca, neki pilot in neki arhitekt — ki se honorarno ukvarjata tudi z vojnostvom — sta iz oporišča NATO v južni Nemčiji ukradla kompletno raketno. Naredila sta paket in ga po letalski pošti poslala v Moskvo. Vsekakor edinstven primer v sicer bogati zgodovini vojunske iznajdljivosti...

Organe upravljanja določi statut

Predlagane spremembe republiške ustawe govorijo tudi o organih upravljanja v delovnih organizacijah

Posebej pomembni so delovnim organizacijam. Niti ni določeno, da bi vsaka delovna organizacija morala imeti delavski svet, ampak lahko zaupajo funkcije delavskega sveta glede na naravo dejavnosti delovne organizacije ki opravlja cije tudi drugemu ustrezemu organu upravljanja.

■ Direktor delovne organizacije naj bi bil imenovan v ustawu le posredno. Predlagajo namreč, da bi z zakonom lahko določili poseben način imenovanja in razrešitve individualnega organa delovne dejavnosti posebnega družbenega pomena.

Tako ni posebej govora o upravnem odboru in direktorju, tudi ni določeno, za koliko časa se organi upravljanja volijo, v tem ko je bilo doslej določeno, da člane delavskega sveta volimo za dve leti in da se vsako leto izvoli na novo polovica njegovih članov ter da nihče ne more biti dvakrat zaporedoma izvoljen za člena delavskega sveta. Vse to je zdaj prepuščeno samim

■ Druga takša sprememba ustaw pa se tiče delitve dohodka v delovni organizaciji. Po predlogu ustawne komisije bi v ustawu določili, da se z zakonom lahko predpišejo ukrepi za družbeno usmerjanje delitve dohodka. Dosedanje izkušnje so namreč pokazale, da mora imeti družba možnost intervenirati v takih primerih, ko gre za očitno kršenje načela delitve po delu, ko prihaja do neupravičenih razlik v višini osebnih dohodkov in premoženja. Temeljni zakon o delitvi in o ugotavljanju dohodka namreč takšno določbo že ima.

In končno predlagajo, naj bi v ustawu dopustili možnost uvedbe prisilne uprave tudi v zavodih. To zdaj ni bilo mogoče, ampak je taka določba veljavna le za gospodarske organizacije v tem ko je v zavodih, ki v glavnem

opravljajo dejavnost posebnega družbenega pomena,

taka določba veliko bolj umestna. S tem si družba zagotovi vsaj delen vpliv na delovanje take organizacije. Pri nekaterih zavodih (npr. sojah) klasična oblika prisilne uprave najbrž ne bo prišla v početek, bo pa mogoče pri tistih zavodih, katerih dejavnost se približuje poslovanju po gospodarskih načelih.

V.J.

Na razpis pripravnikov ni prijav

KOPRIVNICA, 10. dec. — (Tanjug). Na razpis za pripravnike koprivniškega prehrambenega kombinata »Podravka« se je javilo manj kandidatov kakor jih potrebujejo. Na šest prostih pripravniških mest za diplomirane ekonomiste se je javil en sam kandidat. Prav tako se je prijavil en sam tehnolog, medtem ko se ni prijavil noben pravnik.

Demonstracije proti Habsburžanom

DUNAJ, 10. dec. (Tanjug). Tu so bile sinoci demonstracije proti Habsburžanom, do katerih je prišlo zaradi predavanj, ki jih je imel na pobudo neke katoliške mladinske organizacije bivši pretendent na avstrijski prestol Otto Habsburg.

Kljub nasprotovanju socialistov je avstrijski parlament včeraj sklenil, da bodo tudi Habsburgovim otrokom izdali stalne avstrijske potne liste. Habsburg in njegova žena sta dobila potna lista že leta 1966.

tedenski notranjopolitični pregled - tedenski notranjopolitični pregled

■ NESPREMENJENA OBREME NITEV GOSPODARSTVA — Zagotoviti je treba tolikšna sredstva za splošno potrošnjo, da bo republika mogla izpolniti že sprejet obveznosti in da bo možno dosegiti normalen razvoj družbenih služb, ne da bi zato gospodarstvo še bolj obremenjevali z dajatvami. To sta dve temeljni stališči, sprejeti na nedavnem zasedanju republiškega in gospodarskega zborna slovenske skupščine na katerem so sprejeli resolucijo o družbeno ekonomskih izhodiščih za oblikovanje dohodkov in kritje potreb splošne potrošnje v Sloveniji v prihodnjem letu.

Ta dokument oziroma dogovor vsaj v glavnem vskljuje potrebe z možnostmi. V prihodnjem letu se bo izboljšal gmotni položaj pravstnih delavcev. Stare pokojnine se bodo bolj približale novim. Sklenjen je dogovor, da je treba zagotoviti stalen vir sredstev za financiranje znanstvenega in raziskovalnega dela. Skrb za srednje šole prevzema naše republika. Dogovorjena je enotnejša davčna politika v republiki. Ob tem pa gospodarstvo prihodnje leto ne bo bolj obremenjeno s prispevkami kot letos, da bi lahko uporabilo več sredstev za svojo modernizacijo.

■ DR. V. BAKARIĆ PREDSEDNIK ZKH — V soboto se je v Zagrebu končal VI. kongres Zvezne komunistov Hrvatske, ki je za predsednika centralnega komiteja ponovno izvolil dr. Vladimira Bakarića.

■ POVEČANA RAFINERIJA NAFTE — Predsednik Tito je prejšnjo sredo odpril rekonstruirano rafiner-

rijo naftne v Bosanskem Brodu, katero letna zmogljivost se bo počevala od 800.000 na 2,5 milijona ton.

■ V SKUPŠČINE TUDI VEČ KMETOV — Izvršni odbor republiške konference SZDL je sprejel dokument o uresničevanju kadrovskih načel ob skupščinskih volitvah, ki bodo spomladvi. Najobsežnejše poglavje je posvečeno vprašanju, kako naj bodo sestavljene občinske, zlasti pa se republiška skupščina. Zlasti naj bodo v skupščinah za-

Zagotovitev normalnega razvoja družbenih služb

stopana vsa poglavitna področja združenega dela ter vse tiste družbenne skupine, ki nosijo težo razvoja. V skupščine naj pride ustrezno število neposrednih proizvajalcev. Pri tem pa je treba širše pomovati, kdo je neposredni proizvajalec, saj so ob današnjem tehničkem razvoju recimo, inženirji in drugi strokovnjaki prav tako v neposrednem stiku s proizvodnjo.

V skupščinah je zdaj premalo predstavnikov družbenega sektorja kmetijstva kot tudi zasebnih kmetov.

Omenjeni dokument nadalje pravi, da nikakor ne gre predpisati, koliko kandidatov naj bi določali za posamezno poslansko oziroma odborniško mesto, ker bi to

omejevalo možnost volivcev, da se o tem sami dogovorijo.

■ ELEKTRIKA SE PO STARI CENI — Skupnost jugoslovanskega elektrogospodarstva je zahtevala podražitev električne energije v prihodnjem letu. Zvezni izvršni svet pa je sklenil, da se elektrika v prihodnjem letu ne bo podražila.

■ PREDOR POD KARAVANKAMI — Gorenjske občine predlagajo, naj bi vključili v srednjerodni plan gradnje hitrih cest v Sloveniji tudi predor pod Karavankami. Ta predor bi namreč preprečil osamitev Gorenjske sprice njene sedanje razmeroma slabe povezave s Košoško.

■ GLADOVNA STAVKA — Gojenci ljubljanskega dijaškega doma Ivan Cankar so prejšnji teden začeli gladovno stavko zaradi premajnih količin kruha in nekaterih neurejenih zadev. Proti koncu teda so se razmire, kot vse kaže, že uredile.

■ MODERNIZACIJA STAJERSKE ŽELEZNICE — Po petletnem planu Združenega železniškega transportnega podjetja Ljubljana bodo modernizirali tudi železniško progno Zidani most—Maribor—Sentilj. Doslej so že obnovili progno od Zidanega mosta do Grobelnega. Progno zdaj elektrificirajo na odseku Zidani most—Rimske Toplice.

■ POTRES V BOSNI — Prejšnjo sredo so v Bosni cutili potres, ki je bil najmočnejši na območju Tuza—Brčko. Porušenih ali poškodovanih je precej hiš. Več ljudi je bilo tudi poškodovanih, vendar ne zaradi podiranja poslopij, marveč zato, ker so brezglavo skakali iz hiš.

OSLO: Franz René Cassin (na sliki) je v torek v avli tukajšnje univerze prejel letosno Nobelovo nagrado za mir iz rok predsednice norveškega komiteja za Nobelove nagrade, Mrs. Ase Liones. (Telefoto: NTB, UPI)

tedenski zunanjopolitični pregled

V pondeljek sta skozi Bosporsko ožino zapila v Crno morje ameriška reslica »Dyess« in »Turner«. To ni prvič, da ameriške vojne ladje plujejo po Crnem morju. Toda še junija letos, ko so bile zadnjikrat tam, dogodek ni zbulil posebne pozornosti. Tokrat je drugače: Sovjetska zveza je v svojem tisku ostro obsodila prihod ameriških rušilcev, češ da gre za izvajanje in provokacijo. Prihod ameriških rušilcev v Crno morje — torej v neposredno bližino sovjetskih meja — gojivo ni dejanje miru in dobre volje, ampak veliko bolj razkazovanje moči in ameriške prisotnosti. Hkrati je to tudi odgovor na vse večjo sovjetsko vojaško pristojnost v Sredozemskem morju. Tu je vedno več sovjetskih ladij in vse p. gosinejši so glasovi, da Sovjetska zveza skuša dobiti oporišča v nekaterih arabskih državah.

Vojaško tekmovanje dveh velesil v Sredozemlju je nedvomno nerazveseljiv pojav. Toda odnosov med njima v resnici najbrž ne zaostruje tako, kot je to videl, če so določimo samo po odmehih v tisku in po otožbah, ki jih sipesata druga na drugo. Ne smemo namreč prezreti, da

TELEGRAFI

LISBONA — V pondeljek je portugalska policija, oborožena z brzostrelkami, zasedla univerzo v Lizboni. Studentje so na to akcijo odgovorili z velikimi demonstracijami. Oblasti so ukazale policiji, naj osvobi univerzo, kar ocenjujejo kot pomembno znago študentov.

LIMA — Peru in Jugoslavija sta navsesali diplomatske odnose na ravni veleposlanstev.

NEW YORK — Uradno so sporočili, da se bo sedanjem ameriški ministru za zunanje zadeve Deanu Rusk spet zaposlil v Rockefellerski fondaciji, kjer je bil zaprosen, preden je postal zunanji minister. Kdo bo novi ameriški zunanji minister, še ni znano.

AMAN — Jordanski kralj Hussein je v posebnem sporazumu opozoril svojo armado, da udegne v bližini prihodnosti pritv do nevega izraelskega napada na Jordanijo.

MOSKVA — V Kremlju zaseda vrhovni sovjet Sovjetske zveze, ki razpravlja o programu za prihodnje leto. Pricakujejo, da bodo povečali izdatke za vojsko.

MESINA — V severovzhodnih Sicilij je bil v torek dve urki potres. Ljudje so v strahu zbrali na ceste. Prva poročila ne govorijo o grobkih žrtvah, ampak le o gnetni škodi.

ATENE — V rudniku lignita na grškem otoku Eubeji je v podzemnem eksploziju eksplodiral dimnit. Sedem rudarjev je bilo mrtvih, 28 pa ranjenih.

JERUZALEM — Izraelski premier Eshkol se je v torek dve ure pogovarjal z Nixonovim odpovedcem Scrantonom, ki potuje po Srednjem vzhodu in je došel obiskati več arabskih držav, med drugim tudi ZAR.

V Kijevu je bil še en sestanek najvišjih državnih in partijskih voditeljev Češkoslovaške in Sovjetske zveze. V kratkem se bo začel plenum KP Češkoslovaške, na katerem bodo razpravljali o gospodarstvu in o usodih češkoslovaške gospodarske reforme. Razen tega bodo v zvezi z novo federativno ureditvijo države imenovali nekaj visokih novih funkcionarjev. O sedanjem stanju odnosov med ČSSR in ZSSR najlepše priča prav dejstvo, da se mračajo češkoslovaški voditelji pred vsakim sklepom prej posvetovati s sovjetskim vodstvom. Tukaj pred plenumom prejšnji mesec je Dubček na skrivaj odšel v Varšavo, kjer je bil takrat gost na kongresu poljske partije, in se z njim posvetoval o sklepom plenuma. Vse to dokazuje, da ima češkoslovaška partija zelo zvezane roke in da brez sovjetske odobritve ne more storiti nicesar.

Hkrati to tudi dokazuje, da je tista trditve iz moskovskega sporazuma, če da se Sovjetska zveza ne bo vmešavala v češkoslovaške notranje zadeve, samo črka na papirju. Moskva se kar poslene vmešava v vse, kar se dogaja na Češkoslovaškem in tega nič ne skuša skrīti.

Ker predvidevajo drugačno sestavo zvezne in republike skupščine, so predvidene tudi spremembe v volilnem sistemu. Poslance zбора narodov bodo volile republike skupščine in skupščine avtonomnih pokrajjin, poslance držbenopolitičnega zбора pa občani na neposrednih volitvah, v tem ko za zбор delovnih skupnosti ne bi bilo sprememb. Volile bi jih občinske skupščine.

Ko so v zvezni skupščini te dni razpravljali o ustavnih spremembah, se je precej poslancev zavzemalo za neposredne volitve tudi v zbor delovnih skupnosti. Se pravi, da bi delovni ljudje iz gospodarstva in drugih področij združenega dela sami volili svoje delegate v ustrezen zbor delovnih skupnosti zvezne skupščine. To pa bi pomenilo, da bi vsaka republika poslala v tak zbor delegate v sorazmerju s številom zaposlenih, npr. v gospodarstvu, na področju socialnega varstva in zdravstva ter prosvete in kulture. Torej bi razvitejše republike poslale več delegatov kot nerazvite. Proti temu pa so bili poslanci zlasti iz manj razvitih republik, ker menijo, da bi bili potem podrejeni razvitejšim. Zato so za posredne volitve.

Kot vse kaže, pa je isti razlog prevladal tudi v republiški ustavni komisiji, ki je postavila načelo, naj bi vsaka občina poslala v vsak zbor delovnih skup-

PRED SPREMENBO USTAVE

Kako bomo volili

nosti najmanj enega delegata, to se pravi, da bi jih bilo 60. Ker pa bi štel zbor 75 poslancev, bi preostalih 15 razdelili med razvitejše občine. Komisija sicer sama priznava, da bi bilo funkcionalno načelo najbolj pričerno, kar pomeni, da bi v vsaki občini volili delegate v sorazmerju s številom zaposlenih, npr. v gospodarstvu, ne pa po številu prebivalcev, kakor je to urejeno zdaj. Seveda bi bilo potem precej občin, ki v določenem zboru sploh ne bi imelo svojega delegata.

Treba pa se je predvsem vprašati, kakšna je vloga zborov delovnih skupnosti. Ti namreč izražajo interese delovnih ljudi v združenem delu, ki pa daleč presegajo občinske meje. Če naj bodo ti interesi izrazeni v skupščini, potem naj te delegate volijo tisti, katerih interesi naj bi bili zastopani. V nasprotнем primeru bodo to spet občinske delegacije, interes občin pa je že izražen v zboru občin in bo tako interes delovnih ljudi v združenem delu močno zabrisan, če se bo sploh mogel uveljaviti in tako zbori delovnih skupnosti izgubljajo svojo poglavito funkcijo.

Poslance republike zbor bi volili na neposrednih volitvah, vtem ko za volitve zborov delovnih skupnosti ne bi bilo sprememb. Volile bi jih občinske skupščine, kot doslej. V republiškem zboru pa bi bili zastopani občani Slovenije kot pripadniki slovenskega naroda, delegate pa bi volili po številu prebivalcev in se bo zgodilo, da v njem vsaka občina ne bo zastopana. Za zbor občin pa je predvideno, da bi imel toliko poslancev, kolikor je občin v Sloveniji, se pravi 60, in bi jih volile občinske skupščine. Ustavna komisija pa je dopustila tudi možnost, da bi za eno poslansko mesto v zboru občin lahko izvolili tudi po več poslancev. Tako bi prihajalo na eno sejo zabora občin lahko tudi več poslancev in bi v delu zboru sodeloval le pri eni ali dveh točkah dnevnega reda, pri drugih pa drugi iz iste občine. Odločitev o tem, koliko poslancev za eno mesto bi imela posamezna občina v zboru občin, je prepričena občinskimi skupščinami, ki naj to urede s svojim statutom. Menijo namreč, da bi bilo prav, če bi občino v tem zboru zastopal človek, ki se na določeno vprašanje podrobno spozna.

Poglavitna pripomba k takemu sistemu pa je, da bodo delovni ljudje s posameznimi področji združenega dela v skupščini po novem sistemu še slabše zastopani, kot so zdaj, saj bo npr. mariborska občina imela v gospodarskem zboru le 4 poslance, 20 občin pa vsaka po enega, četudi vse skupaj nimajo v gospodarstvu toliko zaposlenih kot mariborska občina.

V. J.

V skupščini so rekli: lahko se naučimo pri kmetih

Kaj bi omogočila sprostitev predpisov o zbiranju dohodkov za zdravstvo? Nihče ne govori o »vračanju v stare čase«, pač pa o gibčnejšem povezovanju skupnosti s proizvodnimi in drugimi delovnimi organizacijami – Gre za zaupnico samoupravi na področju delavskega zavarovanja

V socialno-zdravstvenem zboru je tekla razprava, ali pa je ves čas doslej prihajalo prav pri tem vprašanju, ko si prizadeva, da bi odpravil z zakonom predpisano omejitev pri določaju prispevkov za zdravstvo. Velika večina je bila zato in poslanici so dokazovali, da je treba tako odločitev čimprej sprejeti.

Med drugim je eden od poslancev postavil za zgled kmete: »Kar poglejmo,« tako nekako je dejal, »samoupravljanje v zdravstvenem zavarovanju naših kmetov je veliko bolj podobno temu, kar si od pravega samoupravljanja želimo. Kmetje vedo, da morajo v komunalni skupnosti zbrati toliko denarja, da bodo placani tisti stroški, ki nastajajo, ko zavarovanci uveljavljajo svoje zavarovalne pravice.«

V delavskem zavarovanju treba računati z vsakim dñarjem, kje ga bomo vzeli in kako porabili in za to ostaja kot prva naloga socialnega zavarovanja in zdravstvene službe nenehna skrb za varčevanje, za racionalizacijo poslovanja na tem področju. Tu pa pri odpravi omejitev pri določanju prispevkov skoraj lahko računamo, da bodo na večini območij uspeli finančno ne predračune za prihodnje leto zasnovati na instrumenih, ki so veljali letos. Se pravi, da stopnje prispevkov niti ne bi povečevali. Vendar pa bi sprostitev predpisov o zbiranju dohodkov za zdravstvo omogočila, da bi v skupnostih, kjer se nikakor niso mogli izviti iz finančnih stisk in primanjkljajev, pretehtali morebitno možnost, da nekoliko povečajo redne prispevke za zdravstvo. Omenjajo,

da so tako območja predvsem na Stajerskem, mariborsko, ravensko in celjsko in tu bi družbeno dogovarjanje dobilo svoj pravi samoupravni pomen. Ce zakonski predpis ne bi več vezal rok, bi torej skupnosti z večjimi poimomici, ki so jih imeli doslej vodile razgovore z gospodarskimi organizacijami in drugimi činitelji o tem, kakšne rešitve bi bile najbolj sprejemljive. Skupaj bi s polno odgovornostjo odločali, ali naj pri manjših rednih prispevkovih omojiti del pravic zavarovancem, povečajo njih doplačila in podobno, ali pa bi bilo možno, da da gospodarstvo nekaj več denarja v rednih prispevkih.

Republiški organi smatrajo, da je samouprava na področju delavskega zavarovanja tolikan zrela in sposobna, da ji gre taka zaupnica in da ni nevarnosti, da ne bi značaj svojih računov priлагoditi potrebam, realnim možnostim in da ne bo zanemarjala prizadevanj za racionalizacijo. MARIJA NAMORS

Davki, razponi in spodbuda

Neobdavčljiva osnova: 20.000 dinarjev – Tak je najnovejši predlog izvršenega sveta SRS, republiška skupščina pa ga bo verjetno obravnavala po skrajšanem postopku, da bi lahko pravočasno sprejeli republiški proračun za 1969

Po napovedani spremembi republike predpisa o prispevku iz skupnega dohodka občanov (o tem bo kmalu sklepala republiška skupščina) naj bi odsljek vsak plačeval davak od letnega dohodka, ki presega 20.000 din.

Predlagane davne spremembe upoštevajo solidarnostna načelo, naj za skupne družbene potrebe več prispeva tisti, ki ima večje dohodke. Zato uvaža predlagani predpis ostrejšo davčno lestvico: večji ko je dohodek posameznika, večji je tudi davčni odstotek.

Na drugi strani pa predvidevajo davne spremembe posebno davčne olajšave za tiste, ki vzdržujejo družino. Le-tem se neobdavčena lastna osnova (20.000 din) poveča za 5.000 din za vsakega neprekrbljenega otroka in za 2.500 din za nezaposlenega zakonca. To je novost, ki obeta, da bomo le začeli spet nekoliko bolj upoštevati tudi socialni položaj družine.

Takšna davčna politika nima samo tega namena, da bi zaračunala proračunska sredstva za financiranje po-

večnih potreb. Omenjeni davčni predpis pravzaprav lahko uvrstimo med ukrepe, s katerimi naj bi v Sloveniji v prihodnjem letu uveljavljali politiko, ki bi jo na kratko lahko orisali takole: nekoliko upočasnit rast standarda ljudi z visokimi dohodki, nadaljevati sedanjo rast standarda srednjih kategorij, hkrati pa bolj hitro popravljati materialni položaj ljudi z nizkimi dohodki.

Tako začrtana politika pa vzbuja tudi pomislike, ali se s tem nekoliko ne odmikamo od delitve po delu. Vendar nikakor ne gre za to, saj bi se s tem hkrati odrekli najbolj učinkovitemu in nepogrešljivemu spodbujanju znanja, sposobnosti, prizadetnosti, s tem pa tudi hitrejšemu gospodarskemu razvoju. Toda v naši socialistični družbi je nujno združevati delitev po delu tudi s solidarnostjo, kadar gre za skupne družbene potrebe in pri tem uveljavljati načelo, »aj več prispeva tisti, ki več ima. Po toj poti hkrati deloma ublažujemo razlike v socialnem položaju posameznih slojev delovnih ljudi. Te razlike pokažejo že sama delitev po delu,

toda zlastibolej jih povečujejo številni primeri, ki malčijo načelo te delitve.

Pri tem mislimo na nesporazumno visoke osebne dohodke v elektrogospodarstvu, bankah, zavarovalnicah in še v nekaterih drugih panogah, ki imajo monopol položaj, prav tako pa na druge prime, ko prejemo visoke osebne dohodke posameznik, ne da bi jih upravičili s svojim delom.

Sededa pa omenjena politika, predvidena za prihodnje leto, zadeva tudi razpone v osebnih dohodkih sploh. Moramo reči, da tu stvari še niso povsem dogbrane. Še in se ubadamo z vprašanjem, kolikšni razponi med osebnimi dohodki so v naših razmerah koristni in nujni, od koder dalje pa postanejo ne le politično skodljivi, marveč tudi v ekonomskem pogledu nesmotni.

Pod vtirom nekaterih vročih razprav, ob posameznih stavkah in podobnih pojavih nezadovoljstva začnemo kar radi kar na splošne udrihati po razponih. Ko pa strokovnjaki zapuščajo naša podjetja in odnašajo svoje znanje v tujino, to vižo spremembo in spet svarimo pred skodljivo uravnivoščko. V tem pogledu torej še nismo dosledni.

V 1969: Več denarja ostane gospodarstvu

Z novimi zakoni, ki so jih v zvezni skupščini sprejeli pretekli teden, bo gospodarstvo v 1969 ostalo na razpolago več sredstev:

prispevki na osebne dohodke je zmanjšan s 4,7 na 3 odstotke, kar pomeni zmanjšanje obveznosti gospodarstva v SFRJ za pribl. 90 milijard dinarjev.

z Skopje po 1.I. 1969 ne bo treba več plačevati prispevka iz investicij.

Upravne takse se bodo posledje povečale; republike in občine bodo same predpisovale višino teh tak, ki se že vrsto let niso spremenile.

Elektrika ne bo dražja!

Zvezni izvrsni svet je prejšnji teden sklenil, da se cene električne energije v 1969 ne bodo povečale (niti v prenosnih mrežah, niti pri potrošnikih).

Povečanje vojaških vojnih invalidin

Socialno zdravstveni zbor zvezne skupščine je po hitrem postopku sprejel zakonske spremembe, po katerih bo mogoče povečati invalidnine vojaških vojnih invalidov za 15 odstotkov in investi družinski dodatek kot novo obliko varstva družin umrlih invalidov I. in II. kategorije.

To si tečen! Ko si nekaj umislil, vztrajaš pri tem kot pijanec za volanom!

(Karikatura in JEZA)

Kmetijski nasveti

Ribe - donosen, toda muhast

Crni ribez vsebuje nekajkrat več C vitamina kot limone, za katere mnogi misljijo, da ga imajo največ. Z naraščanjem izletništva in avtomobilizma se zadnja leta v svetu poraba ribeza nenehno veča. Zadnje tri leta se je močno povečala tudi cena ribeza in je letos dosegla celo 6 dinarjev za kilogram. Posledica tega je večanje površin ribeza, tako da včasih celo zmanjšuje sadik.

■ Crni ribez je natančna, celo muhasta rastlina. Dobro rodi le na posebnih legah, občutljiva je za miraz, zahteva dobro nego nego pa tudi urejeno tržišče, sicer postane zrtev mnogih spekulacij. Racunajo, da mora pri nas dati en grm vsaj tri kilograme pridelka, sicer pridelovanje ni dovolj donosno. To pa je mogoče doseči.

Pozeba je najhujša nadloga ribeza, zato se je pri sajenju treba izogibati ravninskih leg in vznosil pobocij, kjer se zadržuje hiadnjski zrak. Izmed mnogih sort crnega ribeza so se pri nas obnesle posebno sorte: rosenhal, wellington, goliath in silvergoliath, medtem ko je precej razširjena sorta češki boskoop že vržena iz slovenskega sadnega izbora, ker premalo rodi.

■ Razen neposredne lege ali izbora sorte je pogosten krivec za premajhno in predvsem nestalno rodnost tudi pomanjkljiva oskrba. Zanemarjeni in zaplevljeni nasadi so raj za ribeze bolezni in škodljivce: ribezovo rjo, listno pegavost in ribezovo hrizico. Pameten pridelovalec bo poslušal strokovnja navodila in jih tudi upošteval.

Nekateri sadjarji naredijo napake tudi s tem, da grmeč preplitivo posadijo ali pa pregloboko obdelujejo zemljo, da o premalu izdatinem gnojenju nitil ne govorimo. Poskusi so pokazali, da je zelo koristno tako imenovanno mnušenje, ko pokošeno travo med vrstami pustimo v nasadu, da preprečimo, greje tla, varuje vlago, zadržuje plen, ter se počasi spreminja v sprštenino, ki pozivja drobovno živiljenje v tleh, kar omogoča večjo rodnost.

Inž. M. L.

Zvečer se pa završki fantje zbero...

GENERAL RUDOLF MAISTER-VOJANOV je avtor znane in priljubljene pesmi: ZVEČER SE PA ZA VRŠKI FANTJE ZBERO IN NA SELCE GREDO. Veliki Slovenec, bojevnik za severno mejo v letih 1918 do 1919, osvoboditelj Maribora, velik človek in pesnik je živel in pesnikoval tudi v Slovenskih goricah, kjer je napisal več pesmi, iz katerih veje prava domačnost, šegavost in poznavanje pokrajine, ki mu je bila zelo pri srcu, saj ga je srce gnalo na Zavrhu, eno najlepših točk v tej pokrajini, celo poslednji čas pred smrtjo.

Rudolf Maister se je rodil 29. marca 1864 v Kamniku, umrl pa je 26. julija 1934 na Uncu pri Rakeku, odkoder so ga prepeljali v Maribor, kjer je pokopan. O njegovih vojnih podvigih, zaslugah za slovensko stvar in vojaški karieri je bilo že veliko zapisanega. Zato naj v njegov trajen spomin zapišem spomine dveh ljudi nanj. Enega, ki je bil njegov sodelavec, in žene, ki je spoznala generala Maistra kot desetletna deklica.

Ko pride čas, bomo šli preko Mure

Mirko Vauda, (prvi na desni) prijatelj in sodelavec Maistra v družbi Šumenjakovih in sosedov

Dvakrat sem ga iskal in nikoli ga ni bilo doma. Drugič sem ga našel pri Šumenjakovih v Sp. Hlapju 23, kjer so martinovali. Vino je teklo in besede so kar same od sebe prihajale na usta.

Domači so se živo pomenuvali z nekdanjim Šolskim nadzornikom in nadučiteljem v Pernici pri Mariboru Mirkom Vaudo, ki je bil znan sodelavec generala Maistra.

Tov. Vauda me je prijazno sprejel in mi objubil, da mi bo doma v Vukovskem dolu kaj več povedal. Sedia sva v avtomobil in po vijugavih cestah med sadovnjaki in vinoigradi odbrzela v dolino, tja, kjer stoji ob cesti lepa domačija Vaudovih.

»Kdaj ste se prvič srečali z Maistrom?«

Jeseni 1917 v Narodnem domu v Mariboru, kjer smo se zbirali narodno najbolj napredni Slovenci. Kot zastopnik severnega podeželja sem z Maistrom sklenil pravo bratsko povezano. Po njego vih nasvetih sem zbiral najzadnje Jareninčane in okoličane na tajne sestanke v kapelic hreznik, ki smo jih pravili kostnica in ki se danes stoji. V tej kapelici smo organizirali prve protiavstrijske akcije. Tu smo prvo nedeljo novembra 1917 zahtevali konec vojne, uvedbo in rabo jezika v vseh osnovnih solah in urednihi. Na zboru, ki se ga je udeležilo veliko ljudi, smo zahtevali sedinjeno in neod-

za, ker je imel v mislih predvsem to, da bi prišli v slovenske roke kraji do Mure.

Maister je bil vnet Slovenec in pravi ljudski pesnik. Ko je takole gledal prek Mure, se je spominjal slovenskih krajev na oni strani, ki so imeli tako lepa slovenska imena, kot na primer Lipnica.

»Maister je bil pesnik. Ali je to bilo opazno v stikih z njim?«

»Bil je prava pesniška osebnost. Rad se je izražal na pesniški način, rad pa je tudi spil kozarček dobrega vina,« se spominja Mirko Vauda.

»Kakšen pa je bil Maister kot človek?«

»Znal se je prilagoditi vsemu človeku, čeprav je bil zelo samostojen v misljenju in se ni dal od nikogar vplivati. Bil je tudi velik prijatelj petja. Zelo so mu bile pri srcu ruske pesmi, zlasti Večerni zvon. Ko sva obiskovala kraje, sva govorila tudi z velikim številom kmetov, ki so ga zelo spoštovali. Maister je hotel vedeti to in ono. Zanimal se je, kaj so bili njihovi starši, kaj vedo, kakšne pesmi znajo peti, in za podobne stvari. Pri ljudeh je bil zelo priljubljen. Zato so me vedno spraševali, kdaj bo spet prišel gospod major na obisk.«

To je samo drobec iz spominov priljubljenega Slovencev Štefana Katici, ki je živel v bližini Stupiceve vile, kjer je preživel dva meseca na počitnicah.

Kot mi je Vauda pripovedoval, sta z Maistrom v tistih letih prepotovala skoraj vse Slovenske gorice in kraje na skrajnem koncu današnje Slovenije. Bila sta v Lenartu, na Zavrhu, kjer sta se zadrala v nekdanji vili notarja Stupice iz Maribora, kjer je Maister preživel prosti čas in pisal pesmi. Poleti 1918 sta se oglašila v Gradišču v Slovenskih goricah pri dr. Lojzu Kraigherju, ki je takrat pisal Kontrolorja Skrobarja. Bila sta tudi v Veržeju, kjer se je Maister zelo zanimal za zgodovino Strelecev oz. Sicarjev, kot so jim takrat pravili.

Najbolj pa mu je ostal v spominu postanek na Velki, odkoder je lep pogled onkraj meje, v Avstrijo.

»Mi bomo, ko pride čas, za-

sedli ozemlje prek Mure,« je dejal Maister in pripomnil,

zahvaljujšči se da bo to samo taktična pote-

Pred 50 leti je general Maister s svojimi slovenskimi prostovoljci in borce rešil Jugoslavijo Maribor in postal današnjo severno narodnostno mejo. Pozneje jo je potrdil tudi mednarodni sporazum, zgodovinska resnica pa je: brez borcev za našo severno mejo Slovenija ne bi bila tako kot je.

To stran posvetašmo spominu zaslужnega Slovence, generala in pesnika Rudolfa Maistra.

General Maister, vojskovodja, velik Slovenec in pesnik

KAJ NAM JE POVEDALA LEŠNIKOVA KATICA

„Gospod Maister so me učili“

Lešnikova Katica iz Zavrha 88 je bilo 1. 1929, ko je prvič videla generala Maista na Zavrhu, kjer je z družino preživel dva meseca na počitnicah, deset let.

S starši, ki so bili petintrideset let viničarji in so živeli v majhnih, s slamo kriti hišicah v bližini Stupiceve vile, kjer je bival Maister, se je kmalu

spoprijateljila z Maistrom in mu pomagala z raznimi drobnimi opravki. Vsak drugi dan je tista dva meseca hodila v Lenart po pošto za generala, ker takrat v Voličini še ni bilo pošte.

General pa jo je, ko je zvezdal, da ji v šoli branje ne gre najbolj od rok, kmalu povabil k sebi, da bi jo naučil brati. Pri učenju je skrbno pazil na izgovarjanje, saj je tudi sam lepo slovensko govoril. Včasih sta se učila pod orehom v bližini vile, kadar pa je bilo slabovo vreme, sta se zadrževala na verandi.

Maister se je rad šalil. Nekaj dne je, ko je Katrica, kot je vedno pravil zali Lešnikovi Katica, prinesla posto, vprito svoje teče to takole komentiral: »Katica bo poštarca, teta pa bo dohtarca, ker je ta pravkar prevezovala Katica prst.«

Katica je bila vsak dan pri Maistrovih, kjer so jo vsi zelo radi imeli. K sebi so jo vabili tudi potem, ko so se preseili v Maribor. Katica, ki je sedaj poročena in ima že odrasle otroke, mož pa mizari v lenarskem »Brestus«, se spominja, da je morala vsak dan vprito Maistra prebrati podlistek v »Jutruš.« Nekega dne je to povedala tudi svojemu učitelju v voličinski šoli, ki pa ji ni verjel, da bi jo lahko sam gospod general Maister učil.

Maister je tisti čas težko hodil. Vojaška leta so storila svoje. Pri hoji je vedno uporabljil palci.

»Bil je strašno dober človek,« je rekla Lešnikova Katica in se spomnila, kako je bil takrat, ko je nekoga dne obiskala skupaj s starši Maistrove v Mariboru. Vrata jim je odprla žena in jim rekla, da jih ne more sprejeti, ker je mož bolan. Toda Maister jih je slišal in je Katica poklical k sebi ter ji stisnil v roko stotaka.

V Zavrhu je, kot nam je dejala Katica, bil nazadnje 1929. leta. Ko se je poslovil od tega kraja, je oblekel generalsko uniformo. Kosci iz Zavrha in bližnjih vasi, ki so se takrat znašli slučajno v bližini, so ga prisrečno pozdravljali. Katica pa so prisle solze v oči.

T. STEFANEQ

General Maister na mrtvaškem odu

V domu na Uncu

General Maister na mrtvaškem odu

Dolenjski in spodnjeposavski borci po 50 letih spet na slovenski severni meji

Pred pol stoletjem se je 29. oktobra 1918 razsula avstro-ogrška monarhija, stoljetna ječa narodov. Prisel je čas, da se zasužnjeni slovenski narod osvobi nemške nadvlade. V tistih dneh je po lastnih zamislih nastopil v Mariboru takrat še avstrijski oficer major Rudolf Maister, zaveden slovenski rodujib in pesnik, ki se je zavzel za rešitev Slovenske, Štajerske in Koroške. Prva slovenska vlada ga je takoj povisala v našega prvega generala in ga imenovala za komandanta vojne oblasti Slovenske, Štajerske in Koroške. Z maloštevilnimi kolegi oficirji in borgi prostovoljci, ki so se zmučeni in sestradani vrátili s front domov preko Maribora, je general Maister začel boj proti nemškemu »Schutzeheute« ali »zeleni gardi«, ki so jo takrat na vso naglico in silo ustanavljali nemški in nemčurški mariborski oblastniki, ki so hoteli slovensko Spodnjo Štajersko in vso Koroško izročiti razpadajoči Avstriji.

Kot dober taktik in strateg je general Maister z maloštevilno slovensko vojsko v noči od 23. na 24. nov. 1918 razorižil in razginal petkrat močnejšo enoto Štajerske »zelene garde« v Mariboru in s tem začel boj za osvoboditev Maribora in za nove deželne meje slovenskega ozemlja proti Avstriji.

V bojih za osvoboditev Maribora in za zasedbo slovenskega ozemlja Štajerske in Koroške je pred 50 leti sodelovalo tudi večje število prostovoljcev in borcev iz dolenjske in spodnjeposavskih krajev. V občini Novo mesto, Trebnje, Krško, Črnomelj in Metlika je še zdaj 110 nekdanjih članov organiziranih v »Občinski zvezzi borcev prostovoljcev za severno mejo 1918–1919« v Novem mestu. S pomočjo občinskih skupščin, delovnih organizacij in zlasti še tovarne zdravil KRKA je zvezza priredila za 44 svojih članov izlet na osrednjo proslavo borcev za severno mejo, ki je bila 23. in 24. novembra v Mariboru. Odpotovali smo v soboto, 23. novembra, iz Novega mesta prek Otočca, Drage, Dobrave, Sentjernej, Kostanjevice, Podbočja, Leskovca in Krškega. Prva večja postaja je bila v Celju, kjer smo si ogledali spominski muzej žrtv fašističnega nasilja v nekdanjih zaporih v »Starem piskrušu«. V Celju so nas pričakali domači borcevi za severno mejo, s katerimi smo si nato ogledali tudi celjski muzej NOB. Med potjo v Maribor smo se ustavili se v Frankolovem pri grobovih stotih talcev, katere so na tem kraju pobesili Nemci v februarju 1945. Spomin na nesrečne žrtve smo počastili z enominutnim molkom, na grob pa smo položili pozlačen lovorov venec z našim spominskim trakom.

Priznanje po 50 letih

Maribor nas je sprejel v prazničnem vzdušju. Povsed so bile slike, zastave in svetje, z mariborskima hriboma. Piramida pa so se bleščale visoke stevike letnic 1918–1968. Ob 17. uri smo se udeležili otvoritve jubilejne razstave dokumentov, knjig, slik in predmetov iz borb za osvoboditev Maribora in slovenskega ozemlja na severni meji naše ožje domovine. Razstava je v širih velikih sobah muzejskih prostorov v rotovžu na Glavnem trgu, odprta pa je predsednik ObS Mirko Ziender. Navzočih je bilo več sto nekdanjih borcev, domačinov in predstavnikov organizacij.

Ob 19. uri je predsednik občinske skupščine v dvorani hotela Orel priredil sprejem za deležne in predsednike organizacij BPZSM iz vse Slovenije, predsednike vseh občinskih občin, zastopnike ob-

odkorakali na Trg svobode, kjer je bilo slavnostno zborovanje. Tu so zapeli združeni zbori več sto pevcev in pevki kulturnih društev mariborskega območja, po odigrani himni pa se je začelo slovensko zborovanje. Prvi je govoril predsednik Mirko Ziender, ki je dejal, da proslava ni izvajanje državljanov sosednje države, temveč le spomin na zgodovino naše težke preteklosti, kakor tudi spomin na prehodeno pot sosednjih narodov, kar vse pa je pripeljalo do današnje medsebojne narodne strpnosti. Zdaj imamo mir na meji in odpremejo meje, ki so del našega življenja. Govornik je pocastil spomin generala Maistra in se zahvalil vsem borcev za severno mejo, saj je njihova zasluga, da je danes naša severna meja tako, kakršna je.

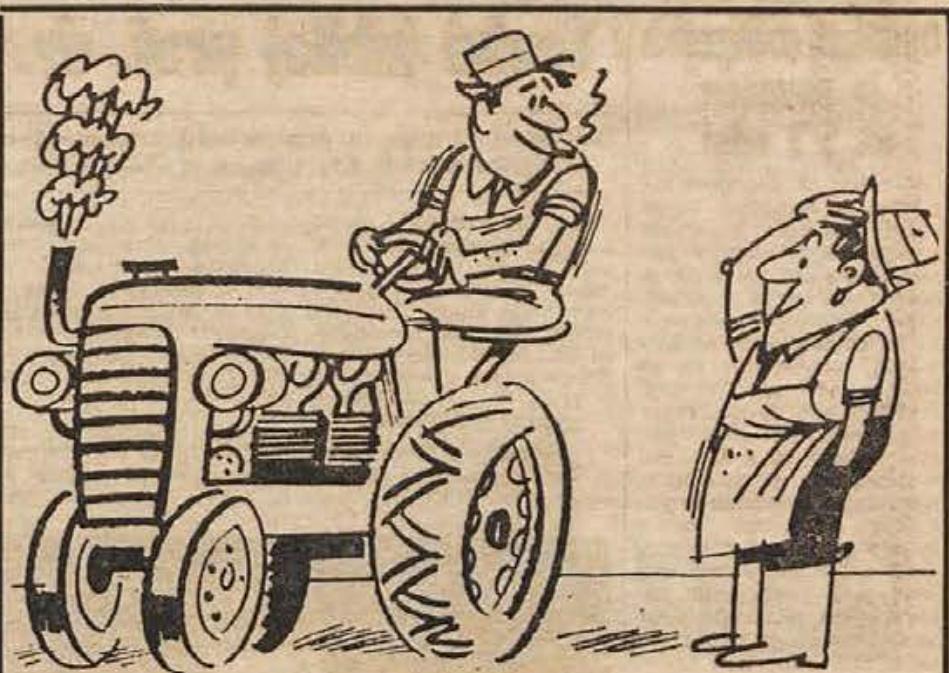

Lojze Mirtič, predsednik občinskega združenja borcev — prostovoljcev za severno mejo 1918–1919, je tudi dolgoleten in zaslužen gasilski delavec, ki ga pozna širša Dolenjska za severno mejo 1918–1919. Govorniki so nato omenjali pomen bojev za slovensko severno mejo, vsem pa so se tudi zahvalili za takratno pozitivno in nesrečno bojevo. Za 50-letnico bojev za severno mejo je skupščina SRS sprejela tudi zakon o BPZSM 1918–1919, ki nudi potrebno bencin brezplačno zdravstveno zaščito in tri vožnje po Jugoslaviji z javnimi prometnimi sredstvi (eno brezplačno, 2 pa s 75 odstotnim popustom). Borce — prostovoljci ki so bili v borbah za severno mejo pred koncem januarja 1919 in so bili najmanj 6 tednov v bojih, bodo dobivali tudi 600 N din priznavalne na leto.

V vselem in prijetnem tovariškem razpoloženju nam je minil večer, na katerem je spregorovil tudi tovarš Franc Leskošek — Luka, ki je poučil pomen proslavljene pololjetnice borb za severno mejo, dr. Maks Pohar pa je prebral pozdravno pismo maršala Titu. Sledil je kulturni program združenja pevskih zborov.

Polni vtič s pomembnega zborovanja in s prijetnim občutkom, da so končno priznani napori in naše žrtve v bojih za severno mejo smo se popoldne zadovoljni in veseli po isti poti vrnili domov. — V imenu občinske Zvezze borcev prostovoljcev za severno mejo in v imenu vseh, ki smo bili na proslavi v Mariboru, se toplo zahvaljujem vsem, ki so nam omogočili srečanje s tovarši, borgi za našo severno mejo. Zgodovinskega srečanja v Mariboru ne bomo pozabili.

LOJZE MIRTIC

— Štefan, ti imaš traktor?

— Tudi ti ga lahko kupiš, če boš varčeval zanj pri

Dolenjski banki in hraničnici

v NOVEM MESTU ali njenih poslovnih enotah
v KRŠKEM, TREBNJEM ali METLIKI!

NE POZABITE:

Dolenjska banka in hraničnica v Novem mestu je lani avgusta zvišala obrestne mere: za navadne vloge na 6,50%, za vezane vloge do 8%! — in ne pozabite tudi na ugodne obreste za sredstva na deviznih računih občanov, za katera plačuje banka od 4–6 odstotkov v devizah, razen tega pa dodatno še od 1,5 do 2,5 odstotka v dinarjih!

UPORABLJAJTE

WD-40

IN TUDI VAŠ AVTO BO DOSEGEL TAKO STAROST

UPORABLJAJTE WD-40 • UPORABLJAJTE WD-40 • UPORABLJAJTE WD-40 • UPORABLJAJTE WD-40 •

- WD-40 lahko uporabite, kadar hočete hitro posušiti vlažni vžigalni sistem in olajšati start. Potrebno je samo, da ga razpršite po razdelilniku, grelnih vodih, svečkah in po površini akumulatorja. Tako boste ne samo odstranili vlagu, marveč boste preprečili tudi preboj toka, ki ga povzroča kondenzirana vlag.
- WD-40 penetrira, maže in odstranjuje vlagu, zato je njegova uporabnost v avtomobilizmu res vsestranska. Ker naglo prodira in maže, vam je v veliko pomoč, kadar je treba odviliti zarjavele vijake, matice kljuke, vode brzinomera, sestavljive antene itd.
- WD-40 ne škoduje laku!

TUDI VI UPORABLJAJTE WD-40 • TUDI VI UPORABLJAJTE WD-40 • TUDI VI UPORABLJAJTE WD-40 •

 KRKA

KRKA
TOVARNA ZDRAVIL
NOVO MESTO

Osnovni prispevki je povečan na 5,3 odst.

V torki, 10. decembra poletne, je skupščina komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev v Novem mestu predpisala obveznost zavarovanec v prihodnjem letu. Osnovni prispevek bo za 0,3 odst. večji od letosnjega, obračunavali pa ga bodo po stopnji 5,3 odst. Povečana stopnja bo, kakor so poudarili, zagotovila zdravstveni službi za 6 odst. več sredstev, kot jih ima letos. Razpravo o povečanih doplačah za zdravstvene storitve in zdravila so odložili, poudarili pa so, da je skupščina proti vedenju participaciji. Denari načrti sklada delavskega zavarovanja, ki ga je skupščina tudi sprejela v torki, predvideva okoli 36,5 milijona din dohodka; od tega bo klo za zdravstveno varstvo 71,68 odst. sredstev.

Razdeljena študent-ska samopomoč

Odbor Dolenjskega študentskega kluba v Ljubljani je pred kratkim razdelil iz dobička, ki je postal po letosnjem februarškem študentskem plesu na Otočcu, 400 tisoč staril din pomoči med 21 dolenjskim študentom. Odbor je pri tem upošteval socialno stanje, študijski uspeh in družbeno aktivnost članov, ki so prosili za samopomoč kluba.

Drevi seja Dolenjskega študentskega kluba

Drevi ob 19.30 bo v prostorih filozofske fakultete v Ljubljani (Aškerčeva 2) seja Dolenjskega študentskega kluba, na kateri bodo obravnavali delovni program in sprejeti proračun za leto 1969.

Obisk najstarejših občanov v Šentjanžu na Dolenjskem

Predstavniki krajevne organizacije SZDL Šentjanž so v dneh pred praznovanjem dneva republike obiskali nekaj najstarejših občanov, ki so jim izročili skromna darilca. Obiski so se udeležili tudi pionirji osnovne šole Šentjanž in so občinam občanom podarili šopke. Najstarejši občan je 95-letni Janez Završnik, najstarejša občanka pa Pazar Terezija, ki je dopolnila 87 let. Vsekakor je to pomembna domislica krajevne organizacije SZDL in je ne bi kazalo opustiti.

Trojni jubilej prof. dr. Otona Bajca

Glavnemu kirurgu in predstojniku kirurškega oddelka v novomeški bolnišnici prof. dr. Otonu Bajcu je ObS podelila plaketo Novega mesta

Prof. dr. Oton Bajc, glavni kirurg in predstojnik kirurškega oddelka v novomeški bolnišnici, praznuje letos trojni jubilej: 65-letnico rojstva, 40-letnico zdravniškega dela in 20-letnico dela v Novem mestu. V Novem mestu je priseljek kot izkušen kirurg – primarij novembra 1948.

Po študijih v Heidelbergu in Innsbrucku, kjer je promoviral leta 1927, je priseljek leta 1934 je napredoval

prof. dr. Bajc v Ljubljano in v asistenta, pet let zatem pa je postal primarij. Leta 1945 je prvi v Jugoslaviji uspešno izvedel lobektomijo.

Ko je bil že rutiniran torakalni kirurg, je obiskoval slovenskega francoskega torakalnega kirurga Herzoga na visoko specializirani pariški bolnišnici Foche, v Parizu pa se je seznanil tudi z delom prof. D'Allaina in Dubosta na področju kardiovaskularne kirurgije. Metode, ki ju je videl pri teh specialistih, je uvedel tudi na kirurškem oddelku novomeške bolnišnice. Med prvimi v Jugoslaviji je srčne operacije olajšal z uporabo dirigirane hipotermije.

Običajno je tudi eksperimentalno delo prof. dr. Bajca, saj so prav njegovi izsledki priveli do uspešne uporabe novokainske terapije v zdravljenju kačjega pika. Razen tega je bogato njegovo publicistično delo, s katerim je dopolnil praktično delo. Pisal je v domače in tuje strokovne revije. 3. junija 1962 so ga sprejeli za rednega člena evropske sekcije mednarodnega društva za kardiovaskularno kirurgijo. Fakultetni svet ljubljanske medicinske fakultete pa mu je pred tremi leti priznal naziv Izrednega profesorja za kirurgijo.

Prof. dr. Oton Bajc opravlja poleg dolžnosti predstojnika kirurškega oddelka že osem let dolžnost direktorja dolnišnice. Ves čas posveča posebno skrb strokovni rasti mladih kadrov. Do zdaj je opravilo pripravniki staz na kirurškem oddelku 183, specjalizacijo pa 30 zdravnikov.

Prof. dr. Oton Bajc se zahvaljuje občinski skupščini Novo mesto za plaketo, ki mu jo je podelila za trojni jubilej (Foto: S. Dokl.)

OBRAČUN LETO DNI PO PRIKLJUČITVI K CELJU

Dvomljiv zakon neveste brez dote

Kolektiv zdravstvenega doma Celje v zagati zaradi velikih izgub – Ali bo v Brežicah ponovno oživila misel na enoten zdravstveni dom v Spodnjem Posavju? Doslej so se vsi poskusi izjalovili

Konec decembra bo minilo leto dni, odkar se je zdravstveni dom Brežice priključil celjskemu zdravstvenemu domu. To ni bila edina možnost, vendar se je kolektiv klub pomislikom občinske skupščine optimistično odločil zanje.

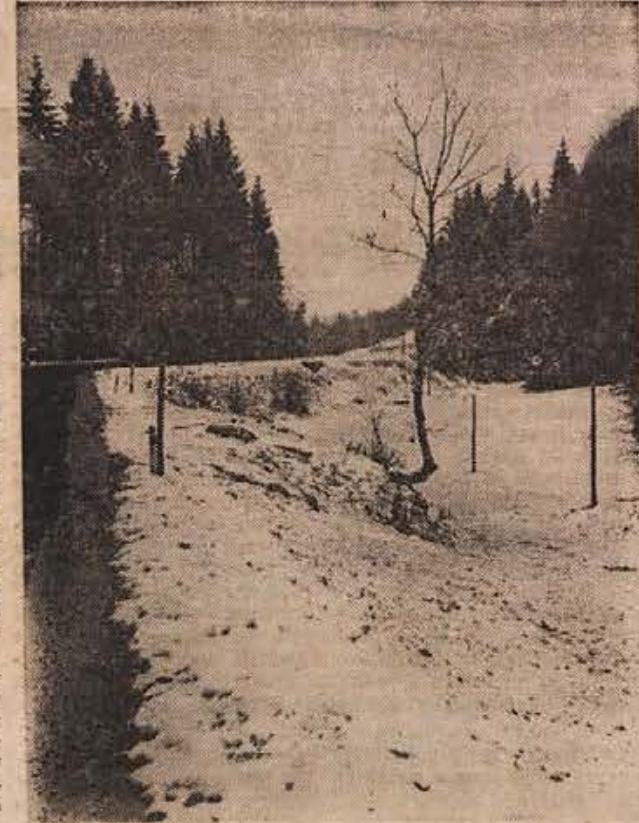
Vsi poskusi za združitev s sevnim in krškim zdravstvenim domom v enoten zdravstveni dom v Spodnjem Posavju so s tem za daljše obdobje splavili po Savi. Neketi sestanki in posveti niso prinesli pričakovanega zblizanja.

Celjski zdravstveni dom je letos sklenil pogodbo z Zavodom za socialno zavarovanje pod zelo neugodnimi pogojimi. Za pred podpisom je bilo jasno, da jadra v izgubo. Ob tem se ponovno poraja vprašanje, če le ne bi bilo umestnejše združiti se v enoten spodnjeposavski zdravstveni dom.

Res je, da je zdravstveni dom Brežice pred priključitvijo k Celju porabil skrade za nakup sodobnega vrtalnega stroja za zobno ambulanto in za nakup druge opreme ter prišel v objem Celjanov kot nevesta brez dote, toda ob

tem ne kaže pozabiti, da je bilo območje brežiskega podružnice socialnega zavarovanja vedno aktivno.

JOZICA TEPPAY

V ponedeljek zjutraj je okoli 4. ure tudi v Novem mestu začelo snežiti. Tako smo v dolinah dobili prvo letosnjeno snežno odcijo, medtem ko je na Gorjancih sneg že večkrat zapadel, a doslej še ni obstal. Na sliki: na Gorjancih, tam kjer se neha Dolenjska in začne Bela krajina. (Foto: R. Bačer)

Spet v škodo podjetij

Zakaj tako: položaj v bazičnih dejavnostih se slabša, v monopolih pa se še izboljšuje?

Podatki iz tricetrtletnega obračuna 18 podjetij, ki imajo sedež v občini, niso razveseljivi. Dohodek se je v primerjavi z lanskim letom povečal le za 2,1 odst., porabljeni sredstva pa celo za 3,5 odst., tako da se je neto proizvod zmanjšal za 1,2 odst.

Delitev med družbeno skupnostjo in podjetji se je znova spremenila v škodo podjetij. Tudi to je delno pripomoglo, da se je ostanki dohodka (skladi) zmanjšal kar za 8,8 odst., narasel pa so izgube. Večje sklade so dosegli le DANA z Mirne, gradbeno opereksko podjetje Mirna, veterinarska postaja Trebnje in kmetijsko gospodarstvo Slovenska vas. Skoraj polovica podjetij ni doseglila niti lanskoletnega neto proizvoda.

Letos se je kmetijski zadrugi Trebnje z izgubo privržila še Tovarna šivalnih strojev. Skupna izguba je znašala do konca septembra 232.528 dinarjev, vendar pa po vsej verjetnosti do konca leta še narasla.

In še ena značilnost je v merilu občine: zaslužki delavcev v osnovnih dejavnostih, industriji in kmetijstvu se zmanjšujejo, zaslužki zaposlenih v trgovini in nekaterih monopolnih dejavnostih pa naraščajo razmeroma zelo hitro. To ne spodbuja tistih, ki ustvarjajo novo vrednost, in bi bilo potrebno kaj ukreniti, da bi se izboljšal položaj osnovnih gospodarskih dejavnosti. M. L.

Zavarovanec ni edina rešitev!

Udeleženci regionalnega posvetu v Novem mestu so bili proti omejevanju prispevnih stopenj za zdravstveno zavarovanje delavcev – Zanje je tudi nesprejemljivo reševanje zavarovanja s participacijo pri zdravstvenih storitvah in zdravilih ter z izrednim prispevkom

Sklep republiškega gospodarskega zborna, da odloži razpravo o delimitiranju stopenj prispevkov za zdravstveno zavarovanje delavcev, so na regionalnem posvetu predstavnikov občinskih skupščin, političnih organizacij, zdravstva in socialnega zavarovanja 4. decembra v Novem mestu ocenili kot nepričakovano zavoro za skupščino komunalne skupnosti, ki mora do 10. decembra predpisati vire dohodkov za sklad delavskega zavarovanja. Poudarili so, da sklep gospodarskega zborna ni niti drugega kot poleno pod noge tistim, ki upravičeno želijo s stopnjami, ki so jim potrebne zagotoviti zdravstveni spondbudnejši gmotni položaj, kot ga je imelo do zdaj.

Na tem posvetu so zavrnili predlogi in stališča, po katerih naj bi ob limitirani stopnji osnovnega prispevka na 5 odstotkov zagotavljali sredstva za zdravstveno zavarovanje in pokrivali primanjkljaj v skladu s povedano participacijo (dopolnil za storitve in zdravila) in predpisom izrednega prispevka.

Organji socialnega zavarovanja so izračunali, da bi s 5,3 odstotno stopnjo osnovnega prispevka, ki da skladu 61 odstotkov vseh sredstev, vsaj zdravstveni službi zagotovili

izredni prispevek gotovo ne bi dala potrebnih sredstev, zlasti ne, ker bi bil v prvem in drugem primeru plačnik zavarovanec, preglobočeno poseganje v njegov zep pa bi bilo nedvomno hudo tveganje početje. Svedetu se je treba tudi vprašati, dokle bi lahko zahtevali od zavarovanca, da bi plačeval. Menili so, da se je treba zavedati zlasti zdaj, ko kujemo načrte in predvidevamo sredstva, za proračune prihodnjega leta in ko se ni znano, koliko bo moral zavarovanec (kot občan) prispevati za druge dejavnosti. S tako razlagom obdeluje vprašanja zdravstvenega zavarovanja in predloge za prispevne stopnje tudi novomeški občinski sindikalni svet.

Udeleženci posvetu niso skrivali upanja, da bo uredba o delimitiranju prispevnih stopenj za zdravstveno zavarovanje naposled le zagledala deli in omogočila samoupravnemu organu socialnega zavarovanja, da bodo z manj skrbi urejali zadeve v njihovi pristojnosti.

KRIKI REŠUJE ŽIVLJENJA

Pretekli teden so darsovali kriki na novomeški transumski postaji: Viktorija Košir, Marinka Bartoli, Pavla Košir in Marija Vidmar, gospodinje iz Dolne strani, Jože Suria, član Čestnega podjetja Novo mesto; Ana Tatolović in Marija Gutman, članici Krke, tovarne zdravila Rome, Zdravko Slak, član Čestnega podjetja Novo mesto; Veliko Troha, Milan Smrdić, Marija Kozolaj in Marija Valentincič, člani gimnazije Novo mesto; Emilia Hegler, članica G.O. Podturn; Metoda Navšar, Nada Spehar, Drago Rustja, Marija Bakelj, Marjan Marinčič, Bojan Potocnik, Ciril Košir, Franc Rožanc, Vinko Kulovec, Mojca Salic, Bred Novo mesto; Ivan Zoran Furjan, Milan Uhan, Stanislav Fink in Jože Simčič, dijaki novomeške gimnazije; Frančiška Pavlin in Marija Pavlin, gospodinji iz Gornje vase; Marjan Kacin, Janez Cetelj, Aldo Sinkovec in Mihael Gril, celavci iz Regerje vase; Jože Stanislav, kmet iz Gornje vase; Olga Avguštin, Frančiška Marković in Pepca Puhan, gospodinje iz Podturna; Rozalija Plut, gospodinja iz Semice; Aleš Drčar, član IMV Novo mesto; Tone Kordić in Franc Koknarič, člani Kremlja, Novo mesto; Jožef Perka in Ježeta Smajdek, gospodinji iz Regerje vase; Sonja Mušič, delavka iz Regerje vase; Jože Kastelic, član Novolessa, Strada.

Ni zveze z Notranjsko

Dolgoletna želja potnikov, predvsem delavcev in uslužencev, na proggi Sodražica-Ribnica se je končno uresničila. Od Sodražice do Ribnice vozita samo ob delavnikih dva avtobusa. Sedaj je vožnja na delo in z dela udobna. Gneče in preverjanja v avtobusih ni več. Z uvedbo nove proge smo zelo zadovoljni.

Ribnički občani pogrešajo se avtobusno zvezo z Notranjsko, ki moji z ribniško občino. Toda dosti lažje je priti v Ljubljano kot pa k sosedom. Z Notranjsko zdaj sploh ni nobenih prometnih vez.

Delitev pomoči Rdečega križa

Te dni je občinski odbor Rdečega križa razdeljeval krajevnim organizacijam oblike in obutev, ki jo je dobil iz Ljubljane. Pomoči potrebnim bodo darili gotovo zelo veseli, saj je obleteka se lepa, posita in zlačana.

To stran ste napisali sami! — To stran ste napisali sami! — To stran ste napisali sami!

Bo novomeška mladina kar večno brez kluba?

Tovariš urednik!

Redno prebiram rubriko pisma uredništva, kajti v njej najdem marsikako zanimivo vprašanje in tudi odgovor. Toda do sedaj še nisem zasledil vprašanja glede mladinskega kluba, kakor tudi splošne zabave novomeske mladine. Zato sem se odločil, da bom storil to jaz.

Zakaj ravno pri nas nima mladinskega kluba? Ali je novomeška občina res tako siromašna? Ali res ni v mestu človeka, ki bi se naj vsaj malo zavzel za mladino in njene težave? In nazadnje, zakaj so nam ukiniti še tisti skromni pies v domu JNA? Da, res bi rad poznal tiste ljudi, ki so nam ukiniti še to edino zabavo. Vem, da občina nima skr-

bi samo gledje mladine in njenih vprašanj — kolikor jih je do sedaj sploh imela. Toda mislim, da bi z majhnim razumevanjem, s sodelovanjem ZM, občinske skupščine ter gospodarskih organizacij lahko mladini omogočili vsaj reden pies ob zaključku tedna; seveda ne bi bilo napak, ko bi ta pies lahko imeli dvakrat tedensko.

In če bi to pismo napisal v imenu novomeške mladine, bi rekel: mislim, da zahtevamo samo najnujnejše in da je zadnji čas, da se to končno uredi. Upam, da bom lahko kmalu bral na svoja vprašanja odgovore ljudi, ki so za to odgovorni.

Zvone Pungartnik
Zagrebška 14
Novo mesto

CICIBANI POSTALI PIONIRJI — Na lepi kulturni proslavi so cicibani iz osnovne šole Vavta vas s svečano zaobljubo postal najmlajši pionirji PO »Oton Zupančič. starejšim pionirjem so se za lepi sprejem takoj oddolžili z lastno točko. (Foto krožek o. s. Vavta vas)

Črnomaljci, je to dovolj?

Na predvečer praznika rodblike je bila v prostvenem domu v Črnomlju kvalitetna proslava. Po govoru tov. poslanca Mišice so nastopili učenci in učitelji nižje glasbeno-sole, dajki gimnazije in pevski zbor osnovne šole. Za lastno pa je bilo od pogledu na skoraj praznu dvoranico. Med malostevilnim občinstvom so bili v glavnem mladi ljudje, starši nastopajočih in še nekaj drugih občinon. Prav gotovo tu nekaj ni v redu. Je res dovolj, da družbeno-politične organizacije sumo doletijo ljudi, ki naj pripravijo proslavo? Mislim, da bi bila njihova dolžnost, da se

skupaj z ostalimi občini udeležijo tudi proslave ob 25-letnici naše republike. Predvsem pa bi moral član ZK z svojo prisotnostjo dati dober zgled mladini, in ne obratno.

Zakljueček se vprašanje: ali so mestne proslave sploh še potrebne, ce so njihovi dejanski organizatorji, izvajalci in poslušalci v glavnem isti kot na solskih proslavah? Močuče pa bi v bodoče raje vabili občane kar na solske proslave ali pa na proslave, ki jih organizirajo posamezne gospodarske organizacije.

M. M.
Črnomelj

Stanovalci hiše v Bršlinu 42 so 18 mesecev plačevali trikrat vecjo vodarino zaredi malomarnosti Stanovanjskega podjetja — To podjetje pa je prijavilo zavarovalnici škodo že avgusta lani, naročilnico za popravilo škode pa dal obrtnemu podjetju avgusta letos

V marcu lani se je poraba vode v naši hiši v Bršlinu 42 iznenada potresla. Ko se je to naslednjih mesec ponovilo in smo ugotovili, da v kleti za stevcem vodi na tleh in na steni, smo menili, da je pocena vodovodna cev. Okvaro smo nato takoj privajili. Podjetju za stanovanjsko gospodarstvo in urejanje naselij Novo mesto in čakali. Poraba vode je bila še vedno zelo velika, od dva do štirikrat večja kot prej, zato smo Stanovanjsko podjetje večkrat opominjali, naj o kvaro čimprej popravi. Sele 10. avgusta letos je knutno prisel vodovodni instalater, ki je napako odpravil, in poraba vode je spet takšna kot marca lani ali trikrat manjša.

Izvedeli smo, da plača stanovanjsko podjetje strankam razliko za preveč porabljeni vodo, če ni bila poraba več kot eno leto na popravilo mar to ni dovolj? Stanovanjsko podjetje popravi vso najemnino in je po našem mišenju dolžno skrbeti za popravila. Hilkaj svet je kvetje mu neplačan kurir, ki opravlja nevhvaleeno delo v prid stanovanjskega podjetja!

Da ne bo nepotrebnega izmikanja, naj povemo še to: okvar na vodovodu v naši hiši je 31. avgusta lani prijavil stanovanjsko podjetje zavarovalnici SAVA zaradi izplačila odškodnine in je dobio 22. decembra lani izplačanih na radom te škode 106,89 din, popravilo te škode pa je bilo opravljeno v naši hiši sele v času od 10. do 17. avgusta letos! Sest strank, ki stanujemo v Bršlinu 42, pa je plačevalo več kot eno leto (točno 18 mesecev!), zaradi malomarnosti drugih viški vodarino! Kaj menite o tem, ljudje?

Hišni svet, Bršlin 42

PRIPOMBA UREDNISTVA: Ko smo prejeli sornje nismo, smo zadevo podrobnejše preverili in ugotovili: iz evidence pri komunalnem podjetju VODOVOD Novo mesto je razvidno, da so v stavbi Bršlin 42 porabili do marca 1967 po 40 do 80 m³ vode, od marca 1967 do avgusta 1968 povprečno po 177 m³ vode na mesec, s septembrom letos pa je poraba vode spet padla na 40 do 60 m³ na mesec. Povrnil vodovod je opravilo OMP INSTALATER Novo mesto v času od 10. do 17. avgusta letos po naročilnici, ki je bila izdana od stanovanjskega podjetja 8. avgusta letos. Popravilo je trajalo 394,75 din. Iz podatkov, ki smo jih preverili pri zavarovalnici SAVA, je razvidno, da je stanovanjsko podjetje Novo mesto 31. avgusta 1967 res privabil okvaro na vodovodu v hiši Bršlin 42 in da je po sporazumu (kar razčin za popravilo škode ni bil izložen) med stanovanjskim podjetjem in SAVO bila škoda ocenjena na 106,89 din ter izplačana stanovanjskemu podjetju 22. decembra 1967. Do izplačila dejanske škode (popravilo je namreč mesece prej več in sicer 394,75 din) je stanovanjsko podjetje izgubilo pravico, ker je sporazumno pristalo na nižjo oceno škode, preden je bilo popravilo opravljeno. Stanovalci hiše Bršlin 42 pa so obvezali 18 mesecev povprečno po 25,50 din vodarine na mesec namesto po 30 din vodarine na mesec. Vsak mesec bi morali odkodovati za 5,50 din.

Mi smo tudi gostje!

Bil sem v Sodražici na grobovih svojev in prijateljev, pa sem se z družino grelec zadržal v znani gostilni »Majolka«. Ljudi je bilo polno, saj se tu sreča vsako leto veliko domačinov, ki tudi pridejo iz raznih krajev na obisk grobov. Vsi pogovori tečijo po večini o umrilih tržanah. Taka je pač stara navada in tudi v gostilni je vse bolj mirno in svečano kot običajno.

Z avtom so se pripeljala trije jantci iz Kočevja, ki jim je tak narodni običaj tuj ali družinsko nezvajen. Pričeli so navijati »džubokse«. Gostilničar jih je lepo prosil in opozoril, naj prenehajo in jim je tudi povedal zakaj. Bilo je vse zaman, oni so nstljivale svojo voljo, če da so oni tudi gostje itd. Gostilničar jih je preprosto izključil električni tok, kar je bilo prav in tudi po že ji ostalih gostov.

Po vseh pokopalničih so bile žalne proslave za žrtvami NOB in ostalih pokojnikov, trem mladim pa se je zahotel hkrati v gostilni plesne glasbe in to s posebnim podarkom: »Mi smo tudi gostje« — čeprav so komaj prestopili dopustno mejo za točenje alkoholnih pišča mladoletnikom... A. A.

„Vaš list dobim v Nemčijo vsak petek opoldne.“

Spoštovano uredništvo!

V prvi polovici novembra sem vam pisal, da mi začnite pošiljati vaš list, ker mi je bilo brez njega vse tako prazno. 14. novembra sem dobil prvo številko in sem je bil tako vesel, da vam ne morem povedati. Ko sem jo začel brati, sem se počutil kot v domovini, ker se nahajam v Nemčiji.

Vaš list dobivam redno in ga prejemem že vsak petek dopoldne. Tu gre iz rok v roke naših rojakov, ki se nahajamo v Oberlenningenu. Lepo se vam zahvaljujem, ker ste mi ga začeli takoj pošiljati, žena je pa tudi vesela, da dobiva na dom v Mirenski dolini svoj izvod.

V vašem listu berem, da še kar naprej dobivate nove naročnike, zato vam tudi sam pošiljam imeni dveh novih naročnikov: eden je tu v Nemčiji, drugi pa v Belli krajini.

Se enkrat vas prav lepo pozdravljam!

TONE BRINJEVEC
Papierfabrik Oberlenningen
Nemčija

Zakaj brez vode, ki jo plačujem?

Tovariš urednik!

Rad bi se oglasil zaradi vode. Stanujem v zgornjem nadstropju stolnice na Mestnih nivojih. V stanovanju je tudi kopalnica z grelcem za vodo. V hiši imamo skupni števec za vsa stanovanja. Porabljeni vod obračunavamo tako, da delimo skupni strošek s številom stanovalcev.

Takov pa moram pribiti, da je v mojem primeru drugače. V vrhne nadstropje, v kat-

TRIKON
TRIKOTAŽA IN KONFEKCIJA
• KOC V JE •

rem stanujem, pride voda zaradi premajhnega pritiska samo takrat, kadar je vključen hidrofor v pritičju. Grelec v mojem stanovanju pa dela samo tedaj, ko je hidrofor vključen. Ker povroča hidrofor precejšnji ropot, ga spodnje stranke često izključijo, jaz pa se zaradi tega ne morem kopati v stanovanju, saj mi grelec skoraj nikoli ne segreje vode. Srečo imam, če se v stanovanju vsaj lahko umjem s toplo vodo.

Na to nepravilnost sem že večkrat opozoril vodstvo naselja in stanovanjsko podjetje, vendar zmanj v posmej vsem pa se vedno plačuje ekonomsko najemnino in enak delež za vodo kot drugi stanovalci. Vprasujem, kako dolgo bo se tako? Pričakujem, da bodo pristojni vsaj po objavi tega pisma naredili red.

Jože Muhić
Novo mesto
Mestne njive, blok 5

MARMOR

GRADAC

tel. 76-177, lok. 8

Po konkurenčnih cenah zdelujemo vse vrste zagrobnikov, spomenikov, spominskih obeležij in vsa teracerska dela nitro in kvalitetno.

Zahvala tovarni zdravil »KRKA«

Učenci osnovne šole Smilje pri Norem mestu so v ponedeljek, 25. novembra, ob 10. uri dopoldne prisostvovali zelo kvalitetnemu koncertu tria Lorenz, ki je zaigral najboljša dela najslavnnejših skladateljev.

Ker je vstopnilo koncertira krija tovarna zdravil KRKA v Novem mestu, se ji najlepše zahvaljujemo, saj je s tem omogočila učencem poslušanje koncerta, kar je redka priložnost v našem mestu.

Zelimo, da bi bilo takih koncertov še več, kajti le tako bo mladina globlje spoznala glasbeno umetnost in se zato tudi navdušila.

Marija Kraus
osnovna šola Smilje

vsako soboto
MOTEL
OTOČEC
popevke *zabava*

21. dec. Rafko Irgolič

Pozabljeni 65. člen občinskega statuta

Po sledovih priporočila občinske skupščine Novo mesto o trgovini – Občinski statut je zakon in ustava v mejah občine, je zbir pravil, ki so jih pravljili organi njihovega upravljanja in delovne skupnosti, o storjenih ukrepih pa obvestiti občinsko skupščino.

65. člen statuta občine Novo mesto določa: »O priporočilih, ki jih dajejo občinska skupščina in njeni organi delovnim organizacijam, morajo razpravljati organi njihovega upravljanja in delovne skupnosti, o storjenih ukrepih pa obvestiti občinsko skupščino.«

Ce se delovna organizacija ne ravna po priporočilih občinske skupščine, je dolžna o tem obvestiti občinsko skupščino in navesti razloge.«

V starih novomeških trgovskih podjetjih smo vpraševali.

– Občinska skupščina Novo mesto je 28. decembra 1967 sprejela priporočilo o trgovini. Z njim je načelo trgovskim organizacijam, naj razmislijo o specializaciji, o medsebojnem sodelovanju, da bi bila poslovna sredstva trgovine bolje uporabljena, o tem, kako prilagoditi delovni čas potrebam potrošnikov, in o tem, kako z ustrezeno integracijo pripomoči k boljšemu razvoju trgovine. Ali so vaši samoupravnji organi razpravljali o tem priporočilu? Kaj ste storili za urednictvem tega, kar je z njim priporočeno, in ali ste o svojih ukrepih in stališčih obvestili občinsko skupščino?

STANDARD:
»Razpravljali smo,
poročali pa nismo.«

Marija Vesel, predsednica DS MERCATORJEVE enote STANDARD v Novem mestu:

– O priporočilu smo razpravljali na seji DS. Specializacija je že urednjena, tudi izbiro blaga smo povečali, vse tehnično blago, ki ima konkurenčno ceno, jemljemo odtej v grosističnem skladilu NO-

upravičeno nazivali hudočini Novomeščani. S podjetjem DOLENJKA in STANDARD smo dosegli lepo sodelovanje v tehničnem blagu saj kupujejo oba skupaj za 50 odst. več v našem grosistič-

MIRKO LENART

nem skladilu. Prodajo pohištva smo prepustili STANDARDU, ki ima specializirano, sodobno prodajalno. Delovni čas smo prilagodili potrebam potrošnikov. Smo za integracijo s katerikoli podjetjem naše stroke, združitev našega podjetja s podjetjem živilske stroke pa bi bila, kot sodimo, neprimerna. O svojih stališčih občinske skupščine nismo obvestili, ker take zahete ni bilo v priporočilu.

DOLENJKA:
»Razpravljali smo,
poročali pa nismo.«

Alojz Urbanc, direktor DOLENJKE, Novo mesto:

– O priporočilu smo v DS razpravljali. Naše prodajalne so specializirane. Sodelovanje se je povečalo z NOVOTEHNO, kjer smo letos vzeli za 100 odst. tehničnega blaga več kot prej, pri tudi s HMELJNICKIM, pri katerem jemljemo zdaj vse pivo. Prodajalne pohištva ne nameravamo opustiti, ker smo mešano podjetje in ustvarjamo s prodajo pohištva 250 milijonov Sdin prometa na leto. Mislimo, da je prav, da imamo to prodajalno zaradi konkurenčnosti. Delovni čas smo prilagodili. Gle-

MARIJA VESEL

VOTEHNE, po dogovori smo od NOVOTEHNE prevzeli prodajo pohištva, glede integracije pa smo že povedali svoja stališča ob prvih pogojih z DOLENJSKO pred leti. Ker že delujemo v okviru velikega podjetja MERCATOR, ne čutimo potrebe po novi integraciji. Delovni čas smo prilagodili potrebam potrošnikov. O svojih stališčih in ukrepih nismo obvestili občinske skupščine, ker v priporočilu, ki smo ga dobili, ni bilo to posebej zahtevano.

NOVOTEHNA:
»Razpravljali smo,
poročali pa nismo.«

Mirko Lenart, predsednik DS NOVOTEHNE Novo mesto:

– Na seji DS smo razpravljali o priporočilu. Specializacija je zdaj boljša. To velja tako za prodajalno na Glavnem trgu kot tudi za prodajalno AVTO DELI, ki ni več zavito-celis, kot so jo včasih

ALOJZ URBANC

de integracije smo menili, da je predlog ObS premalo ekonomsko utemeljen in da naj se razprava odloži do takrat.

V akciji za pridobivanje novih naročnikov vnešen sodeluje tudi VINKO KILER, dostavljajoč pošte Leskovec pri Krškem. Dosej nam je postal že 8 novih naročnikov, smeje pa trdi, da jih bo pridobil 20!

– Kaj pa bralec pravijo o Dolenjcu? — smo ga vprašali.

— Včasih tudi kako plkro, zlasti tedaj, ko pobiram naročnine... — nam je prikupil Vinko hitro postregel z odgovorom.

Razen tega je 21-letni pismonošček povedal, da redno obiskuje 10 vasi in da je v njih kar 286 naročnikov Dolenjskega lista. S tem je želel povedati, da je njegov teren že kar nasičen z domaćim teknikom — No Vinko pa kljub temu namerava pridobiti 20 novih prijateljev Dolenjskega lista.

Vinko — lepa hvala, le tako naprej!

ALFONZ ČUČNIK

ko bo integracija tudi ekonomsko proučena. O svojih stališčih občinske skupščine nismo obvestili, ker nismo vedeli, da bi to moralili.

HMELJNIK:
»Razpravljali smo,
poročali pa nismo.«

Alfonz Čučnik, direktor HMELJNIKA, Novo mesto (z njim smo govorili, ker se prejšnji predsednik DS Nace Kovacič na priporočilo in razpravo o njem ni ved spominil):

— DS je o priporočilu razpravjal. Naše sodelovanje z DOLENJKO in STANDARDOM se je zelo povečalo, ker letos obe podjetji nabavljata vse pivo pri nas, prej sta ga pa v Ljubljani. Za integracijo smo, vendar nas bolj mika združitev z gostinstvom kot januarja 1968, s katerim je bilo priporočilo dostavljeno 29 pa s kakšnim trgovskim podjetjem, zaradi naše stroke. Druge stvari iz priporočila nas niso prizadale. O svojih stališčih občinske skupščine nismo obvestili, ker nam ni bilo znano, da bi to moralili.

Tukšni so odgovori. Naj dodamo, da je bilo v spremnem dopisu št. 020-03/66 od 17. januarja 1968, s katerim je bilo priporočilo dostavljeno 29 trgovskim organizacijam, ki

delujejo v novomeški občini, v zadnjem odstavku napisano: »Prosimo, da vaši organi samoupravljanja o sprejetih sklepih in priporočilih razpravljajo in sprejmejo ustrezone sklepe, nas pa o storjenih ukrepih oziroma sklepih obvestite.« Naj dodamo še to: v vseh obiskanih trgovskih podjetjih so zatrdirili, da so s svojimi stališči seznanili predstavnike skupščine in uprave ob raznih priložnostih ustno.

Izmed 29 trgovskih organizacij, ki so prejeli priporočilo, je nanj odgovorila samo DROGA iz Portoroža. Doslej je občinska skupščina prejela pismene odgovore edino na svoje priporočilo o kulturi. Poslano je bilo 109 delovnim organizacijam, odgovore pa je poslalo 22 organizacij.

M. JAKOPEC

**Vinko: „20 novih
bom pridobil!“**

SPREJEM V PIONIRSKO ORGANIZACIJO — Cicibani na podružnični osnovni šoli v Gabrju se bodo vedno spominjali sprejema v pionirsko organizacijo. Starejši tovarisi so jim pripravili lep in izbran kulturni program, razen tega so jim okoli vrata zavzeli rdeče rute in jim nadeli pionirske kape (Foto: S. Dokl)

SUHOKRANCI SE NE DAJO KAR TAKO — Tudi v najslabšem vremenu vozijo suhokranjski kmetje les v Sotesko. »Napišite za Dolenjca: Suhokranjskega kmeta niti ošiljene prekle ne zadržijo doma!« so mi zatrjevali do kože premočeni vozniki (Foto: S. Dokl)

Rumena rutica

V deželah, kjer je promet močno razvit in je temu primerno organizirana tudi prometovzgojna in preventivna dejavnost, so že pred leti v skribi za večjo varnost otrok, zlasti pa najmlajših udeležencev v prometu, ukreplili vse, da bi čim bolje zavarovali otroke na cesti pred najnujnimi posledicami. Umisli so si rumeno baretko, ki jo nosijo na glavah otroci prvih razredov osnovne šole, ko gredo v šolo in potem iz šole proti domu. Rumeno baretko vozniki raznih cestnih vozil prej opazijo na glavah otrok, zlasti so toliko bolj previdni, ker vedo, da so ti otroci privč samostojno in brez varstva na cesti. Mednarodna statistika prometnih nesreč kaže, da v teh deželah število v prometu ponesrednih otrok pada, kar je seveda zelo razveseljivo.

Glede na to, da je promet iz leta v leto gostejši, prometovzgojna in preventivna dejavnost pa organizirana že na ravni evropskega povprečja, smo tudi pri nas pričeli s potrebnim akcijo »rumena rutica«.

Ob pričetku tekočega šolskega leta sta občinski komisiji za varnost prometa na Jesenicah in v Kranju nahavili za prvošolce 1.300 rumenih rutic in jih razdelili v teh dveh občinah otrokom v prvih razredih. Otroci nosijo rumene rutice okrog vrata, kadar prihajajo v šolo in odlahajo po pouku proti

domu. Tako so vidni na cesti že na večjo razdaljo in so vozniki manje lahko dovolj pažljivi.

Obe komisiji sta po radu in tisku opozorili na skolo tudi voznike, seveda predvsem iz teh dveh občin. Menimo pa, da se morajo z akcijo »rumena rutica« seznaniti čimprej vsi vozniki v Sloveniji, zlasti vozniki motornih vozil, kajti otroci z rumenimi ruticami se pojavljajo tudi na drugih območjih: Ljubljani, Celju in drugod.

Zato priporoča republiška komisija za varnost v cestnem prometu vsem voznikom motornih in drugih vozil, da so zlasti do otrok z rumenimi ruticami na cesti zelo pažljivi. Naj čuvajo mlada življenja teh malčkov in po potrebi pravočasno ustavijo vozilo, da ne bo prišlo od neljube nesreč.

Republiška komisija priporoča tudi staršem vseh prvošolčkov, naj sami nabavijo rumene rutice za svoje malčke, saj bodo tako otroci bolj varni na cesti.

Po drugi strani pa smo mnjenja, da bi občinske komisije za varnost prometa razsirile akcijo »rumena rutica« tudi na otroke, ki zadnje leto pred vstopom v prvi razred osnovne šole obiskujejo vzgojno varstvene zavode in druge otroške domove, kajti tudi ti se pojavljajo na cesti voži del brez nadzorstva. Zato naj ne bo staršem zač za dva ali tri nove dinarje za nabavo rutic, saj gre v prvi vrsti za varnost njihovih otrok.

DRAGO SUHI

Ali se res bojimo alkoholikov?

Alkoholizem se je zelo razpasel, v družbi pa nimamo učinkovitih sredstev za spopad z njim - Lepi sklepi in stališča o načinu boja z alkoholizmom bodo ostali brez učinka, če ne bo končno le sprejet zakon o obveznem zdravljenju alkoholikov. Takšna je resnica!

27. novembra je bil v Novem mestu posvet o alkoholizmu. Priredil ga je novomeški center za socialno delo, sodelovali pa so zdravstveni delavci iz zdravstvenega doma in zdravstvenega centra, predstavniki RK, okrožnega sodišča, uprave javne varnosti, ZK, SZDL, sindikata, medobčinskega zavoda za prosvetno-pedagoško službo in kadrovski delovni organizacij. Na posvetu so ugotovili, da je na našem območju precej alkoholizma, ter sprejeli več stališč o tem, kako se spopadati s tem družbenim zlom. Prvi pogoj in osnova za uspešno odpravljanje alkoholizma pa je brez dvoma zakon o obveznem zdravljenju alkoholikov, ki ga že predolgo sprejemamo, tako so menili sodelujoči.

Na posvetu so posredovali udeležencem informacije o alkoholizmu v slovenskem merilu in jih seznanili s povijsi alkoholizma v novomeški občini. Ugotovili so, da

alkohol žal ničče ne spoštuje. Veliko bi se da do določi tudi s primernimi sodobnimi načini opozarjanja šolske mladine na nevarnost alkoholizma.

Posvet je bil uspešen, udeležba pa je presegla vsa pričakovanja. Brez dvoma so po daljšem času vnovič zaživelia dejstva, ki opozarjajo, da se je treba z alkoholizmom spopasti. V dosedanjih postopkih smo v družbi govorili o alkoholizmu in alkoholikih tako, kot da se alkoholikov bojimo oziroma da se bojimo zanje. Skoraj zavestno smo zapirali oči pred kruto resnico tragedij v družinah alkoholikov, pred trpljenjem, strahom in divljastvom, ki so jim v večini primerov podvrženi njihovi svojci. Ob vsej tej kruti resnici pa varnostni organi nimajo v takšnih primerih zakonite osnove za poseg. Vsi lepi sklepi in ugotovitve in se takšna zavzetost bodo zato ostali brez pravega učinka, če ne bomo z zakonom predpisali obveznega zdravljenja alkoholikov. Prav s sprejemom tega zakona pa že predolgo odlašamo.

M. JAKOPEC

Srečanje
dolenjskih
izseljencev bo
prihodnje leto na
Vinici

Pred kratkim se je v Ornomiju prvič sestal širši odpor za organizacijo III. srečanja dolenjskih izseljencev, ki bo 12. in 13. julija 1969 na Vinici. Odbor bo že januarja izdal poseben prospekt z opisom zgodovinskih, kulturnih in naravnih lepot Bele krajine in Dolenjske. Za srečanje bodo pripravili tudi posebne spominske znake. Dogovorjeno je bilo, da bo ob slavju na Vinici več pomembnih kulturnih prireditev. Zankrat so predvideli slikarsko razstavo, razstavo OZN ter NOB.

Organizatorji pričakujejo, da se bo srečanja udeležijo večje število dolenjskih izseljencev, zlasti Belokranjcev, ki žive v tujini. Vinčani bodo do slavje izpeljali v kraju olepševalno akcijo. Tretje srečanje dolenjskih izseljencev pripravljajo vse dolenjske, posavske in belokranjske občine v tesnem sodelovanju.

Danes
zadnji dan za vašo
nagradno
križanko!

Kaj prinaša na trg novi „Audi 100“

Trgovsko podjetje AUTOCOMMERCE v Ljubljani je predstavilo nov avtomobil iz serije tovarne Auto Union: AUDI 100, avtomobil reprezentativnega gornjega srednjega razreda, ki »vzbuja pozornost prav zato, ker ni pozornost vzbujajoč« — Uvoz: od februarja 1969 dalje.

V sredo, 4. decembra, je Franci NOVAK, sekretar podjetja AUTOCOMMERCE v Ljubljani, s svojimi sodelavci ter predstavnikiom podjetja Auto Union iz bavarskega mesta Ingolstadt na tiskovni konferenci seznanil predstavnike tiska z novim avtomobilom tovarne AUTO UNION. Svetovna premiera novega avtomobila AUDI 100 je bila še pred kratkim na Nemškem, tokrat pa so si ga ogledali tudi predstavniki »sedme vesile« in zvedeli:

— da pomeni novo vozilo AUDI 100 resen namen tovarne, da poseže po vodilnih mestih v vrhu vozil srednjega razreda;

— da namerava tovarna z novim avtomobilom AUDI 100

konkurirati glede tehničnih dosežkov, udobja in tudi ce ne vsem avtomobilom evropske proizvodnje srednjega razreda;

— da bo stekel AUDI 100 prve dni januarja 1969, da pa bo že zgodaj pomladni na voljo tudi našim kupcem.

Lani so v podjetju AUTO-COMMERCE prodali 1060 avtomobilov Audi. Letos letos okrog 1400, prihodnje leto pa računajo že s prodajo pribl. 2800 avtomobilov iz tovarne Auto Union. — Novi avtomobil bo tovarna proizvajala v treh variantah:

Kot AUDI 100 — 80 KM (normalen bencin) in kot AUDI 100 S (90 KM) ter AUDI 100 LS (100 KM), ki ju bo treba napajati s super bencinom. Pri novem avtomobilu so poskrbeli zlasti za varnost potnikov, za širok notranji prostor in dobro opremo, za temeljito gretje in prezračevanje, izredno velik prijava prostor (650 l prostornine!), pod njim pa za rezervoar za 58 l goriva. Kot je znano, poganja vse automobile AUDI stiraktini, stirvaljni motor s prostornino 1760 cm in s poligonom na prednjih kolesih. Podvozje in nadvozje novega AUDI 100 sta konstruirana popolnoma na novo: podvozje je zavarjeno s karoserijo. Tovarna navaja pri vseh 3 va-

riantah novega avtomobila: poraba 8.9 l goriva (po DIN predpisih).

Ceprav glede cene na tiskovni konferenci nismo mogli dobiti konkretnih podatkov (znanje so monetarne težave zahodnih držav), so predstavniki podjetja in tovarne povedali, da bo AUDI 100 v vseh variantah konkurenčen vozilom istega razreda. »Izredna udobnost in zanesljivost — to dvoje smo sišali na tiskovni konferenci najpogosteje, ko je tekla beseda o novem avtomobilu AUDI 100.«

DI

Mednarodni seminar v Čateških Toplicah

Od 12. do 16. decembra bo v Čateških Toplicah mednarodni seminar ISMUN/IUS. ISMUN je kratica za mednarodno študentsko gibanje za Združene narode s sedežem v Zvezni, IUS pa je mednarodna zveza študentov s sedežem v Pragi. Organizatorja srečanja sta zvezni center klubov OZN v SPRJ in Zvezna študentska organizacija Jugoslavije. To je prvi seminar te vrste, udeležilo pa se ga bo kakih 15 predstavnikov iz vsake mednarodne študentske organizacije. Uradna otvoritev bo jutri ob 10. uri dopoldne v terapevtski dvorani Čateških Toplic.

NOVOLETNA DARILA

boste izbrali
najlaže in najbolje
v naši

BLAGOVNICI v NOVEM MESTU

Sejmišča

Na sejmu v Novem mestu

9. decembra je bilo na novomeškem sejmišču naprodaj 635 prasiščkov, prodali pa so jih 502. Manjši so šli v denar po 120 do 160 din, za večje pa so zahtevali 170 do 200 din.

Brežiško sejmišče

Zaradi zapore sejmov je bil v soboto, 7. decembra, izredno slab dogon na brežiškem sejmišču. Naprodaj je bilo samo 320 pujskov, prodali pa so jih 302. Manjše so prodajali po največ 7 din kg, večje pa po 5,80 din kg.

Resnica o vinu

V letosnjem novembру, mesecu boja proti alkoholizmu, ki ogroža telesno, duševno in socialno blaginjo naše skupnosti, nismo v Dolenjskem listu priobčili ustrezne razprave ali članka o tem perečem vprašanju. Pač pa so se na pobudo Centra za socialno delo v Novem mestu zbrali 27. novembra na posvetovanje o alkoholizmu številni predstavniki OS, SZDL, ZK, RK, zdravstva, sindikata, solstva, sodišča, delovnih skupnosti nekaterih večjih podjetij itn. Po uradnem referatu se je razvila obsežna razprava o tej socialni bolezni, zlasti o preventivni in najnajnejših ukrepih za zdravljenje alkoholikov, ki ugnabljajo sebe in svoje družine in povzročajo nam vsem veliko gospodarsko škodo.

Udeležence tega plodnega posvetovanja je drugi dan neprijetno zadel članek v Dolenjskem listu v rubriki KMETIJSKI NASVETI pod naslovom: Vino je — živilo. Z gospodarskega vidika v Sloveniji ni treba delati propagande za pitje vina po kosilu in večerji, saj spijemo v Sloveniji dvakrat več vina, kot ga pridelamo. Vinogradniki naj se predvsem poučijo, kako naj bi se znižali proizvodni stroški in se pocenila draga slovenska vina.

Vino se uživa kot poživilo in nasladilo, včasih pa tudi naravnost, kot mamilo, ne uživa pa se kot živilo. Dejstvo, da v Franciji spijejo pri kosilu pol litra vina in prav tako po večerji, samo dokazuje, da vino uživajo kot nasladilo, ko so že siti. Zato v Franciji ni toliko očitnih, razgrajajočih pijancev kot pri nas, ceprav ga tam večko več spijejo. Pri nas pijejo tudi na prazen želodec, kar povzroča, da se hitreje upijajo. Toda čezmerno uživanje vina je resno izpodjeta zdrave korenine francoskega ljudstva in de Gaulle bije plat zvona. Vse je stopilo v službo boja proti alkoholizmu — radio, televizija in kinematografi.

Alkohol v vnu in drugih alkoholnih pijadih daje seveda nekaj energije brez škode, toda samo če ga začujamo v majhnih količinah, in sicer v presledkih. Ven dar je energija iz moke, krompirja, fišola itn. neprimerno cenejša kot iz vina ali drugih alkoholnih pijadih. Navedena in druga živila pa vsebujejo za telo neobhodno potrebne beljakovine in vitamine pa se nekaj zelo koristnih sestavin. Vsega tega alkoholne pijadi nimajo, zato alkoholiki, ki zanemarjajo pravilno prehrano, telesno propadajo. V moderni prehrani je poudarek ne toliko na kalorijah, ki morajo seveda tudi biti in jih je večidel dovolj ali celo prevec, temveč na beljakovinah in vitaminah. Zato je vsako primerjanje vina ali drugih alkoholnih pijadi glede na hranilno vrednost s pravimi živili popolnoma nevzdržno, saj alkoholne pijadi niso živila.

Vino torej ni živilo, je pa včasih koristno poživilo in nasladilo. To, kar je Prešeren v Zdravljici zapisal o vnu, skozi vse skrbi, v potrih prahl up budila, je popolnoma res, toda Prešeren pravi tudi: »bilo blisk našem upanje je celo, ki temnešo noč storil, ko ugasne.« Pa zakaj se ne bi človek ob kožarcu vina sprostil in razveselil? Včasih je tudi to koristno in morda celo zdravo. Toda potrebna je mera! Kadar je najlepše, je treba nehati. Tega ne zmora vsak. Zato se tudi nekateri zdravniški pomicajo, ali bi bolniku, ki ima premašio kislino, priporočili nekaj cvička. Nekateri tako priporočilo izrabljajo in postanjojo pijanci.

Vinske gorice in ljudske zdravice človeka zares razveselijo, potolažijo in pozivijo. Kroksarske pesmi, ki se včasih slišijo iz našega radia, npr. »prazne kostarice pa treščimo ob tlač, niso prav nič naše in jih odklanjamo, ker nimajo z zdravim jedrom slovenskega ljudstva nič skupnega.«

Inž. IVO ZOBEC

Tovarna platnenih izdelkov INDUPLATI Jarše

*izdeluje
zavese in
namizne garniture
iz sintetike*

Poslej bo tudi v črnomaljskih prodajalnah, kot je Manufaktura, večja izbira blaga.

D-market v Bršlinu ni le pomembno preskrbovalno središče, marveč tudi eden najlepših DOLENJKINIH objektov na območju Novega mesta

NOVO MESTO - TREBNJE - ČRNOMELJ

Novi „DOLENJKIN“ trikotnik

S pripojitvijo STP POTROŠNIK je postala DOLENJKA največje trgovsko podjetje na Dolenjskem – Večji skladi in boljši osebni dohodki – Prihodnje leto gradnje v treh krajih – Zagotovljena večja izbira!

Cviček iz odkupljenega grozinja

HMEJLNIK opušča odkup vin in se loteva odkupa grozinja – Letos so prodali 90.000 steklenic cvička – Skladišča so osrednji problem

Trgovsko podjetje HMEJLNIK v Novem mestu je dobile letos sodoben stroj za polnjenje steklenic s pivom. Ta stroj je pravzaprav cela strojna proga, v kateri se steklenica najprej opere, nato odcedi, napolni s pivom, začperi in končno stroj še nalepi natanjo etiketo. V eni uri napolni 4000 politrskih steklenic. Piva odslej ne more več zmanjkati, saj je ob največji potrošnji se vedno neizkoriscenih 30 odst. zmogljivosti tega stroja. HMEJLNIK se razen tega zavzema za oskrbo domačega tržišča z dobrim, domaćim vinom. Od proizvajalcev odkupuje samo res kvalitetna vina, večji del pa odkupuje grozdje in predeluje v vino.

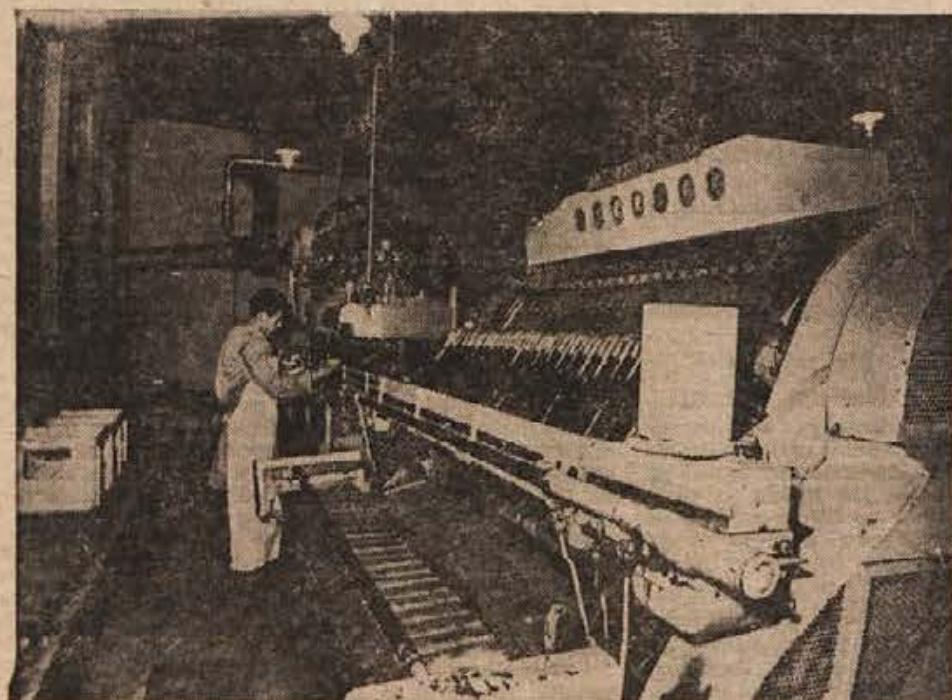
Lani je ustvaril HMEJLNIK s prodajo alkoholnih in brezalkoholnih pijač za 6.740.000 din prometa. Polovico prometa so ustvarili s prodajo pijač v steklenicah, drugo polovico pa s prodajo odprtih vin. Letos bo promet pijač v steklenicah večji, manjši pa z odprtimi vini. HMEJLNIK je lani prodal za 4 vagone cvička v steklenicah, letos pa že 9 vagonov.

Letosne dejavnosti je vplivalo na to, da promet ne bo veliko večji od lanskega, čeprav je letos obiskalo naše območje več turistov in čeprav ima tudi HMEJLNIK, kot smo že povedali, večje zmogljivosti. Za nakup pol-

nih nega stroja so porabili 350.000 din svojih skladov, pivovarna UNION iz Ljubljane pa jih je odobrila za del na-kup premostitveni kredit.

Od pridelovalcev ne odkuje več toliko vina kot doslej. Kupujejo samo res kvalitetna vina, sicer pa kupujejo grozje in ga sami predelujejo v vino. Na Malkovcu, znanim območju cvička, so letos odkupili toliko grozinja, da proizvajalec vina ne ponujajo več. Precej grozja so odkupili tudi na Drenovcu. Grozje torej odkupujejo bolj v sosednjih občinah in manj v novomeški, kjer ni prave blagovne proizvodnje vina in kjer presežke vina pokupijo

Ob vsaki priložnosti marmelada
Belsad

Takšen je novi polnilni stroj za polnjenje politrskih steklenic s pivom pri novomeškem HMEJLNIKU. Stroj napolni v eni uri 4000 steklenic. Obljubljajo, da odslj. piva v steklenicah ne bo več primanjkovalo, ker ostaja ob največjih potrebah 30 odst. zmogljivosti tega stroja neizrabljenejih (Foto: M. Jakopac)

■ Samostojnega splošnega trgovskega podjetja POTROŠNIK v Črnomelju ni več. 1. decembra je dokončno postal stavnin del novomeške DOLENJKE, ki je tako razširila svojo mrežo še na območje črnomaljske občine.

■ Tako povečano preskrbovalno območje – novomeška, trebanjska in (na novo) črnomaljska občina – so zadele nekatere imenovati DOLENJKIN trikotnik.

■ DOLENJKA je postala največje trgovsko podjetje na Dolenjskem. Stevilo prodajal je s pripojitvijo POTROŠNIKA povečata na 63. Stevilo zaposlenih pa na 235.

Podlaga za razgovor: podobni rezultati!

Pet bistvenih skupnih lastnosti in prednosti so našeli za obe podjetji, STP POTROŠNIK in DOLENJKO, ko so se začeli pogovarjati o medsebojnem poslovjem sodelovanju:

- sorodnost stroke glede prodaje blaga;
- regionalna in dobra prometna povezanost trgovinskih mrež obeh podjetij;
- možnost združitve akumuliranih sredstev in hitrejših investicij v širjenje in modernizacijo poslovnih dejavnosti;
- pocenitev upravnih stroškov in stroškov rešijskih služb in

- možnost boljšega nagrjevanja zaposlenih z znatnim povečanjem njihovega standarda.

Ob tem so vzoredili promet, dohodek, poslovni uspeh, sklade, število zaposlenih, osebne dohodke in podobno (po zaključnem računu leta 1967) ter ugotovili, da ekonomski rezultati dovoljujejo tesnejše poslovno sodelovanje med podjetjem.

Za primerjavo nekaj takih rezultatov:

■ DOLENJKA – promet 47.056.140 din, celotni dohodek 40.403.065 din, dohodek 3.938.237 din, skladi 1.184.815 din in število zaposlenih 155;

■ POTROŠNIK – promet 13.594.358 din, celotni dohodek 13.594.358 din, dohodek 1.280.367 din, skladi 271.850 din in število zaposlenih 64.

Zakaj pripojitev?

Na referendumih so se zaposleni v obeh podjetjih odločili za pripojitev POTROŠNIKA k DOLENJKI.

Za to je govorilo del prednosti:

- zmanjšanje upravno-prodajne režije;
- povečan obseg prometa in možnost investicijskih del po enotnem programu;
- možnost za večje osebne dohodke;

– bolj smotrna poraba sredstev s hiterškim obračanjem obratnega kapitala;

– večja možnost za novo poslovno poseganje na nova (sosednja) območja;

– boljša izraba skladis in prevoznih sredstev;

– zmanjšanje poslovnih stroškov;

– zagotovitev boljše pre-skrbe poslovalnic z blagom;

– večja izbira itd.

Edina pripomba na te prednosti: negativnih posledic ob takih združitvah podjetij (pripojitev) n'i!

Vse službe samo pri DOLENJKI

Komerčialne, nabavne, upravne in splošne storitve so postale po pripojitvi skupne in samo pri DOLENJKI.

POTROŠNIKOVO UPRAVO so v celoti razformirali, prav tako vse njegove organe.

Pravice zaposlenih iz pripojenega podjetja bo zastopalo 8 članov delavskem svetu DOLENJKE in dva člana v njenem upravnem odboru. Delavski svet se bo tako povzpel na 31, upravni odbor pa na 9 članov.

Skupaj: 63 prodajal v 26 krajih

Tako se je po volji združil se kolektivom končala samostojnost podjetja, ki je pod imenom STP POTROŠNIK preskrboval petro središč črnomaljske občine z 19 prodajalnami. POTROŠNIK je nastal po reorganizaciji trgovske mreže leta 1962 in se povečal leta 1966 po spremembah poslovalnic.

Za DOLENJKO pomeni dan POTROŠNIKOVE pripojitve čas, ko je začela biti preskrbovalka za tri občine in ko se ji je s tem ponudilo častno prvo mesto med največjimi trgovskimi podjetji na Dolenjskem.

Tudi DOLENJKA ni od nekdaj tako kot danes. Nastala je ob reorganizaciji in integraciji trgovine v novomeških občinah leta 1962, povečala pa se je po priključitvi mokro-kronoškega TRŽANA in nekaterih drugih poslovalnic ter z novimi poslovalnicami v Novem mestu, ki jih je sama gradila (samoposrednica v Bršlinu in ob Cesti herojev).

Pred POTROŠNIKOVO pripojitvijo je imela DOLENJKA 44 prodajal v 21 kraju novomeške in trebanjske občine.

Že prihodnje leto novih 900 m²!

Prednosti združenih podjetij je DOLENJKA že upoštevala v načrtu denarnega učinka

ka za prihodnje leto. Tako bo leta 1969 predvidoma ustvarila 83 milijonov din prometa, od tega 65 milijonov v detajlistični in 18 milijonov v gospodarski mreži.

Tako povečanje bo zagotovilo podjetju, da bo uredilo oziroma izboljšalo več stvari. Zanesljive se bodo povečali osebni dohodki zaposlenih (povprečni OD naj bi bil po analizi, ki so jo naredili pred pripojitvijo POTROŠNIKA, okoli 986 din), pomnožila se bodo sredstva za razširjeno reprodukcijo oziroma za nadaljnje urejanje poslovnih prostorov itd., več sredstev pa bo tudi za nove gradnje. Na novo naj bi DOLENJKA v prihodnjem letu ustvarila tudi 1.930.000 din skladov.

Ob takih finančnih letini, kakor jo predvideva načrt, bi imela DOLENJKA za leto 1969 3.420.000 din za investicije, s tem denarjem in s posojili pa bi zgradila novih 900 m² prodajnih prostorov.

V programu za leto 1969 so predvidene nove gradnje v Črnomelju (blagovnica), Straži (potrošniški center) in Novem mestu (market na Znančevih njivah).

DOLENJKINI poslovni prostori, ki jih upravlja novomeško stanovanjsko podjetje, so pretežno že prenovljeni, preostale pa bodo uredili do leta 1970. To leto se bo DOLENJKIN promet povečal že na okoli 100 milijonov din, kar bo zagotovilo nova sredstva za nadaljnje utrjevanje in širitev trgovskega omrežja na Dolenjskem.

Občinske meje niso ovira za skupen jezik!

Pripojitev POTROŠNIKA k DOLENJKI je poučen in zgleden, a gotovo ne zadnji primer poslovnega združevanja podjetij v službi potrošnikov.

Podjetji sta se zelo hitro sporazumeli za tako obliko in ju občinske meje in drugačne želje posameznikov niso niti najmanj ovirale, da ne bi mogli uresničiti preštudirane, z računi utemeljene, in kot so ugotovili, še najbolj perspektivne pripojitve.

S tako obliko združitve je nastalo eno, toda večje, močnejše, bogatejše in sposobnejše podjetje, ki bo neprimerno laže kos nalogam trgovine na obeh straneh Gorjancev, od Kolpe do Mirne in še dlje, kot so bila podjetja pred združitvijo.

Svoboden je tisti, ki zna spoštovati in braniti svobodo drugega človeka

Že med pripravami na VI. kongres ZKS se je pokazala in jasno izoblikovala zahteva po idejnopolitičnih izhodiščih in ciljih prihodnjega vsestranskega razvoja Slovenije. VI. kongres ZKS je obravnaval te dni vsa ključna vprašanja sedanega časa ter določil cilje in naloge slovenskih komunistov v času do prihodnjega kongresa in v daljšem obdobju. Ob tem je sprejel tudi RESOLUCIJO O STALIŠČIH IN NALOGAH SLOVENIJE, iz katere objavljamo nekaj odlomkov.

Cilj socializma je družba, osvobojena razrednih protislovij in nasprotij, kulturno, ekonomsko in tehnično napredna, demokratično organizirana, z uveljavljenimi moralnimi načeli, ki temelje na solidarnosti delovnih ljudi v združenem delu kot bistvenem elementu družbenoekonomskih odnosov v samoupravni socialistični družbi. Tak cilj je mogoče dosegiti le s prizadevanjem in z ustvarjalnostjo več generacij. Komunisti naših dni pa moramo na poti k temu zgodovinskemu cilju storiti vse, kar je že danes uresničljivo.

Cilj vsake socialistične družbene akcije mora biti ustvarjanje takih družbenih odnosov in materialnih pogojev, v katerih bo vsak lahko razvil svoje ustvarjalne moči družbi in sebi v prid. Boj za socializem je hkrati tudi boj za demokracijo in narobe. Iz človekove odgovornosti do drugega človeka, iz medsebojne tovariške povezanosti in solidarnosti raste tudi družbena odgovornost.

O obrambi domovine

Obramba domovine je integralna komponenta samoupravljanja. Komunisti si bomo prizadevali za uresničevanje koncepta vseludske obrambe kot edino možne oblike uspešnega odpora morebitnemu zavojevalcu in zmage nad njim. Pri tem ne gre samo za obrambo nacionalne suverenosti, temveč za ohranitev samoupravnega socialističnega sistema kot največje pridobitve delovnega človeka. Obramba Slovenije in Jugoslavije je hkrati skupni interes vseh narodov, njihova življenjska potreba. To so temelji, na katerih sta zasidrana moč in življenjska koncepta vseludske obrambe.

Vsek komunist in vsak občan mora najti svoje mesto v sistemu vseludske obrambe, prizadelen in usposobljen, da vsak trenutek uresniči svojo pravico in izpolni dolžnost do svobode, humanega poslanstva samoupravljalnega socializma in do narodne suverenosti.

O človekovi kulturi

Kulturna ustvarjalnost in človekova kultura sta bistveni prvini samoupravne socialistične družbe in njena neločljiva sestavina. Svoboda ustvarjalnosti je sestavni del boja za osvoboditev človeka. S teh izhodišč se komunisti bojujemo za družbenoekonomsko in politične temelje svobode in s tem ustvarjam podlago za svoboden in vsestranski razvoj kulturnega življenja. Da bi utrdili doseženo stopnjo svobode umetniške in znanstvene ustvarjalnosti ter omogočili smotrnim v celovit kulturni razvoj slovenskega naroda, se komunisti zavzemamo za program kulturnega razvoja Slovenije. Oblikovanje idejnih in političnih izhodišč tega programa, sodelovanje vseh družbeno-političnih organizacij, vseh kulturnih ustanov, dejavnosti in posameznikov bo spodbudilo učinkovitejše razreševanje nasprotij, ki se pojavljajo na kulturnem področju družbenega življenja.

Slovenski komunisti se bomo zavzemali, da bosta dobila prednost tisto delo in tista dejavnost, ki utrjujeta v človeku zavest o smiselnosti njegovih ustvarjalnih naporov, usmerjenih k višjim, veljavnejšim smotrom človeka in družbe.

Samoupravljanje je podlaga in oblika združevanja kulture, znanosti in izobraževanja s celotnim družbenim delom. Zato bomo spodbujali razvoj samoupravnih odnosov v kulturi in pospeševali samoupravno združevanje kulturnih dejavnosti tako med njimi samimi, kakor tudi z drugimi področji družbenega življenja.

Z družbenimi sredstvi moramo spodbujati predvsem kvalitetno mladinsko literaturo, ki posreduje mladini etične vrednote, doseže naše in tuje kulturne ustvarjalnosti ter znanstvena spoznanja. Odločno pa odklanjam vse pojave ne-kvalitetne »kulturne« proizvodnje, kakršna streže najnižjem okusu.

Za ves VI. kongres je zelo značilna velika udeležba delegatov v razpravi. Živahen pomenek se je odvijal tudi med odmori, kar vidite na gornji sliki (Foto: Busić — DELO)

ZK v žarišče

(Nadaljevanje s 1. str.)

dov. Socializem daje močan pedat sodobnemu družbenemu razvoju in je že postal praks, ki jo sprejema velik del človeštva. V očeh tega človeštva uživa Jugoslavija velik ugled prav zaradi svoje demokratične, samoupravne ureditve in to nalaga komunistom novo, internacionalno odgovornost.

Delovni ljudje si razen materialnih žele tudi moralnih vrednot

Odpor, ki ga kaže velika večina delovnih ljudi ob primerih, ko nko upoštevana moralna načela naše družbene ureditve kaže, da naši delovni ljudje ne hlepajo le za materialnimi vrednotami. Samoupravna družba torej teži za ustvarjanjem moralnih vrednot, vendar smo v takšnih težnizirani. Komunisti moramo biti zato na čelu družbenega pritiska za hitrejše odpravljanje napak, krivic v socialnih razmerah in podobnega. Tu je potreben odločen politični boj, ker sovražniki socializma, politikanti in demagogi takšno stanje izkoristijo.

Mladim moramo pustiti da se shodijo, toda shoditi morajo v okviru samoupravljanja in svojih samoupravnih pravic in dolžnosti. Omogočiti jim moramo, da v kovačnici dela, premagajoč težave in tege življenja, kujejo svoj obraz in lik samoupravljalca in nosilca družbenega napredka.

Samoupravljanje in znanost morata z roko v roki

Samoupravljanja ne moremo nadomeščati z menažerijom in ne razvijati z državnimi posegi, ker je obema lastno prisvajanje odločanja. Naše samoupravljanje naj vedno bolj povezuje ustvarjalno delo in odločanje ter upravljanje. Sodoben svet namreč vedno bolj in bolj zahteva za delo zavzetega delavca. Pri tem bomo morali v podobe veliko bolj uporabljati znanost, tako pri ustvarjanju teoretičnih kot tudi praktičnih zasnov samoupravljanja.

Zdrženo delo naj spreminja naše gospodarstvo in ga posodobi. Načrtovanje prilagojeno samoupravnim odnosom, bo tu moralo izpolniti sedanjo vrzel. Načrtovanje mora kot oblika družbenega sporazumevanja postati ena izmed temeljnih oblik samoupravnega gospodarjenja.

Komunisti morajo odkrivati vzroke neenakosti in temu prilagajati svojo politiko. Pri tem pa ne smemo zabit v uravnalovko, ki je ekonomsko nesprejemljiva. Samoupravna solidarnost, ki je že zaživel v krajevnih skupnostih, nekatere občinah, delovnih enotah in delovnih organizacijah, kjer z združenimi močmi rešujejo skupno težave, dokazuje, da znajo naši delovni ljudje tudi sami polskati zdravje rešitve.

Pri ustvarjanju zasnov za gospodarski razvoj Slovenije pa ne moremo pozabiti na to, da je Slovenija tisti del Jugoslavije, ki je najbolj odprt v zahodni svet. Pri gospodarskem načrtovanju zato ne moremo mimo soocenja s tujim tržiščem.

Statut na stvaren način oblikuje vlogo Zveze komunistov

Uvodno besedo k predloženemu statutu ZK Slovenije je podal Stane Dolanc. Zveza komunistov Slovenije je od svoje ustanovitve v letu 1937. pa do danes globoko posegla v družbeno in ekonomsko bitvo slovenskega nacionalnega vprašanja, je dejal tov. Dolanc in je pred slovenskim narodom prevzela odgovornost za njegov nadaljnji razvoj.

Govoreč o značilnostih statuta je dejal, da smo v doseđanjih statutih in dokumentih ZK govorili samo o splošni politični vlogi ZK, v tem statutu pa to vlogo natančneje opredeljujemo v idejnem, moralnem in organizacijsko političnem ter akcijskem pogledu, kot celoto.

Gre torej za aktivno in ustvarjalno vlogo članstva in organizacij ZK na vseh ravneh. Komunisti v stalnem političnem procesu javno in enakopravno izražajo svoja mnenja in stališča, razširjujejo družbeno protislovja in sodelujejo pri ustvarjanju spoznanj, idej, stališč in sklepov ZK.

Marksistični krožek dela

Na soli za zdravstvene delavce je prišel delati marksistični krožek. V okviru krožka bodo razpravljali o različnih idejnopolitičnih vprašanjih ter o najvažnejših problemih doma in v svetu.

Pravica kmetov do samoupravljanja

Kmetje se morajo bolj vključiti v samoupravni sistem in se uveljavljati v njem, in to v krajevnih skupnostih, v občini, pa tudi v republiki in zvezni, kjer se oblikujejo ekonomski pogoji in politika razvoja kmetijstva, vzgoje, izobraževanja, socialna politika itd. Ta pravica in odgovornost jim pripada na podlagi njihovega deleža pri ustvarjanju družbenega proizvoda.

Izhod iz sedanjih razmer v zasebnih proizvodnji je predvsem v povečanju blagovne proizvodnje in s tem dohodka kmečke družine. To je mogoče dosegiti z razvijanjem kooperacije in s povečano produktivnostjo dela ter s smotrnim izobrazbo celotnega fonda dela kmečke družine tudi zunaj kmetijstva.

Mladina in nesocialistični pojavi

Analiza letosnjih študentovskih dogodkov v Ljubljani je pokazala, da je bil to napreden odpor mladega človeka proti konkretnim nesocialističnim pojavom v naši družbi. V študentskem gibanju se niso mogli uveljaviti ekscesi in protisocialistične težnje. V njem so prevladovale težnje za odgovorno in učinkovito samoupravno reševanje družbenih problemov in organizirano odpravljanje vseh deformacij in slabosti. V družbenih organizacijah je začela mladina pospešeno reševati mnoga temeljna vprašanja, ki jih je že dalj časa postavljala na dnevni red. To so zlasti socialna struktura študentov in dijakov, materialni položaj mladinskih organizacij, položaj učencev v gospodarstvu, zaposlovanje in kadrovska politika v delovnih organizacijah. Vključevanje dijakov in študentov v študijski proces in samoupravne odnose zahteva na eni strani njihov vse bolj aktiven in odgovoren odnos do študija, hkrati pa bistveno prispeva k mnogim pozitivnim družbenim prenikom.

O sredstvih javnega obveščanja

Delovanje tiska, radia, televizije in filma dobiha v sodobnih razmerah čedalje večji vpliv na kulturno in politično življenje. Sredstva javnega obveščanja so še posebno pomemben dejavnik v samoupravnem razvoju ne le s posredovanjem informacij družbeno aktivnemu človeku, ampak tudi kot tribuna demokratičnega boja mnenj in družbenne kritike.

Zveza komunistov se bo tudi v prihodnje zavzemala za vsestranski razvoj sredstev javnega obveščanja, za svobodo javnega izražanja misli in prepričanj, za objektivnost informiranja in poglobljen, kritično odgovoren odnos do javnega mnenja, za čim širše odpiranje množičnih komunikacij vsej demokratični javnosti.

O verski svobodi in svobodi vesti

Zgodovinske izkušnje narodnoosvobodilnega boja in povojnega revolucionarnega dela potrjujejo, da versko prepričanje ni ovira za vključevanje ljudi v graditev socialistične družbe. Za enakopravno delovno sodelovanje svetovnonazorske in verske različnosti niso bistvenega pomena.

Ustavna in druga zakonska načela o ločitvi cerkve od države, o svobodi vesti in verskega prepričanja, o svobodnem izpovedovanju vere, o nedopustnosti zlorabe cerkve in vere v politične namene, o ločenosti šole od cerkve, o enakosti državljanov pred zakonom niso formalna gesla, ampak merila za demokratičnost in humanost socialističnih družbenih odnosov. — Možnosti za versko svobodo in svobodo vesti bodo toliko boljše, kolikor bolj se bo cerkev na Slovenskem osvobajala ostankov politične klerikalne miselnosti zlorabljanja verskih čustev v politične namene.

Prvaki Operne in Drame nastopili v Trebnjem

Občinski svet kulturno-prosvetnih organizacij je v nedeljo priredil v Trebnjem nastop solistov Drame in Operne iz Ljubljane v spomin 50-letnice Cankarjeve smrti. Pevec ljubljanske Operne Vilma Bukovčeva, Ladko Korošec in Rajko Koritnik ter igralca Drame Iva Zupančičev in Stane Sever so pripravili lep kulturni večer, veden spomina našega velikega pisatelja in dramatika. Razen čestitke vsem nastopajočim so gledalci se posebej čestitali basistu Ladku Korošcu za 25-letnico njegovega umetniškega delovanja.

Koncert v Cankarjev spomin

V novomeškem Domu kulture bo v soboto, 14. decembra, ob 19. uri koncert v počastitev 50-letnice smrti velikega slovenskega pisatelja Ivana Cankarja. Nastopili bodo orkester in solisti ljubljanske akademije za glasbo, skupaj 60 članov. Na sporednu bodo Rossinijeva, Muzartova, Skjerjančeva, in Paganinijeva dela. Solisti bodo: Maja Telban (flauta), Sabira Hajdorovič (mezzosoprano) in Vili Jamšek (violina). Dirigiral bo profesor Uroš Prevoršek. Za kolektivni obisk dijakov in učencev osnovnih šol bo prireditelj koncerta (Zavod za kulturno dejavnost) odobril izreden popust pri vstopnicah, ki bodo znižane po 2 din.

Slovenska matica v prihodnjem letu

V založbi Slovenske matice bo izšlo prihodnje leto več slovenskih strokovnih in leposlovnih del, med njimi Zgodovina slovenskega s. ovstva VI (Lino Legiša), Slovenske ljudske pesni I (nova izdaja vsega danes znanega ljudskega pesenskega gradiva) in obsegala deset zvezkov in bo petkrat večja kot Strekljeva zbirka, Arhitektura 17. stoletja na Slovenskem (Nace Sum), domače leposlovje pa bo zastopano z naslednjimi deli: Lavo Černlj, Moja tržaška leta; Izidor Cankar, leposlovje, eseji, kritike; Slovenska dramatika 1945–1968 (antologija povojsne slovenske dramatike); izde pa bodo tudi drame Primoža Kozaka (Dialog, Afera in Kongres).

P. B.

Knjiga o Tisnikarju

Kot smo izvedeli, pripravljata umetnostni kritik Marjan Tršar ter prof. Karel Peček, ravnatelj slovenografske galerije, knjigo o slovenskem slikarju Jožetu Tisnikarju. Tisnikar je pred leti razstavljal v Dolenski galeriji, njegova kostanjevička razstava (z recitalom iz Grumovega Belega azila) pa je bila eden najzanimivejših likovnih dogodkov na Dolenskem v zadnjih letih.

PODALJSANI RAZSTAVI V NOVEM MESTU

Razstava arheoloških najdb iz Kandije in slikarska razstava FRANCETA SLANE v Dolenski galeriji sta podaljšani do 15. januarja 1969.

Vabljeni!

Prizor iz I. dejanja Finžgarjevega DIVJEGA LOVCA v izvedbi članov prosvetnega društva »LOJZE KOSAK«

Kostanjevčani med goriškimi Slovenci

Val navdušenja v Gorici: praznik za zamejske Slovence – »Kdaj boste spet prišli med nas?« – Prisrčne pozdrave vsei Dolenski, solze navdušenja ob slovesu – Slovenski župnik dolenskim igralcem: »Jaz sem vaš dolžnik!«

V nedeljo, 17. in v ponedeljek, 18. novembra, se je 55 igralcev kostanjevičkega prosvetnega društva »Lojze Kosak« mudilo v Gorico, kjer so zamejski Slovencem v največji dvorani Stare Gorice zigrali Finžgarjevo ljudsko igro s petjem in plesi – »Divji lovci«. Kulise je za to uprizoritev izdelal znani slovenski umetnik Maksim Gaspari in prav s to opremo je režiser Lado Smrekar vsestransko dosegel tisto pristno domačko vzdružje, ki ga ima domala vse Finžgarjevo literarno delo. Vsako prizorišče zase je posebno Gasparjeva razglednica, opomenita s pristnimi goriškimi nošnami in živimi liki, ki so zrasli iz Finžgarjeve literarne predloge. Igo so Kostanjevčani naštudirali za 100-obljetnico slovenske gledališke kulture. Studij se je vlekel vse leto, tako da nekateri niso zdržali tega napora, uspeh pa seveda ni izostal.

Preden so se igralci napotili cez mejo, so dali dve predstavi v Brežicah. Pred Brežičani kostanjevički igralci zmeraj radi nastopajo. Zadnje gostovanje pa je bilo še posebno uspešno. Kar dvakrat je bila prostrana brežiška dvorana zasedena do zadnjega kotačka. Občinstvo je spremilno dogajanje na održalo takoj zbranost in navdušenje hkrati, da je bilo igralcem v pravi užitek nastopati. Da, v veliki meri je tako veličastnemu uspehu v Stari Gorici priporočeno prav brežiško občinstvo, ki je dalo igralcem na pot pogum in vero v njihovo poslanstvo. In s to popotno so Kostanjevčani šli od doma.

Tudi onkraj moje imajo Slovenci martinovanje. Prav to pa je sprva med igralce primašalo bojazen, da ne bo obiska. Toda kmalu je bojazen.

Igralci so se porazgubili po garderobah, toda ne za dolgo, kajti pred vratimi garderob so se zbrali celi roji dijakinj, dijakov, študent in študentov, ki so čakali, da bi se enkrat videli Janeza in Majda pa Gasperja in Tončka. Ostali so dolgo v prisrčnem pomenuku, ki jih je bližil in je bil dragocen pozdrav iz domovine. Kaki dve uri po

zen izginila, kajti prostrana dvorana se je napolinila do zadnjega kotačka. Na obrazih prihajajočega občinstva, ki je začelo prihajati že celi dve uri pred predstavo, je bila neka slovenska zbranost in resnost. Vse to je kazalo, da bodo predstavo morda hladno sprejeli. Slednjič so zapeli zvonovi in zastor je bila dvignila. Resnost je izginila, slovenska zbranost pa se je preplila v navdušen pozdrav odprtemu održu. Dramsko dejanje je teklo dalje, ploskanju med izvajanjem na odprtih sceni ni bilo ne konca ne kraja. Dvorana je zajel vihar nepopisnega navdušenja, ki se je šele v odmoru poleglo.

Seveda se je to poznalo tudi na održi. Igralci so bili razigrani in so dali vse od sebe. Janez in Majda sta igrala kot še nikoli. Gašper in Tonček prav tako, plesi so bili izvedeni tako, kot bi jih izvajal en sam plesalec, in ne šestnajst! Pevci so peli, kakor bi se zavedali, da so v domovini petja. Ves oder je bil en sam utrip, ki je razdalj maternino besedo vsem tistim, ki so trogali zanjo in vedo njenega ceno.

Slednjic je stopil na oder nadškofski stolni župnik prof. dr. Kazimir Humar, ki je začel svojo pozdravno besedo nekako takole: »Vaše gostovanje, dragi Kostanjevčani, je za Gorico in Gorisko velik praznik. Dvorana je zagrmela v dolgotrajen aplavz. Govornik je nadaljeval kar med ploskanjem. Zahvaljeval se je za izbrano in pristno govorico, za doživeto igro, za srečanje, za prelep večer. Odgovoril mu je režiser, ki je rekel, da je maternina beseda naša najdražja dota, ki jo je treba skrbno varovati, bdeti nad njo in se zanj tudi žrtvovati in v tem posnemati naše velike zalede, ki so slovenske posvetili vso svojo ljubzen in življenje.

Akademski slikar Božidar Jakac namreč v Beli krajini ni delal samo s svinčnikom, iglo, kredo in barvami; njeno podobo je ohranil tudi v nešteh fotografiskih posnetkih v filmih. Tako je ta večer navzoče popeljal v leto 1932, ko je takratni ljubljanski drogerist Beno Gregorič zbral za cel vlik navdušenih fotoamaterjev, ki so na vseh belokranjskih postajah, zlasti v Metliki doživel navdušen sprejem. Cloke se čudi stotinam in tisočem ljudem, ki so se takrat zgrnili na postajo in v povorce. Pred nami so zaživelji ljudje v Semču, Crnomlju in Metliki pred dobrimi 35 leti, zvrstili so se obrazi ljudi, ki morda že desetletja počivajo pod rušo. Metliška zupana Golia in Malešič, Engelbert Gangl, učitelji, uradniki in mestni stražniki. Sokoli, gasilci, godbeniki, folkloraši, mladina — vse je bilo

v sanjah nismo predstavljali. Morje vtipov! Moral bi povedati še o tisih navdušenih, ki so prišli v hotel, kjer smo stanovali, spraševali, kdaj spet pride, pa o tistem župniku, ki je naslednjini dan spet prišel v Gorico iz petnajst kilometrov oddaljene župnije in nam rekel: »Jaz sem vaš dolžnik!« ter povabil igralce v kavarno. Posebej bi se moral ustaviti ob prelepem govoru, ki ga je imel na večerji v hotelu prof. Jurak, ki je naročil: »Pozdravite Dolensko, nocoj sta se pobratili z Gorisko.« Pa izjava prof. Zerjavla, ki je rekel, da se je pred vojsko zadrževal v Škocjanu in na Telčah in da ni nikjer takoj poseben popust, v nekaterih pa celo daril: »Ali niste vi tisti...« so jih spraševali in jim prijateljsko stiskali roko.

Srečanje, kakrsnega si niti

predstavi so se igralci zbrali v avtobus, ki je stal pred Katoliškim domom, toda tu jih je čakalo novo presečenje podoknici goriških fantov in deket, ki so iz zvonikov grzapeli gostom prelepou pesem.

Naslednji dan so igralci obiskali Deberdob, Oglej in Trst ter se popoldne spet vrnili v Gorico iz petnajst kilometrov oddaljene župnije in nam rekel: »Pozdravite Dolensko, nocoj sta se pobratili z Gorisko.« Pa izjava prof. Zerjavla, ki je rekel, da se je pred vojsko zadrževal v Škocjanu in na Telčah in da ni nikjer takoj poseben popust, v nekaterih pa celo daril: »Ali niste vi tisti...« so jih spraševali in jim prijateljsko stiskali roko.

Srečanje, kakrsnega si niti predstavi so se igralci zbrali v avtobus, ki je stal pred Katoliškim domom, toda tu jih je čakalo novo presečenje podoknici goriških fantov in deket, ki so iz zvonikov grzapeli gostom prelepou pesem.

Naslednji dan so igralci obiskali Deberdob, Oglej in Trst ter se popoldne spet vrnili v Gorico iz petnajst kilometrov oddaljene župnije in nam rekel: »Pozdravite Dolensko, nocoj sta se pobratili z Gorisko.« Pa izjava prof. Zerjavla, ki je rekel, da se je pred vojsko zadrževal v Škocjanu in na Telčah in da ni nikjer takoj poseben popust, v nekaterih pa celo daril: »Ali niste vi tisti...« so jih spraševali in jim prijateljsko stiskali roko.

Srečanje, kakrsnega si niti predstavi so se igralci zbrali v avtobus, ki je stal pred Katoliškim domom, toda tu jih je čakalo novo presečenje podoknici goriških fantov in deket, ki so iz zvonikov grzapeli gostom prelepou pesem.

Naslednji dan so igralci obiskali Deberdob, Oglej in Trst ter se popoldne spet vrnili v Gorico iz petnajst kilometrov oddaljene župnije in nam rekel: »Pozdravite Dolensko, nocoj sta se pobratili z Gorisko.« Pa izjava prof. Zerjavla, ki je rekel, da se je pred vojsko zadrževal v Škocjanu in na Telčah in da ni nikjer takoj poseben popust, v nekaterih pa celo daril: »Ali niste vi tisti...« so jih spraševali in jim prijateljsko stiskali roko.

Srečanje, kakrsnega si niti predstavi so se igralci zbrali v avtobus, ki je stal pred Katoliškim domom, toda tu jih je čakalo novo presečenje podoknici goriških fantov in deket, ki so iz zvonikov grzapeli gostom prelepou pesem.

Naslednji dan so igralci obiskali Deberdob, Oglej in Trst ter se popoldne spet vrnili v Gorico iz petnajst kilometrov oddaljene župnije in nam rekel: »Pozdravite Dolensko, nocoj sta se pobratili z Gorisko.« Pa izjava prof. Zerjavla, ki je rekel, da se je pred vojsko zadrževal v Škocjanu in na Telčah in da ni nikjer takoj poseben popust, v nekaterih pa celo daril: »Ali niste vi tisti...« so jih spraševali in jim prijateljsko stiskali roko.

Srečanje, kakrsnega si niti predstavi so se igralci zbrali v avtobus, ki je stal pred Katoliškim domom, toda tu jih je čakalo novo presečenje podoknici goriških fantov in deket, ki so iz zvonikov grzapeli gostom prelepou pesem.

Naslednji dan so igralci obiskali Deberdob, Oglej in Trst ter se popoldne spet vrnili v Gorico iz petnajst kilometrov oddaljene župnije in nam rekel: »Pozdravite Dolensko, nocoj sta se pobratili z Gorisko.« Pa izjava prof. Zerjavla, ki je rekel, da se je pred vojsko zadrževal v Škocjanu in na Telčah in da ni nikjer takoj poseben popust, v nekaterih pa celo daril: »Ali niste vi tisti...« so jih spraševali in jim prijateljsko stiskali roko.

Srečanje, kakrsnega si niti predstavi so se igralci zbrali v avtobus, ki je stal pred Katoliškim domom, toda tu jih je čakalo novo presečenje podoknici goriških fantov in deket, ki so iz zvonikov grzapeli gostom prelepou pesem.

Naslednji dan so igralci obiskali Deberdob, Oglej in Trst ter se popoldne spet vrnili v Gorico iz petnajst kilometrov oddaljene župnije in nam rekel: »Pozdravite Dolensko, nocoj sta se pobratili z Gorisko.« Pa izjava prof. Zerjavla, ki je rekel, da se je pred vojsko zadrževal v Škocjanu in na Telčah in da ni nikjer takoj poseben popust, v nekaterih pa celo daril: »Ali niste vi tisti...« so jih spraševali in jim prijateljsko stiskali roko.

Srečanje, kakrsnega si niti predstavi so se igralci zbrali v avtobus, ki je stal pred Katoliškim domom, toda tu jih je čakalo novo presečenje podoknici goriških fantov in deket, ki so iz zvonikov grzapeli gostom prelepou pesem.

Naslednji dan so igralci obiskali Deberdob, Oglej in Trst ter se popoldne spet vrnili v Gorico iz petnajst kilometrov oddaljene župnije in nam rekel: »Pozdravite Dolensko, nocoj sta se pobratili z Gorisko.« Pa izjava prof. Zerjavla, ki je rekel, da se je pred vojsko zadrževal v Škocjanu in na Telčah in da ni nikjer takoj poseben popust, v nekaterih pa celo daril: »Ali niste vi tisti...« so jih spraševali in jim prijateljsko stiskali roko.

Srečanje, kakrsnega si niti predstavi so se igralci zbrali v avtobus, ki je stal pred Katoliškim domom, toda tu jih je čakalo novo presečenje podoknici goriških fantov in deket, ki so iz zvonikov grzapeli gostom prelepou pesem.

Naslednji dan so igralci obiskali Deberdob, Oglej in Trst ter se popoldne spet vrnili v Gorico iz petnajst kilometrov oddaljene župnije in nam rekel: »Pozdravite Dolensko, nocoj sta se pobratili z Gorisko.« Pa izjava prof. Zerjavla, ki je rekel, da se je pred vojsko zadrževal v Škocjanu in na Telčah in da ni nikjer takoj poseben popust, v nekaterih pa celo daril: »Ali niste vi tisti...« so jih spraševali in jim prijateljsko stiskali roko.

Srečanje, kakrsnega si niti predstavi so se igralci zbrali v avtobus, ki je stal pred Katoliškim domom, toda tu jih je čakalo novo presečenje podoknici goriških fantov in deket, ki so iz zvonikov grzapeli gostom prelepou pesem.

Naslednji dan so igralci obiskali Deberdob, Oglej in Trst ter se popoldne spet vrnili v Gorico iz petnajst kilometrov oddaljene župnije in nam rekel: »Pozdravite Dolensko, nocoj sta se pobratili z Gorisko.« Pa izjava prof. Zerjavla, ki je rekel, da se je pred vojsko zadrževal v Škocjanu in na Telčah in da ni nikjer takoj poseben popust, v nekaterih pa celo daril: »Ali niste vi tisti...« so jih spraševali in jim prijateljsko stiskali roko.

Srečanje, kakrsnega si niti predstavi so se igralci zbrali v avtobus, ki je stal pred Katoliškim domom, toda tu jih je čakalo novo presečenje podoknici goriških fantov in deket, ki so iz zvonikov grzapeli gostom prelepou pesem.

Naslednji dan so igralci obiskali Deberdob, Oglej in Trst ter se popoldne spet vrnili v Gorico iz petnajst kilometrov oddaljene župnije in nam rekel: »Pozdravite Dolensko, nocoj sta se pobratili z Gorisko.« Pa izjava prof. Zerjavla, ki je rekel, da se je pred vojsko zadrževal v Škocjanu in na Telčah in da ni nikjer takoj poseben popust, v nekaterih pa celo daril: »Ali niste vi tisti...« so jih spraševali in jim prijateljsko stiskali roko.

Srečanje, kakrsnega si niti predstavi so se igralci zbrali v avtobus, ki je stal pred Katoliškim domom, toda tu jih je čakalo novo presečenje podoknici goriških fantov in deket, ki so iz zvonikov grzapeli gostom prelepou pesem.

Naslednji dan so igralci obiskali Deberdob, Oglej in Trst ter se popoldne spet vrnili v Gorico iz petnajst kilometrov oddaljene župnije in nam rekel: »Pozdravite Dolensko, nocoj sta se pobratili z Gorisko.« Pa izjava prof. Zerjavla, ki je rekel, da se je pred vojsko zadrževal v Škocjanu in na Telčah in da ni nikjer takoj poseben popust, v nekaterih pa celo daril: »Ali niste vi tisti...« so jih spraševali in jim prijateljsko stiskali roko.

Srečanje, kakrsnega si niti predstavi so se igralci zbrali v avtobus, ki je stal pred Katoliškim domom, toda tu jih je čakalo novo presečenje podoknici goriških fantov in deket, ki so iz zvonikov grzapeli gostom prelepou pesem.

Naslednji dan so igralci obiskali Deberdob, Oglej in Trst ter se popoldne spet vrnili v Gorico iz petnajst kilometrov oddaljene župnije in nam rekel: »Pozdravite Dolensko, nocoj sta se pobratili z Gorisko.« Pa izjava prof. Zerjavla, ki je rekel, da se je pred vojsko zadrževal v

Ivan Cankar o Janezu Trdini

Druga knjiga zbranih spisov Janeza Trdine prinaša Verske bajke in Bajk in povesti prvi del. — Po pravici je postavil Trdina verske bajke na celo svojim povestim o Gmajnici; boljšega uvoda bi jim ne bil mogel napisati. Junak »Bajk in povesti« je slovenski narod; v verskih bajkah nam ga je Trdina predstavil, pokazal nam ga v tako čistem ogledalu, da mu vidimo v dno duše in razumemo vsako njegovo besedo in kretinja, razumemo iz njegovega značaja njegovega življenja in njegova preteklost. Lahkovernost in nezaučnost, praznoverje in dvomljivost, zabavljivost in hlapčevska ponžnost, vse te nasprotujejoči si lastnosti so spojene v harmonično celoto, a krona te lepe celote je vesela in brezkrbna lahkožnost, ki jo izpričuje Dolenjec, ta najimenitnejši predstavnik slovenskega naroda, na obrazu in v kretinja, v jeziku in slogu.

Trdina pripoveduje: »Vera v nadčloveško oblast cerkvenih predstojnikov je ostala skoraj neomajana, to seve, kolikor to dovoljuje prirojena nezaupnost in zabavljivost, ki sta v dolenskem značaju ravno tako globoko ukorenjeni kakor lahkovernost in praznoverje. — V neki duhovniji so zupljeni sovražili svojega župnika, ker jih ni varoval toče, in so ga tožili škofu, kako da jenamen za božjo službo. Zupan je bil nanj posebno hud, a ko ga vpraša Trdina pozneje, kako da so se z gospodom spet zgobili, se mu nameje in veli: »E, kaj čete, mi kmetje imamo že to neumno vero...«

To je prav tista vesela in dvomeča vera kakor Trdina, ko zavzdihne nekoč: »O, coprnice so res na svetu, Bog hotel, da bi tako ne blefe! In jaz sem takih misli, da je res noba v teh Trdinovih besedah prav tako velika kakor v

naslednjih: »Jaz sem omenil tiste vraže, katere v gostem duševnem mraku blodeči Dolenc izpeljuje iz nerazumljenih naukov in ustanov kriščanske vere.« Bistri Dolenjec si je usvojil tiste nauke, ki so mu prijali po svoji poeziji ali ki so bili sorodni njegovim ajdovskim spominom, in jih je prikrojil po svoje, tako da se je včasih iz dogme porodila najlepša poezija. Vso drugo dogmatično brkljarijo je pac spostoval, kakor je bilo potreba, ali tuja mu je ostala za zmerom, ker ni bila sorodna njegovemu veselemu in odkritemu značaju.

Najlepše pa se kaže dolenski in pristno slovenski značaj v načinu, kako je prelli dusečo, tesnobno katoliško mistiko v čisto, ljubezni poezijo. Poglobil je dogmo, učlovečil jo je. Kako veličasten simbolizem je v bajki o rostu prvega človeka, ustvarjenega iz božjega potu! In v drugi bajki:

»Bog se je ločil od svojega trupla in se preseli v nebesa. Truplo pa mu je na zemlji zgnilo in se izpremenilo v rodotivo prst.«

Spostovanje narodovo do cerkvene vere je samo zunanje, priuceno in vtepeno. V njegovem praznoverju, v njegovih pripovedkah, ohranjenih od roda do roda, se kaže njegovo pravo naziranje veliko jasneje nego v privajenem izpolnjevanju cerkvenih dolnosti ali, postavim, ob političnih volitvah. Najbolj jasno se kaže njegov zdravi skepticizem v veselju, časih celo robatom humorju, ki se ne ustavi ne na pragu cerkve ne župnišča. Marija in malega Jezusa je osvetil s čisto poezijo: iz odraslih svetnikov in svetnic, iz sv. Petra in sv. Cipriana, iz proštov, župnikov in nun brije norce.

»Dokler so bili ljudje še ajde...« tako se pričenja prva verska bajka. Referent »Slov. Naroda« je dobro opomnil, da so »sljubljeni tudi ostali ajdije.

Ustvarili so si svoje male in velike bogove, natovorili so jim vse svoje človeške čednosti in slabosti ter jim nadodali le že različne čeznaturne sile in pravice; vse je ostalo pri starem in duhovnik mora znati coprati kakor nekdaj, drugače ni zaniči; le ceremonije so se izpremenile. —

Vprašanje je, koliko je v teh verskih bajkah pravega narodnega blaga in koliko Trdinove fantazije. Jaz sem tega mnenja, da Trdina v »Verskih bajkah« ni dodal tra-

pač mnogo zanimivega narodnega blaga, umotvora pa najbrž nobenega. To razoveda posebno lepo »Kresna noč«, ena najimenitnejših povesti v prvem delu zbirke ...

O slogu Trdinovem sem govoril že lani takrat, ko sem referiral o »Bachovih huzarjih in Ilirih. Zdaj, ko je izšla druga knjiga Trdinovih zbranih spisov, je užila njegova nedosežena in nedosegljiva pripovedovalna umetnost toliko časti in hvale, da bi bila jecljajoča navdušenost že neokusna. Prave narodne govorice ni nihče tako pogodil kakor Trdina; leži mu pač v krv, ni priučena kakor tista »narodna govorica, ki jo poslušamo strahoma v nekaterih novejših izdelkih, skrupcanih za »narod«. Tukaj je velik in važen razloček, ki ga je treba razložiti. Trdinovo pripovedovanje je bolj neprisiljeno, bolj preprosto, skratka, bolj »narodno« kakor npr. Jurčičevi, in vendar si upam trditi, da Trdina nikoli ne bo tako popularen kakor Jurčič. Zadnjic je nekdo dokazoval, da jaz ne bom nikoli portalen (kar nje je sila užalostilo), in je našteval tiste slovenske pisatelje, ki jih ima vsaka kmetiška hiša. Celo Stirzar je bil med ujlimi, imena Trdinovega pa nisem opazil. To je značilno, pa tudi naravno. V spisih nobenega slovenskega pisatelja ni toliko »narodove duše« kakor v spisih Trdinovih in prav zato jih bo užival z vso slasjo in jih bo razumel do dna sele človek, ki že nekoliko boleha za nacionalnim skepticizmom.

Najbolj jasen je razloček med Trdino in drugimi narodnimi pisatelji v načnosti pripovedovanja. Drugi so pisali za narod, Trdina piše iz njega. Letos berem v »Ljublj. Zvonue Trdinovo pripovedko o ljubici carja Aleksandra. Ta pripovedka se mi je zde-

Podoba Ivana Cankarja (po fotografiji Avgusta Bertolda v Ljubljani)

ta izmed najboljših, kar jih je napisal Trdina: kmetu, ki je bral Jurčiča, bi se zelel najbrž neslan. Isto bi lahko rekel o ljubčenskih zgodbi Slovobodovi v »Bachovih huzarjih« in o mnogih bajkah. »Narodni pisatelji so bili bolj ali manj »potujeni« izobraženci, ki so se trdili, da bi pripovedovali narodu v jeziku, ki bi ga razumel; iz Janeza Trdine pa govoril narod sam izobražencem. Zato je Trdina po mojih mislih naš edini resnični in največji narodni umetnik. —

(Skrajšani odlomki iz LJUBLJANSKEGA ZVOA NA, 1905

Moje delo je knjiga ljubezni — odpri jo, domovina, da hoče videla, kdo ti je pravičen sin! Dal sem ti, kar sem imel, če je bilo veliko ali malo — Bog je delil, Bog razsodi. Dal sem ti svoje srce in razum, svojo fantazijo in svojo besedo, dal sem ti svoje življenje — kaj bi ti se dal?

Nič na vrata usmiljenja, na vrata pravice trakam, da se mi odpro na stežaj! Ni berač in popotnik, kdor je gospodaril štirideset let; ni brez doma, kdor je sam obdeloval prostrana polja. Ti, ki si delal — tvoje delo: to je postava! Našel bom pravico, dodeljena mi bo; če mi je vi ne prisodite, sodniki nespametni, krvični; velik je svet, mnogo je sodnikov nad nami; nad vsemi pa je Bog.

Hlapec Jernej in njegova pravica

Kdo izmed njih me je spoznal (zakaj ljubezen je mati spoznanja) in je ugledal z globoko radostjo, da je moja knjiga le moja beseda le senca človeka, njegovih misli in njegovega resničnega pomena, in da je zategadel moja knjiga le motto mojega življenja in le ime mene samega?

KRPANOVA KOBILA — EPILOG

BELA KRIZANTEMA (1910)

Trdina je moja vera, da napoči zarja tistega dne, ko naša kultura ne bo več krizantema sironakova, temveč bogastvo bogatega. Že slutim zarjo tistega dne, slutu jo vse moje najgloblje in najčistejše hrepenenje. Ne, ne hrepenenje samo! Moje delo je slutnja zarje, vsaka moja beseda in vse moje življenje. Že slišim dleto, ki kleše granitni temelj novi zgradbi...

Kadar napoči tisti dan, bo prerojeni narod pobral iz blata pohojeno ubogo krizantemo, očistil jo bo ter jo shranil s hvaležnim spoštovanjem, za spomin na grenkolepo preteklost.

Na enem tistih tenkih belih lističev bo napisano moje ime.

Janez Fettich, dr. Zvonimir Hörigman, doc. dr. Jože Jeras, prof. dr. Miha Likar, mr. ph. Marta Slapar, prof. dr. Bogomil Vargazon in mr. ph. Olga Zametica. — Tehnični urednik revije je Uroš Matačić, lektor za slovenščino in angleščino pa dr. Jože Trontelj. Tiskarjem Tri glavski tiskarni CP »Delo« v Ljubljani — se ni treba sramovati grafične podobe revije, ki je na ustreznih višinah. Tukaj naravnost prijetno presečene čistost barvnih klišejev v interesantnih razpravih prof. dr. Leva Milčinskega s psihiatrične klinike medicinske fakultete v Ljubljani (o transseksualizmu in transseksualizmu s psihodinamskega vidika). Tiskarskih napak v reviji skorajda ni. Povzetki člankov so v angleškem in ruskem jeziku.

Naj ob tej priložnosti omenimo še druge KRKINE publikacije: »NOVOSTI KRKE« so stalna strokovna publikacija domače tovarne zdravil, ki seznanja zdravstvene delavce z novimi preparati KRKE, prinaša pa tudi koristne

vnosti v proizvodnji tudi pomemben delež k razvoju naše znanosti, saj omogoča objavo razprav in prispevkov, ki se gajo na številna področja človekovega udejstvovanja in uveljavljanja. Veliko konkretno korist od takega KRKNEGA dela ima predvsem zdravstvena operativa, ki jo, med drugim, uplača tudi revija IATROS. Nova spoznanja posreduje tudi strogo medicinska revija širokemu krogu zdravstvenih delavcev po vsej državi, zanimiva pa je tako za zdravnike splošne prakse kot za dermatologe, pediatre, neuropsihiatre in druge specjaliste.

Tako prispeva kolektiv tovarne zdravil KRKA poleg svoje redne razsežne dejavnosti v praksah tudi potrebam tujih tržišč, kamor izvaja KRKA svoje preparate. Za izvoz zdravil v Sovjetsko zvezo je KRKA npr. lani in letos tiskala poseben časopis »IZVESTIJA KRKA« v zelo visoki nakladi, posebno publikacijo v 50.000 izv. z opisom vseh preparativ, pregledi, žepni priročnik o uvoženih zdravilih v SZ (z barvnimi vložki in posnetki Ljubljane, Blede ter nekaterih preparativ KRKE) itd. Publikacije v ruščini je tiskala tiskarna DELO v Ljubljani, pripravili pa so jih sodelavci KRKE.

TONE GOSNIK

ROJSTNA HISA Ivana Cankarja na »klancu siromakov« na Vrhniku. Lastnik te hiše je bil pisateljev stari oče Jakob Cankar in nato pisateljev oče Jože Cankar (1842–1914), ki je hišo prevzel po ocetu kmalu po poroki s Cankarjevo materjo Nežo (roj. Pivk). V tej hiši je bil 10. maja 1876 rojen Ivan Cankar. (Po fotografiji V. Kramariča)

Krkin „IATROS“

Razen zdravstvenih delavcev verjetno le malo ljudi na našem področju od bliže poznata tudi publicistno dejavnost, ki jo razvija tovarna zdravil KRKA v Novem mestu. Medtem ko mnogi dobro vedo, kaj pomeni kolektiv KRKE za gospodarstvo noveške občine (in za razvoj farmacevtske kot kemične industrije v Sloveniji in vsej SFRJ), bo zanje verjetno priesenečenje, da izdaja tovarna tudi znanstveno revijo IATROS (v grščini: zdravnik), ki jo v visoki nakladi 25.500 izvodov (3500 v slovenščini, 22.000 v srbohrvaščini) razpoljuje zdravnikom po državi.

V roke nam je prišla letosnjaka 4. številka revije IATROS, ki jo je uredniški odbor posvetil človekovi seksualnosti. Zanimive prispevke na visoki

vprašanja s področja seksualnega obdelujejo znani domaci strokovnjaki v tej številki revije na izvirne in zanimive načine, tako da je vsebina že kar majhen sodoben priročnik in svetovalec predvsem tudi zdravnikom splošne prakse, ki se srečujejo s porečimi problemi tegu počrdoča bolj ali manj skoraj vse življenje.

Poglavlje »Novo v KRKI« seznanja bralce revije z osmimi novitetami prizadovnje v podjetju. Revijo krasil 8 odličnih barvnih reprodukcij Jožeta Horvata-Jakija iz Nazarij v Savinjski dolini. Sploh je sodobna in prikupna oprema revije njena velika oddinka in privlačnost. Glavni urednik revije je dr. Jože Lokar, član uredniškega odbora pa so: prof. dr. Oton Bajc, prof. dr.

Ustvarili so si svoje male in velike bogove, natovorili so jim vse svoje človeške čednosti in slabosti ter jim nadodali le že različne čeznaturne sile in pravice; vse je ostalo pri starem in duhovnik mora znati coprati kakor nekdaj, drugače ni zaniči; le ceremonije so se izpremenile. —

O slogan Trdinovem sem govoril že lani takrat, ko sem referiral o »Bachovih huzarjih in Ilirih. Zdaj, ko je izšla druga knjiga Trdinovih zbranih spisov, je užila njegova nedosežena in nedosegljiva pripovedovalna umetnost toliko časti in hvale, da bi bila jecljajoča navdušenost že neokusna. Prave narodne govorice ni nihče tako pogodil kakor Trdina; leži mu pač v krv, ni priučena kakor tista »narodna govorica, ki jo poslušamo strahoma v nekaterih novejših izdelkih, skrupcanih za »narod«. Tukaj je velik in važen razloček, ki ga je treba razložiti. Trdinovo pripovedovanje je bolj neprisiljeno, bolj preprosto, skratka, bolj »narodno« kakor npr. Jurčičevi, in vendar si upam trditi, da Trdina nikoli ne bo tako popularen kakor Jurčič. Zadnjic je nekdo dokazoval, da jaz ne bom nikoli portalen (kar nje je sila užalostilo), in je našteval tiste slovenske pisatelje, ki jih ima vsaka kmetiška hiša. Celo Stirzar je bil med ujlimi, imena Trdinovega pa nisem opazil. To je značilno, pa tudi naravno. V spisih nobenega slovenskega pisatelja ni toliko »narodove duše« kakor v spisih Trdinovih in prav zato jih bo užival z vso slasjo in jih bo razumel do dna sele človek, ki že nekoliko boleha za nacionalnim skepticizmom.

Naj ob tej priložnosti omenimo še druge KRKINE publikacije: »NOVOSTI KRKE« so stalna strokovna publikacija domače tovarne zdravil, ki seznanja zdravstvene delavce z novimi preparati KRKE, prinaša pa tudi koristne

Mladini svetlal vzor, Novemu mestu trajen ponos

O Leonu Štuklju, olimpijskem zmagovalcu v orodni telovadbi, Novomeščanu, ki mu je občinska skupščina ob 70-letnici rojstva podelila častni naslov

»Priznanje, ki mi ga izročate, ni namenjeno samo meni; namenjeno je vsem slovenskim telovadcem, prejšnjim in sedanjim, je zahvala Novemu mestu in njegovim športnikom; z njim so počaščeni vsi moji vrstniki iz novomeških telovadnic. Ne vem, kako bi se zahvalil za vse te časti, za vso izkazano pozornost. Prepričan sem, da se bodo moje vezi do rodnega Novega mesta še pomnožile.«

Te besede so privrele iz dna srca možu, ki je trideset let svojega življenja posvetil orodni telovadbi in sprejel iz rok predsednika občinske skupščine Novo mesto Francija Kuharja častno občanstvo s plaketo Novega mesta s takšno skromno zadružnostjo kot včasih odličja na olimpijadah in priznanja za dobro uvrstitev na drugih tekmovaljih. Vse dobro in slabo je Leon Štukelj, danes že 70-letni diplomirani pravnik v pokolu, sprejemal kot pravi športnik, kot človek.

Zibelka mu je stekla neko sivo novembursko jutro v Kanadi in v rojstni knjigi so poleg imena Leon Štukelj zapisali datum 12. november 1898. Seveda takrat niso mogli vedeti, da bo imel tega dne rojstni dan olimpijski prvak, od rane mladosti v orodni telovadbo zaljubljeni mož.

Začel je kot deček

Leon Štukelj je že leta 1908, ko je komaj dopolnil deseto leto, začel obiskovati redno telovadbo pri novomeškem Sokolu, prepričan, da si bo s telovadbo utrdil slabotno rast. Z vztrajno in naporno vadbo se je pričel razvijati v zdravega, hkrati pa naprednega člena sokolske vrste. Kmalu so opanili njegov izredni talent za orodno telovadbo.

Ko je bil v tretjem razredu gimnazije, se je kljub težkim razmeram odločil, da se bo ves posvetil telovadbi na orodjih, panogi, ki zahteva največje napore, vztrajnost, sistematično vadbo in odgovovanje tistemu, kar uživajo drugi. Dan za dan, naj je bila nedelja ali praznik, je obiskoval gimnazijsko telovadivo ob današnji Cesti herojev in veliko ljubezni uporabljaj drog, bradilo, konja in krog, ki so kasneje ponesli njegovo slavo po vsem svetu.

Poziv v vojsko – triletna prekinitev

Pod vodstvom vaditelja dr. Kremžarja, državnega pravnik in kasnejšega voditelja Kazine, se je Štukljevo delo spremenilo v garanje. Leta 1915, ko je bil v sedmem raz-

redu gimnazije, je moral delo začasno prekiniti, ker so ga po splošni mobilizaciji poklicali v avstrijsko vojsko.

Triletna prekinitev Štuklju ni vzela volje in ljubezni do orodne telovadbe, saj je tako, ko je slekel vojaško sukajo, v rodnem Novem mestu nadaljeval priceto. V kratkem času je obvladal tudi težke prvne na vseh orodjih.

Prva kolajna v Ljubljani

Ognjeni krst telovadca je odlično prestal na slavnostni akademiji v Ljubljani leta 1922. Ta nastop mu je omogočil uvrstitev v jugoslovansko reprezentanco, ki je še isto leto nastopila na svetovnem prvenstvu v Ljubljani. V reprezentanci so bili: Derganc, Vidmar, Hlaščan, Poreta, Zible, Osvald in Štukelj. Na tem svetovnem prvenstvu je prejel Leon Štukelj prvo kolajno, jugoslovanska vrsta pa je bila druga v mnogoboru.

Svetovno prvenstvo v Ljubljani je bilo začetek njegove velike kariere.

1924: najboljši v Parizu – navdušeni Novomeščani

Dve leti kasneje je dominiral na VIII. olimpijskih igrah v Parizu. Na zmagovalni oder je stopil kar dvakrat: prvič, ko so mu podelili zlato kolajno za prvo mesto v mnogoboru, in drugič, ko je dobil zlato odličje za najboljšo vajo na drogu. Italijani, ki so zmagali med vrstami, so občudovali uspeh dotolej neznanega slovenskega telovadca.

Novo mesto je priredilo svojemu olimpijskemu zma-

govalcu veličasten sprejem. V spredu z godbo, ki je šla od železniške postaje do Glavnega trga, so izražali Novomeščani in gostje iz Ljubljane nepopisno radost in ponos ob vrnitvi Leonu Štuklja. Olimpijskega šampiona so sodelavci nesli na ramenih vse do njegovega doma v nekdani Kastelcevi hiši na Bregu.

Casti, s kakršnimi so Novomeščani sprejeli svojega zmagovanca, ne bodo nikoli pozabljene. Pariški uspeh je za Štuklja taklik bolj pomemben, ker so ga na olimpiado zaradi nekoliko poškodovanje roke postali kot opazovalca. Štukelj se je šele dan pred nastopom odločil, da bo telovadil, nagovoril pa so ga tovariši.

Amsterdam: razpora v stoji na krogih

Na IX. olimpijskih igrah v Amsterdamu leta 1928 je potrdil, da zares sodi med najboljše telovadce na svetu in da je neprekosljiv mojster na krogih. Ob njegovi novosti v vajah na krogih – razpori v stoji – so gledalci osupili. Bil je prvi in edini telovadec na svetu, ki je ta prvo v Amsterdamu izvedel brezhibno. Za to vajo je dobil zlato kolajno, hkrati pa so ga proglašili za absolutnega prvaka na krogih. Jugoslovanska vrsta je na tej olimpijadi zasedla trete mesto, zato je Štukelj dobil še bronasto kolajno.

Berlin: srebro za skrajšano vajo

Na berlinski olimpijadi leta 1936 je bil Leon Štukelj z 36

»Novomeščan Leon Štukelj

je z zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami, ki si jih je priboril na olimpijskih igrah v Parizu, Amsterdamu in Berlinu, ter z odličji, ki jih je prejel na drugih tekmovaljih, trajno zapisal slovensko telovadbo v svetovno zgodovino športa, ter s tem častno služil domovini in rodnemu mestu.

Občinska skupščina Novo mesto mu zato podeljuje

častno občanstvo

občine Novo mesto.«

Te besede so napisane na listini, ki so jo Leonu Štukelju izročili na seji občinske skupščine 5. decembra. Častno občanstvo je občinska skupščina v Novem mestu podelila Leonu Štuklju ob 70-letnici življenja na predlog gimnastične zveze Slovenije.

Leti najstarejši tekmovalec, a je še vedno sodil med najboljše na svetu. Zaradi let ni več zmogel tolikih naporov, zato je zamisljeno vajo na krogih skrajšal, za kar je dobil srebrno medaljo. Še vedno pa je bil edini na svetu v svoji specialnosti – razpori v stoji. Zlato kolajno na krogih so podelili Cehu Hudec. Na tej olimpijadi so uvedli prvič tudi parterno telovadbo, ki je jugoslovanski tekmovalci sploh niso poznali. Zato je bilo tudi za Leonoma Štuklja takrat težje kot sicer.

Štukljeva požrtvovalnost povsod za zgled

Trdna volja, zagrizenost in patriotska zavednost so dajale Štuklju še vedno toliko moći, da je vaje vselj in povsod izvajal dovršeno. Vse to ni bilo zmanj: uvrstil se je med najbolj vidne športnike sveta. Vabilo so ga v mesta po vsem svetu in povsod so občudovali njegove vaje, skromnost in požrtvovalnost, s katero je gojil orodno telovadbo. Za mladino in starejše ljudi je postal vzor jugoslovanskega telovadca, za Novo mesto pa nepozaben občan.

- Novomeščan Leon Štukelj
- je z zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami, ki si jih je priboril na olimpijskih igrah v Parizu, Amsterdamu in Berlinu, ter z odličji, ki jih je prejel na drugih tekmovaljih, trajno zapisal slovensko telovadbo
- bo v svetovno zgodovino
- sporita.

Stoja v razpori na krogih, ki jo je Leon Štukelj prvi predstavil športnemu svetu na olimpijskih igrah v Amsterdamu

Največji dan: zmaga v Parizu

Intervju z Leonom Štukljem v Novem mestu ob njegovi 70-letnici življenja

Cesa se najraje spominjate s svojimi nastopov na svetovnih prvenstvih in olimpijskih igrah? Vaš najuspešnejši tekmovalni dan?

Najraje se spominjam olimpijski igre v Parizu 1924, ko sem dobil štati odličji na drogu in v telovadnem mnogoboru. S pariško zmago v mnogoboru sem doživel tudi svoj največji tekmovalni dan. V vrhunski formi sem posledost zato, ker sem redno valjal, poleti bolj, nekotiko manj po posmi, ker nismo imeli ustreznih prostorov.

All je pomenilo v predvojni Jugoslaviji zastopati državo isto kot danes?

Mislim, da je bilo – prav tako kot danes – nekaj veličastnega poslušati državno himno na zmagovalni stopnici. To je velik dogodek in plačilo za vse napore, prizadevanje in samopremagovanje športnika.

Kako je Novo mesto spremiljealo in sprejemalo vaše nastope?

Na olimpijske igre me je spremjal znani Novomeščan dr. Ivan Vasič. Obutek sem imel, da so vsi živili z mejo, me bodrili in mi zeločim večji uspeh. Sprejem ob povratku v domovino je bil nepopisno prisoten in nepozaben. Zbrali so se ljudje, ki jih v tistem trenutku ni licila politična pripadnost.

Kaj vas je navdušilo za orodno telovadbo? Kdo vas je spodbujal? Kakšni so bili pogaji za vadbo?

Sokolski telovadni nastopni so me kmalu navdušili. Vzornika sem imel v občinskem uslužbencu Franu Feidanu, ki je bil odličen telovadec. Nastopal je v telovadni vrsti tedanje Avstro-ogrskih. Spominjam se tudi mojstra Apeti, ki je v telovadnico pošiljal vse svoje pomočnike. Pogoj za vadbo niso bili najboljši, pa smo kljub temu vstajali!

Kaj vas je šport pomenil v mladosti?

Pomenil je 30 let prijetnega dela in velikega užitka, ki ga občutim še danes.

All vidite razliko med nekdanjimi tekmovalnimi pogoji? Ali sodite, da je danes orodna telovadba bistveno napredovala?

Razlike nedvoumno je. Napredek je zlasti v svetu telovadni tehnik, najbolj v parterni gimnastiki. Včasih je orodna telovadba dopuščala neke vrste statično celo na drogu. Mi smo delali le posamezne težke vaje, danes pa mojstri združujejo v eni vaji celo po tri do štiri skupaj. V svetovnem merilu so najbolj napredovali Japonci in Rusi, ki so si včasih komaj upali pogledi svetovno arno.

Kako ocenjujete uspešne nastope Mira Čerarja in drugih jugoslovanskih reprezentantov?

All vidite v tem, da so jugoslovanski reprezentanti predvsem slovenski telovadci, kakšno posebnost?

Sedanja generacija je odlična. Miro Čerar je telovadec najvišjega svetovnega stila, kot kaže, mu že sledi mlajša generacija odličnih slovenskih telovadcev na čelu z Janezom Brodnikom in Milenkom Keršnikom. To, da smo Slovenci vedno nekaj pomenili v orodni

Leon Štukelj po podelitvi priznanja: »S tem priznanjem je počaščen ves slovenski šport!«

telovadci, pa je treba skrivati v bogati tradiciji.

Kaj menite o športu in mladini danes?

Vse najboljše. Želim, da bi se čim več mladih uvrstili med telovadce, ker bomo le tako spot dobiti vrhunske športnike.

Vaš spomin na rodno Novo mesto in Dolensko?

Spominim se globoko duševni in nepozabni. Povedan sem z vsemi koreninami mesta in vsemi tistimi, s katerimi sem tu v rani mladosti preživel najlepše trenutke. Ta ki spomin me bodo spremigli vse življeno.

SLAVKO DOKI
IVAN ZORAN

Kdaj bo telesna kultura postala vsakdanja potreba?

Telesne zmogljivosti mlade generacije upadajo – Resolucije ne pomagajo dovolj, manjka dejanj! – Se vedno ne razumemo, da je telesna kultura vsakodnevna potreba občanov

Zavest o nujnosti telesne kulture v sodobnih delovnih razmerah se ni dovolj razvita. Na vedeni so so pogoj za telesno vzgojo neugodni. Večkrat so tudi premalo pritagojeni potrebam otrok in mladih. Naraščajo telesne okvare pri solski mladini in odstotek mladičev, ki niso sposobni za vojaško službo. Zlasti je zaskrbljujoče dejstvo, da telesna zmogljivost pri generaciji, starj več kot 25 let, upada. Hkrati pa se zmanjšuje število športnih organizacij in njihovih članov, posebno iz vrst mladih, za kar so delno krive tudi same organizacije, ker omejujejo svoje delovanje na tiste člane, ki se lahko izkažejo z dobrimi športnimi dosegki. V takih primerih se stihsko pojavlja v nekaterih športnih panogah profesionalizem, tega pa spremjamajo polagi, ki niso v skladu s sistemom in delitvijo dohodka.

V pretekli dobri so družbeno – politične skupnosti in drugi dejavniki sprejeli za razvoj telesne kulture vrsto sklepov in ukrepov, vendar so ti zaradi prenajhnejše skrbi za njihovo izvajanje ostali brez večjih dejanskih rezultatov, ker v družbenih načinih, posebno v načinih občin, telesna kultura se ni dobiti pravega mesta, programi za njen razvoj pa niso dovolj opravi na potrebe občanov. Enak položaj je imela telesna kultura pri vedeni delovnih organizacij. Vzroke za take pojave moramo iskati predvsem v nerazumevanju, da je telesna kultura danes del vsakdanja življenja delovnih ljudi in mladih in da

imajo ti glavno vlogo pri njenem razvoju, kot tudi v prenajhni organiziranosti na tem področju.

Zato je v prihodnje potrebno enoto prizadevanje odgovornih in prizadetih družbenih faktorjev, da prilagodijo stanje telesne kulture ljudstva potrebam in razvoju naše države, da bi bili tudi uspehi na tem področju primerni drugim družbenim vlaganjem.

V sodobnih razmerah, v katerih živi v dela občan, postaja telesna kultura eden od njegovih vsakdanja potreba. Če je to res, potem se ni treba bati, da bo nujna telesna vzgoja nazadova, kot je doslej. Prav je, da od rešolci preidemo k delu!

■ NOVO MESTO — V sredo, 18. decembra, bo pri Pionirju v Brežicah telesko tekmovalje v čast dneva JLA. Občinska streška zveza vabi na tekmovalje moške in ženske ekipe iz vseh streških organizacij občine.

■ NOVO MESTO — Da bi se zanimanje za nogomet razširilo, je NK Elan prizadel turnir v malom nogometu. Sodelovalo je 8 ekip: Mornar, JLA, Kandija, Mesarja, Šentjernej, Lovčen, Pionir in Grm. V finalu sta se srečali ekipi Mornarja in JLA; zmagała je JLA s 3:0. Za najboljšega igralca turnirja je bil imenovan Mustafović, igralec Elana. Turnir je bil zelo zanimiv in je splošna želja, da bi bilo še več takih turnirjev.

(B. R.)

Najboljši športnik Dolenjske za leto 1968

Danes objavljamo glasovalni listek, s katerim boste kot vsako leto izbrali najboljšega športnika Dolenjske. Vabimo vas, da listič izpolnite in ga poslati ureduštvu Dolenjskega lista. Pri izbrigu športnika Dolenjske za leto 1968 upoštevate res najboljše, tako da bo deseterica športnikov res pravilno izbrana.

Ne bi vas poselil spominjati na lepe športne dosežke nekaterih športnikov, ki so vam znani, ker njihove dosežke pridno spremjate. Ce smo koga spustili pri načrtovanju, nam ne zamerite, saj ga nismo namenili. Lahko ga svedoma spriete na glasovalni listek.

Vsek bralce inni pravico poslati ureduštvu neomejeno število glasovalnih listkov. Točkanje bomo izvedli po sistemu: prvi dobri 10 točk, drugi devet, tretji osem itd.

Izpoljeni glasovalni listek posliti ureduštvu Dolenjskega lista, Novo mesto, Glavni trg 3, z označbo »Sportna anketa«, najkasneje do 23. decembra.

Najboljši športnik, ki ga boste izbrali, bo dobil lep pokal v trajno last, drugo in tretje uvrščena športnika pa dario. Izmed tistih, ki nam boste poslali anketo, bomo izbrali deset bralcev in jih nagrajili.

Navedli bomo imena športnikov iz posameznih športnih vrst, o katerih smo načrtno branili:

PLAVANJE: Franc Cigler, Ljubo Potocnik, Dušan Zlatić, Nevenka Jenkole, Igor Turk.

SPEEDWAY: Franc Babič, Ivan Molan.

SAH: Igor Penko, Rudi Osterman, Tone Praznik, Tone Skerl.

ROKOMET: Polde Rovan, Slavko Bosina, Stanko Molan, Vlado Butanč, Vlada Mišić, Marjan Zamšan, Franc Ponikvar, Nikola Radic.

LETALSTVO: Adolf Suštar, Dušan Zupanc.

NAMIZNI TENIS: Marjan Somrak.

ODEBOJKA: Peiter Stor, Mirko Korut, Miran Simčič, Janko Golč.

NOGOMET: Emil Gaser, Božidar Vukotić, Boško Klačić, Moma Kandić, Dušan Andjelković.

ATLETIKA: Borut Hočevar, Stanislav Šega, Kostja Virant, Branko Suhy, Ivica Jakše, Danica Perfolija, Vesna Saje.

TENIS: Samo Medic, Pavle Uhl.

KOSARKA: Jože Spilhal.

BALINANJE: Rudi Mraz.

KEGLJANJE: Tone Kruščić, Marjan Andolsek.

SMUCANJE: Janez Novincec, Marjan Šonec ml.

Rudi Osterman, mojstrski kandidat iz Kočevja, je eden najbolj nadarjenih dolenjskih sahistov. Na zadnjem turnirju v Novem mestu je zasedel tretje mesto (Foto: S. Dokl)

SEVNICA — Na decembrskem hitropotezni turnirju SK Milan Majcen je med 10 udeležencem zmagal brez poraza Rudi Blas z 9 točkami. Sledijo: Janko Blas 6, Derštevček 5,5, int. Novak, Debeljak Timer 5, Gačnik, Jerše 3,5 itd. S tem turnirjem je bilo zaključeno tekmovalje za pokal klubnika in hitropotezne prvak občine Sevnica za leto 1968. Pokal je zasedeno osvojil Janko Blas s 34 točkami, pred Vojekom Dvojnočem z 21 itd. V končno oceno je prislo 22 tekmovalcev. Ob tej prilnosti moramo poštovati prizadevanje predsednika 88 kluba Franca Derštevčka in upravo gostinskoga podjetja Sevnica, ki je dala prostor za igranje vsej brezplačno.

(B. D.)

KRMELJ — Na nedeljskem hitropotezni turnirju je med 7 igralci zmagal Šribar z 11 točkami, pred Debeljakom, I. Perhajem, Jeršetom itd. Turnir so igrali dvojnočno.

(B. D.)

Primerki in ime panoga

1. _____
 2. _____
 3. _____
 4. _____
 5. _____
 6. _____
 7. _____
 8. _____
 9. _____
 10. _____
- Listek izpolnil: (navедite točen naslov)

ZAZELENA MNOŽIČNOST — Skozi telovadnico bi morali iti vsi predšolski otroci, tako trdijo športni delavci, kakor tudi znana novomeška telesnovzgojna delavka Ruža Kovačič (Foto: S. Dokl)

Šahovske vesti

Rudi Osterman, mojstrski kandidat iz Kočevja, je eden najbolj nadarjenih dolenjskih sahistov. Na zadnjem turnirju v Novem mestu je zasedel tretje mesto (Foto: S. Dokl)

SEVNICA — Na decembrskem hitropotezni turnirju SK Milan Majcen je med 10 udeležencem zmagal brez poraza Rudi Blas z 9 točkami. Sledijo: Janko Blas 6, Derštevček 5,5, int. Novak, Debeljak Timer 5, Gačnik, Jerše 3,5 itd. S tem turnirjem je bilo zaključeno tekmovalje za pokal klubnika in hitropotezne prvak občine Sevnica za leto 1968. Pokal je zasedeno osvojil Janko Blas s 34 točkami, pred Vojekom Dvojnočem z 21 itd. V končno oceno je prislo 22 tekmovalcev. Ob tej prilnosti moramo poštovati prizadevanje predsednika 88 kluba Franca Derštevčka in upravo gostinskoga podjetja Sevnica, ki je dala prostor za igranje vsej brezplačno.

(B. D.)

KRMELJ — Na nedeljskem hitropotezni turnirju je med 7 igralci zmagal Šribar z 11 točkami, pred Debeljakom, I. Perhajem, Jeršetom itd. Turnir so igrali dvojnočno.

(B. D.)

Primerki in ime panoga

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

7. _____

8. _____

9. _____

10. _____

Listek izpolnil: (navedite točen naslov)

Ne več dolgo brez telovadnice

Učenci globoške osnovne šole so pozimi in v dežju prikrajeni za telovadbo. Odkar so zvedeli, da bodo v Cerkljah v Dobovi in drugod uredili telovadnice v prouštih domovih, so se tudi oni ogreni za to misel. Posebej so se navdušili nad telovadnico v Artičah, kjer so učenci vso zimo na toplem Razpravo o preureditvi doma so zaupali krajevni skupnosti, ki bo najbrž glavni pobudnik za izpeljavo tega načrta.

Gasilski dom pokrit

Stavba, ki jo v Zupelevcu gradita trgovsko podjetje KRKA in domače gasilsko društvo, je pred dnevi dobila srečno. Razen trgovine in gasilcev bodo imeli v domu prostor tudi druge krajevne organizacije, zato občani pričakujejo, da se bosta družbeno in družabno življenje v kraju zelo popestrila.

Nestrpnost zaradi odlaganja gradnje

V Cerkljah se občani sprašujejo, kaj bo z vidavo trgovine, krajevnega urada in pošte. Od občinske skupščine zahtevajo v imenu krajevne skupnosti razlastitev vemišljščica za gradnjo trgovske in upravne hiše v središču vasi.

Odbornik Vlado Curin je na seji skupščine pred kratkim zahteval tudi pojasnilo, kdaj bo urejen dom kulture. Za preureditve doma v telovadnico so solarje so domaćini že izvolili iniciativni odbor. Avtomatizacija telefonske centrale je nujno vezana na izgradnjo nove trgovine in do tedaj bodo občani morali čakati.

V Koritnem so dobili vodovod

V petek, 29. novembra, so imeli prebivalci Koritnega velik praznik: slavili so otvoritev vodovoda, ki so ga napehali pretežno z lastnimi močmi. Sosedje okraj brega v Lazah so imeli vodo iz grape že za občinski praznik. Zdaj pa poganja črpalka tudi v njihov rezervoar.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponosili na iskalci pomoći v brežiški bolnišnici:

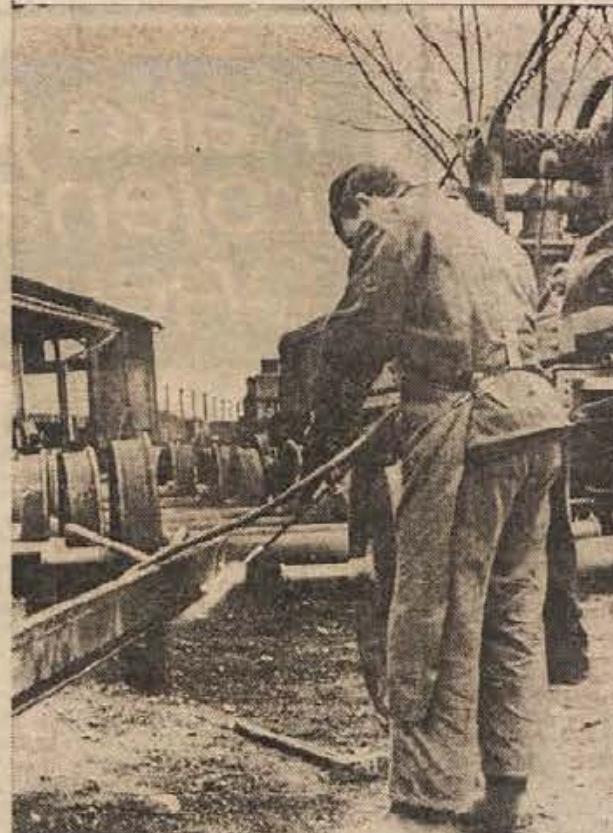
Janez Kodrič, delavec iz Črešnje, je padel z motorjem in si poskodoval glavo; Alfonz Jenič, pastorek kmeta iz Trške gore, se je s sekiro uskal v desno koleno. Dragica Kostrev, hči delavca iz Blatnega, se je popariла z vredno vodo po obeh nogah; Vinka Grile, mlaz iz Rodnega, je padel z motorjem in si poskodoval desno koleno; Ivana Ivkovič, vnuka kmeta iz Rađerščega, je povozila avtomobil in mu strelom levo nogo.

NOVO V BREŽICAH

■ V SOBOTO BO V BREŽICAH občinska pionirska konferenca, obiskali jo bodo predstavniki vseh odredov in porocali o svojem delu. Spremljali se bodo 23-letnici republike. Konferenco bodo združili s kulturnim programom, kdo so ga organizirali v zadnjih letih. Pionirji bo pripravil na ta dan sprejem predsednik občinske skupštine Vinko Jurkac.

■ IZ BREŽIC ODPELJE VSAR DAN ob 12.30 ženski avtobus. Vozi skozi Dobovo in Kapelo do Županjeva. Z njim se vračajo razen solarjev tudi drugi potniki. Odbornik iz Dobove je na zadnjih sejih skupščine opozoril na to, da je vrednost za solarje, ki vstopilo v Dobovo, premalo prostora. Blizejanci se s tem avtobusom ne morejo voziti, res pa je, da v Dobovi ne istopijo vsi odrasli potniki. Sprevidnik jih ne more kar tako posvetiti na cesto, četrvno niso zaščiteni.

■ V VSEH TRGOVSKIH PO-SLOVALNICAH so strokovnjaki iz

POT K UVELJAVLJANJU PELJE OD IZOBRAŽEVANJA

Delovni zanos mladih v aktivu ZK

Aktiv bo šola za mlade komuniste – Usmerjal jih bo na pot samostojnega ocenjevanja dogodkov in jim pomagal do uveljavljanja

V petek, 5. decembra se je prvič sestal aktiv mladih komunistov v Brežicah. Udeležence je pozdravil sekretar občinskega komiteja ZKS Franc Buvovški in jim nakazal vlogo aktiva za mlade člane Zveze komunistov ter oblike dela v njem.

Dejal je, da je občinski komite ustanovil aktiv zato, da bi po tej poti omogočil mladim učinkovitejše uveljavljanje v družbenem življenju, ker razmere v krajevnih organizacijah za to niso najbolj ugodne. Mladi se zaradi dela v aktivu ne smejmo izmikati dolžnosti do krajevnih organizacij. Prav tako kot drugi člani so dolžni sodelovati v vseh delovnih oblikah.

V aktivu se bodo izobraževali, vzporedno s tem pa že organizirano sporočali komu-

nistem in javnosti zahteve po spremembah. V organizaciji Zveze komunistov bodo vnašali duh novega časa, revolucionarnost in delovni zanos.

V stalni aktiv mladih komunistov so vključeni Brežčani in mladinci iz bližnje okolice, to je s Cateža, Semljanima, Bokoško in Zakota.

Aktiv ne bo zaprt in lahko bodo prihajali zraven tudi mladi komunisti iz drugih krajev, če jih bo delo pritegnilo. Aktiv bo navezel stalne

stike z mladinsko organizacijo, s taborniki in drugimi organizacijami, v katerih dela mladina.

Na prvem srečanju so člani pokazali voljo za delo in pripravljenost za izobraževanje. Zelijo si dobrih predavanj in razgovorov, da bi si razširili obzorje.

Od Zveze komunistov pričakujejo več, kot so bili delni v krajevnih organizacijah, kjer se zaradi starejših članov niso upali oglašati. Delo v aktivu bo bolj spremenjeno, zlasti se, ko se bodo med seboj spoznali.

Z pomoč pri izobraževanju in organizacijskem delu se bodo se naprej obračali na občinski komite in sodelavce aktivna. Se prej pa bodo sprejeli delovni program in sestavili pravilnik o oblikah in metodah v aktivu.

Ne opustiti fluorografiiranja!

Svet za zdravstvo v Brežicah ki mu predseduje dr. Marjan Pirš, je na zadnjem seji sprejel pomembne sklepne, s katerimi je seznanil obo zbor občinske skupščine. Zdravstvenim zavodom predlagajo, naj pri organizaciji zdravstvene službe upoštevajo sinernice in merila republike skupščine. Pri tem naj ne pozabijo na racionalnejšo uporabo denarja.

Letos so v brežiški občini prestopnista meni svet, da bi ga morali učinkovitejše omejevati vsaj s tem, da mladini ne bi dodili alkoholnih pičajev. Svet se obrača tudi na mladinsko organizacijo s priporočilom, da bi postkušala vzgojno vplivati na tiste mlade ljudi, ki so začeli na stranpotu in ki so niso predaleč zabredli.

Akcijskemu odboru za gradnjo novega zdravstvenega doma v Brežicah nadaljuje uspešno začelo akcijo za sistemske preglede solarjev. Vendar s tem dolžnosti zdravstvene službe še niso opravljene. Izpeljati bo treba drugi del te akcije, to je zdravljenje odkritih obolenj. Izdatke za socialno varstvo naj bi skupščina prihodnje leto povečala vsaj za višino odstotka, kakršna je pri zvišanju pokojnin.

Tajnik občinske turistične zveze je prisotne seznanil s tem, da bo na začetku prihodnjega leta odprt v motelu turistični informativni biro. Zanj je po njegovih izjavi že skrajni čas, ker je steklo mimo precej nekontrolirane denarja za turistične takse. Te takse so osnovni dohodek turističnih društv, zato so predlagali ostreško kontrolo tržne inspekcije.

Člani sekcije so se zavzeli za to, da bi čimprej obravnavala problematiko turizma tudi občinska skupščina. Za nemoten razvoj te panoge bo moral biti oskrbeli popravljene urbanistične načrte za območje reke Krke.

Urbanistični načrt potreben za obo soseda

Konec novembra je uprava zdravilišča CATESKE TOPLICE sklicala posvet o razvoju zdravilišča in povabilo zrazen predstavnike republike zborov, sekretariata za gospodarstvo, republiškega inšpekторata za urbanizem, predstavnike Dolenjske turistične zveze in Turistične zveze Slovenije ter domače urbaniste in predstavnike AGRARIE.

Dogovorili so se, da bo treba najprej izdelati urbanistični načrt za celotno območje in določiti življenjski prostor obema sosedoma, zdravilišča in Dolenjske turistične zveze. Menili so, da se bo zdravilišče moralno podat v investicije, ker je pomankanje prenosič zelo občutno.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodiči Marija Erman iz Krmelja — Jolico, Marija Konstantin iz Piščec — Blaza, Marija Pečnik iz Leskovca — Aleško, Jožeta Umek iz Zdol — dečka, Stefana Rožman iz Dečnega sel — Budija, Marija Zmavč iz Bojnega — Ivaria, Ana Tomšič — Vel Dolina — Renato, Marija Herakovič iz Sel — Romana, Nada Kajš iz Zupelevca — Marjanec, Ana Skrbec iz Brégov — dečka.

Matični urad Artice

V oktobru in novembru ni bilo rojstev izven porodnišnic. Porodila sta se: Alojz Vouk, pečar iz Kremelja, in Silvia Koprič, gozdniški pomočnik in Okukovce. Umrla sta: Joset Kovacic, kmetovač in Glogovega broda, 37 let; Marija Gerjevič, gospodinja iz Zg. Obreša, 73 let, in Marija Volcanšek, družinska upokojenka in Trebeta, 94 let.

Pionirska likovna razstava

V prosvetnem domu v Brežicah bo v soboto, 14. decembra, odprta razstava likovnih del, s katerimi bodo zastopeni učenci vseh šol v bežiški občini. Ogled razstave bo po koncu II. občinske pionirske konference, ki bo prav tako v prosvetnem domu. Pionirski odredi se priporočajo za obisk.

Klopotec bo izšel dvakrat na leto

V Piščeh so pionirji za rojstni dan republike izdali prvo številko svojega glasila KLOPOTEC. Otroci so ga hitro kupili in tudi starši so počakali zanj veliko zanimanja. Ved kot sto izvodov so hitro razprodali.

V KLOPOTCU so učenci na 16 straneh prikazali doživljaje iz svojega življenja, sportne vesti in domislice za razvedrilo. Piščenski KLOPOTEC bo odštej izhajal dvakrat na leto: za prvičajo praznike in za dan republike.

OGLAŠUJTE V DL

Drevo, ki ponoči sveti ob odcepnu z avtomobilsko cesto na Čatežu, je prvo učinkovitejše opozorilo za privabljanje gostov v Čateške Toplice. Zdravilišče ga je dalo napraviti po zamisli inž. Franca Filipčiča. (Foto: J. Teppe)

S sprejemom cicibanov v pionirske organizacije v Brežicah. Malčki so s ponosom sprejemali rdeče rute in modre kape, kakršne imajo njihovi starejši tovarisi. (Foto: M. Jaranovič)

30.000!

Nič več z brento po vodo

Vaščanom sta pomagali občini Krško in Brežice
Vodo so napeljali iz doline 900 metrov daleč

V Šapuli pri Kostanjku, v odročnem zaselku na meji med krško in brežko občino, so vaščani dobili vodovod. Dve leti so trdo delali zanj. Veliko zemlje so morali prekopati, da so lahko speljali vodo v hrib. Pri delu so drug drugega bodrili, saj si je vsakdo izmed njih želel, da bi bilo vendarle konec nošenja vode v brentah.

Otvoritev vodovala so vaščani slavili za praznik republike. Povabilo so predstavnike občinske skupštine in vse tiste občane, ki so jim nudili kakršnokoli oporo. Zahvalili so se obema občinama, ki sta pokazali razumevanje za njihove potrebe in jim nudili dejansko pomoč. Občinskih menj in lokalističnih teženj niso pri svojem delu prav nič občutili.

Pomen sodelovanja mejnih občin s prebivalstvom je na slovesnosti posebej poudaril predsednik občinske skupštine.

Obrambne priprave v Krškem

Jutri, 13. decembra, se bodo sestali na skupni seji občin zborov odborniki občinske skupštine Krško. Središčna točka dnevnega reda bo razprava o narodni obrambi in njeni vlogi v razvoju naše družbe ter o obrambnih pripravah na območju krške občine. V zvezi s tem bodo odborniki sklepali tudi o predlogu odloka za določitev odgovornih nositev organizacij civilne zaščite v miru in vojni.

Na seji bodo sklepali še o predlogih drugih odlokov. Med pomembnejšimi je predlog o dopolnitvah in spremembah proračuna za leto 1968, odlok o začasnom finančiranju proračunskih potreb v prvem tromesečju prihodnjega leta, odlok o določitvi uradnih dñi v občini upravi in odlok o spremembah pristojnostih upravnih organov skupštine.

Na dnevnem redu je tudi sklepanje o ugotovitvi splošne koristi zaradi razlastitve nekaterih parcel ter sklepanje o garancijski izjavi za najetje posojila v korist Zavoda za zaposlovanje invalidov v Breštanici.

Občinska skupština naj bi na tej seji izredka dokončno mnenje glede ustanoviteljskih pravic mednarodnega simpozija kiparjev FORMA VIVA. Razen tega naj bi dala soglasje k stopnjam prispevkov za zdravstveno zavarovanje, ki jih bo predložila skupština komunalne skupnosti za socijalno zavarovanje delavcev Novo mesto.

V upravi nov delovni čas

Upravní organi občinske skupštine v Krškem so v pondeljek, 2. decembra, začeli poslovati po novem delovnem času. Predpisani je bil z odlokom izvršnega sveta skupštine SR Slovenije in je enoten za vse organe javne uprave v naši republiki.

Tako bo dnevni delovni čas udravnih organov vključeno s krajevnimi uradji trajal ob pondeljkih, torkih, četrtekih in petkih od 7. do 15. ure, ob sredah od 7. do 15. ure in od 17. do 19. ure, vse sobote pa so dela prosti dnevi. Občinska skupština bo na prihodnji seji razveljavila dosedanje odlok, ki ga je sprejela spomladis, in določila nove uradne dneve.

ne Krško Stane Nunčič. »Marščica bi ga lahko dali za zgled. Nešteoto je še stvari, ki bi se skupno mnogo laže rešile, kot če jih ureja vsakdo zase,« je dejal.

Za pridobitev vodovala je imela največ zaslug domačinka Pavlina Kinkova. Vode je zdaj dovolj za vse potrebe vaščanov. Konec je skrb, ki so jih zaradi oddaljenosti izvira v dolini imeli vse doslej. Za eno najbolj odročnih vasi v krški občini se je s tem zivljene za korak približalo napredku.

Ljudem v tem kraju veliko pomeni to, da niso sami, da niti v Krškem niti v Brežicah niso odrekli njihovim prošnjam za pomoč. To jih spodbuja k nadaljnjam načrtom za napredek domačega kraja.

J. T.

Počastitev Cankarjevega spomina

Osnovna šola Krško vabi občinstvo na kulturno prireditve, ki bo jutri zvezder v Domu svobode. Posvečena bo spominu velikega umetnika slovenske besede Ivana Cankarja, čigar smrt je pred 50 leti močno pretresla slovensko ljudstvo. Program za ta večer so pripravili učenci osnovne šole Krško in gojenčki Krške glasbene šole.

ZAKAJ BI JEMALI TAM, KJER SO SIROMAŠNI?

Davek, ki ga podeželje ne prenese

Obisk v kinematografih upada, zato jih ne bi smeli obremenjevati s prevelikimi dajatvami – V Krškem predlagajo finančne olajšave

Prosvetno društvo SVOBODA Krško je zelo pri zadeto zaradi kinematografa, ki je začel v resne težave. Po predpisih mora ta odvajati 20 odstotkov dohodka od vstopnine v sklad za napredek filma. To je za kinematografe na podeželju hud udarec.

ga predpisa izgubili. Upajmo, da se to ne bo zgodilo in da bodo tudi dolgove za nazaj odpisali. JOŽICA TEPPY

Stevilo obiskovalcev upada in v Krškem to precej občutljivo. Ce bi prispevek plačali, bi imeli izgubo. Kino predstave bi morali v tem primeru sploh opustiti. In podeželje bi bilo spet osiromašeno na najdostopnejšega posrednika kulture.

V Krškem se predstave štirikrat na teden: ob sredah, četrtekih, sobotah in nedeljah. Lani so zabeležili na predstavo znatno večji obisk kot letos. Kino dolguje za nazaj že 14.000 dinarjev prispevka, vendar tegu ne more placati, ker je blagajna prazna.

Predsednik društva SVOBODA je 4. decembra povabil na razgovor predstavnika kinematografov iz Breštanice in Senovega, predstavnike Socialistične zveze, Zveze mladih in občinskega sindikalnega sveta. Vsi po vrsti so menili, da bi morali manjše kinematografe v Sloveniji oprostiti plievanja tolikih obveznosti. V Bosni in Hercegovini take olajšave imajo, zato kinematografe lahko vzdržujejo.

Po merilih, ki jih je napravila gospodarska zbornica v Ljubljani, naj bi bili oproščeni delavci, ki jih je napravila gospodarska zbornica v Ljubljani, naj bi bili oproščeni delavci prosti dnevi. Občinska skupština bo na prihodnji seji razveljavila dosedanje odlok, ki ga je sprejela spomladis, in določila nove uradne dneve.

NE HODI DOMOV BREZ
PAVLIN

Predstavniki kmetijskih podjetij in živinorejski inšpektorji na posvetovanju o pospeševanju živinoreje v Spodnjem Posavju, ki je bilo v sredo, 4. decembra, v Krškem (Foto: Jožica Teppay)

S POSVETA PREDSTAVNIKOV SZDL Č VOLITVAH

Počasnost se utegne maščevati

Sedež zvezne volilne enote šestih občin bo v Krškem – Za volitve po dve konferenci

Predsedniki in sekretarji občinskih konferenc zvezne volilne enote, ki jo tvorijo občine Laško, Sentjur, Smarje pri Jelšah, Sevnica, Brežice in Krško so se 4. decembra srečali v Krškem. V tem kraju naj bi bil po najnovejšem predlogu tudi sedež te enote.

Na posvetovanju so razpravljali o pomladanskih volitvah in uskladičili predvolilni pripravi v vseh šestih občinah. Pretresali so osnutek poslovnika kandidacijskih konferenc za volitve

zveznih poslanec. Osnutek predvidela dve kandidacijski konferenci, eno za zbor komuna in eno za zbole deželnih skupnosti zvezne skupštine. Vsaka občinska konferenca naj bi izvolila v kandidacijsko telo 12 predstavnikov.

V nadaljevanju posvetu so udeleženci kritično ocenili delo zveznih organov, ki pravljajo spremembe volilnega sistema. Kot vedno je tudi tokrat njihovo delo prepričljivo, saj bo novi zakon o

volitvah predvidoma sprejet šele januarja prihodnjega leta, kar je že precej pozno.

Ta počasnost bi se utegnila maščevati pri izbiro kandidatov za poslane zveznih zborov. Prisotni so poudarili, da morajo postati volitve stalni proces sistematičnega izbora kadrov, ne pa kompanjsko delo. Prihodnje posvetovanje bo v Smarju pri Jelšah.

Kmetje slabo plačujejo prispevek za zdravstveno zavarovanje

V pondeljek, 18. novembra, je bil v Krškem skupen stanek predstavnikov komunalne skupnosti za socialno zavarovanje kmetov, občinske skupštine in občinske konference Socialistične zvezde.

Obravnavali so težave, ki se pojavljajo pri izterjavi prispevka za zdravstveno zavarovanje kmetov, in možnosti, da bi to vprašanje bolje uredili.

Frutella

Vsako leto za dan republike

V AGROKOMBINATU so se za praznik spomnili vseh tistih delavcev, ki so prebili v podjetju petnajst ali dvajset let. Vsem »dvajsetletniki« so podarili ročne ure, delavci s petnajstimi leti službe v tej hiši pa so dobili knjižne nagrade. Delavski svet je sklenil, da bo to na grajevanje postalstvo stalna ohliska priznavanja članom kollektiva ob praznovanju 29. novembra.

Na prireditvi je sodeloval s kulturnim programom oktet AGROKOMBINATA, nastopili pa so tudi ucenci OS-

novne šole v Leskovcu. Nato šolo ima podjetje patrodat.

Po proslavi so se člani delovne skupnosti zbrali v hotelu na Vidmu pri skupnem kolisu. Prvič, odkar obstoji podjetje, so bili zbrani delavci iz vseh obratov.

KRŠKE NOVICE

■ NA KEGLJSU V RESI se pred dnevi začelo občinsko prvenstvo v dvojicah. Prijavilo se je rekordno štiristo tekmovalcev – 16 parov. Tekmovalci bodo vsak z vsakim. Vsak kegljev bo med tekmovaljem vrgel 3000 krogel. V prvem kolu je bila najuspešnejša ovojica ELEKTRA, ki je podrla 1528 kegljev (Bogovič 807, Rudej 721). Sledita dvojica PIONIRJA s 1501 podprtih kegljem in 1. dvojica CELULOZE s 1487 podprtimi keglji.

■ MATERE KONCNO ZADOVOLJNE. Ko so za dan republike odprli nove prostore varstvene ustanove v Resi, so se zapovedene materje oddahnile. Sedaj jih med delovnim časom ne bo več skrbelo, kako se godi njihovim otrokom. Za najmlajše je v novem vrtcu udobno poskrbljeno; v njem imajo celodnevno varstvo in tudi prehrano. Materje so za ureditev ustanove hvaljene investitorju.

■ V PETIH LETIH 100 STANO-

Delež papirnice v jugoslovanskem merilu

V naši državi je 28 tovarni, ki izdelujejo razne vrste papirja, celulozo, karton in lepenko. Od skupne proizvodnje naredi tovarna papirja v Krškem 30 odstotkov sulfitne celuloze. Vsa jugoslovanska proizvodnja celuloze pa ustreza proizvodnji ene ekonomsko opravljive tovarne na Zahodu.

V proizvodnji lesovine je delež krške CELULOZE 35 odstotkov, v proizvodnji papirja 12,5 odstotkov. Letna proizvodnja je za 3,4-krat večja, kot je povprečje ene tovarne v državi.

Gornje primerjave povedo, da je tovarna papirja v Krškem v jugoslovanskem merilu velika, v evropskem merilu pa majhna, saj na primer samo eno skandinavsko podjetje napravi toliko papirja kot vseh 28 jugoslovenskih proizvajalcev skupaj.

Konferenca ZK na Vidmu

V ponedeljek, 9. decembra, je bila letna konferenca vidmanske organizacije Zvezde komunistov. To je največja organizacija v krški občini in šteje 109 članov. Razvila se je živahnna razprava o nezaželenih pojavih v družbi in samoupravljanju. Zelo žolene besede je bilo sliti o KAATLOGU in PROBLEMIH. Komunisti so v razpravi menili, da je treba ločiti seme od plevela in da tako pisanje ne predstavlja javnega mnenja študirajoče mladine. Potem pa so skupaj zbrali v Krškem skupen sestanek predstavnikov komunalne skupnosti za socialno zavarovanje kmetov, občinske skupštine in občinske konference Socialistične zvezde.

Novi sekretar krajevne organizacije ZK v Vidmu je Adam Vahčič.

Sindikati za petdesetletnico

Organizacija jugoslovenskih sindikatov bo prihodnje leto slavila 50-letnico obstoja. Predsedstvo ObSS v Krškem je na zadnji seji sklepalo o vključitvi sindikalnih organizacij v te proslave. Člani so menili, da je zdaj za to najprimernejši čas, ko so pred kolektivi občni zbori.

Na proslavah bodo poudarili predvsem povezano med predvojnim in sedanjim sindikalnim gibanjem. Vse organizacije v podjetjih in ustanovah bo občinski svet se seznanil z najpotrebnnejšimi podatki.

Predsednik delavskega sveta v AGROKOMBINATU Slavko Serbec (levo) čestita članom kolektiva za dvajsetletno delovno dobo v podjetju.

VESTI IZ KRŠKE OBCINE

Upajo na pomoč občinske skupščine

Na seji komisije za društva in organizacije pri občinski konferenci SZDL v Sevnici so prejšnji teden menili, da so predloženi programi občinskih zvez dobri, manjka le denar za uresničitev zamisli in načrtov. Najvažnejša naloga je pritegniti mladim v kulturno in športno udejstvovanje in jo tako odtegniti slabim vplivom. Komisija upa, da bo občinska skupščina podprla načrte in prispevala zanje denar.

V 14 krajih predavanja o vse-ljudski obrambi

Prihodnji teden se bodo začela v sevnških občini predavanja o posebnostih vojskovanja v sedanjem času ter o vseljudski obrambi v slovenskih razmerah. Predavanja bodo v krajih: 18. decembra v Velikem Cirkiku, Razboru, Malkovcu, v Zabukovju in na Studencu, 19. decembra v Krmelju, 20. decembra v Sevnici, Boštanju, Loki, na Blanici in v Tržiču, 23. decembra v Sentjanu in 26. decembra na Bučki.

Še dva transformatorja

Da bi izboljšali preskrbo z električnim tokom, je bilo na zadnjem sestanku predstavnikov občine, Komunalnega stanovanjskega podjetja Sevnica in krške poslovne enote Elektro Celje sklenjeno, da bodo prihodnje leto postavili v Sevnici še dve transformatorski postaji: eno v Florjanski ulici, eno pa pri Sv. Ant-

„Naše mesto je v kmetijstvu“

Murnice: organizacija SZDL je sklenila do dneva borca dograditi cesto do tega kraja

Krajevna organizacija SZDL je pred kratkim obravnavala dosedanje delo in prihodnje naloge. O delu sta poročala predsednik Ciril Vidmar in tajnik Nace Piajs, med gesti pa sta bila tudi predsednik občinske skupščine in sekretar občinske konference SZDL.

Organizacija SZDL v Murnicah je sna najbolj delavnih, saj se vse akcije urešnjujejo s pomočjo nje. Tudi v prihodnje imajo lepe načrte. Vodstvo se zaveda, da je za napredok vasi zelo pomembno izobraževanje kmetovalcev, zato imajo v načrtu kmetijska in veterinarska predavanja ali bolje rečeno razgovore, na katere

bodo povabili kmetijske strokovnjake in veterinarje.

Za prihodnje leto načrtujejo tudi ureditev ceste do Murnic, kjer sta padla narodni heroj Milan Majcen in njegov bojni tovaris L. Meželj. Ta cesta naj bi bila dograjena do dneva borca, 4. julija, poskrbeli pa bodo tudi za nekatere druge ceste, npr. cesta Kij-Osredek. Se naprej bodo socialno službo na občini opozarjali na nekatere socialne probleme, ki jih sami ne morejo rešiti.

Evidenca in kontrola cen

Po odloku, ki ga je sprejela občinska skupščina Sevnica sredi leta 1967, dolgočasno obrtniki, ki opravljajo te storitve po načelu prostega obiskovanja cen same delovne organizacije oziroma zasebeni obrtniki, ki opravljajo te storitve in izdelke. Obenem je potrebno vsako spremembo cen 15 dni pred uveljavljivoj evidencirati oziroma priglasiti pristojnemu občinskemu organu. To je nujno potrebno zaradi kontrole, ki jo izvaja tržni inšpektor občine. Opazljamo predvsem zasebne obrtnike, da čimprej sporočijo spremembe cenice storitev glede na to, da bo tržna inšpekcija pričela s kontrolo v zasebnih delavnicih.

Plačilo prispevka za uporabo mestnega zemljišča

Zavezancem prispevka za uporabo mestnega zemljišča, ki do konca oktobra letos niso poravnali svojih obveznosti, je oddelek za gospodarstvo in finance postal s pismenimi pojasnili tudi poloznice z željo, da prispevki zavezani poravnajo in se na ta način izognegajo nadaljnjam storskam, ki bi sledili naslednjim opominom. Občinska uprava ponovno prosi vse, da ta prispevek sproti nakazujejo na račun, ki je naveden na poloznicah.

Pionirski odred »21. april« v Tržiču je za dan republike razvil svoj prapor. Slovesnosti, na kateri so sprejeli v pionirske organizacije 29 cicibanov, se je udeležil predsednik občinske skupščine, za to priložnost pa so izdali drugo številko svojega glasila Zarek. Da bi pionirske sekcije lažje delovalo, bi potrebovali večji prostor, to pa potrebujejo tudi druge organizacije v Tržiču. V soboto so se znova sestala vodstva krajevnih organizacij, da bi se pogovorili, kako dograditi prostorno dvorano v novem bloku. Na sliki je šolsko igrišče pred nedokončanim blokom

(Foto: Legan)

Poiskati vse možnosti in krepiti kombinat ter sodelovanje s kmeti

Izjava inž. Z. Pelikana, novega direktorja, na seji DS kombinata

1. februarja prihodnje leto bo prevzel vodstvo sevnškega kmetijskega kombinata inž. Zvone Pelikan, doslej direktor Hmeljarskega inštituta v Žalcu. Ko se je udeležil seje delavskega sveta kombinata, na kateri so obravnavali letošnje poslovne rezultate in perspektivo podjetja, je dejal naslednje:

»Do nastopa novega službenega mesta nameravam praviti svojo zamisel za organizacijsko utrditev podjetja. Zaenkrat lahko rečem, da se je potrebno držati sprednjega sanacijskega programa, hkrati pa vztrajno iskati vse možnosti, ki so za kombinat perspektivne.«

Menim, da je poglavitna naloga v prihodnje izkoristiti zmogljivosti delovnih priprav in povečati pridelke ter zmanjšati stroške. Organizacijo podjetja je nujno prilagoditi dejanskemu stanju. Potrebno bodo tudi nekatere spremembe, saj tako majhni obrati niso dovoljni ne pri nas ne kje druge.

Druga najvažnejša naloga je krepitev sodelovanja s kmetovalci. Zmotno je misliti, da bi z ustavljanjem novih kmetijskih zadrug že resili zasebno kmetijstvo, za to je potrebno sodelovanje postaviti na take osnove, ki bodo spodbudne za kmete in kombinat. Ljudem je treba

pokazati odprte račune, kmetovalcem dati glas in jih pritegniti k upravljanju kombinata.«

Danes ni dovolj le klicati po napredku, potreben so konkretni ukrepi. Predvsem pa je potrebno jasno vedeti, v kateri smeri je prihodnost kombinata in sodelovanja s kmetovalci. Natančno moramo tudi prečuti, kaj je

kolektiv smotreno, koliko ljudi potrebujejo in kaj naj dela, da bomo dosegli kar največje uspehe.«

Naj k izjavi dodamo še nekatere podatke iz poslovanja kombinata.

V sevnškem kombinatu ocenjujejo, da bodo samo zradi razmer v živinoreji imeli 3,57 milijona novih dinarjev izpada v celotnem dohodku, ki je bil že ob tričetrtletju skoraj za tredino manjši kot v istem času lani. Pri tem pa se nista upoštevani slišavki in parkljevka, ki bosta dohodki v živinoreji še zmanjšali.

Nepredviden izostanek je nastal tudi v hmeljarstvu. Delno je temu pripomogla suša, delno pa za povprečno 2,40 din na nižja cena hmelja.

Nasad sadnega drevja v Čajnici je prizadela pozeba, zato ni dosegel niti polovico predvidenega dohodka. Značilno je tudi, da ima kombinat veliko mladih nasadov, ki se ne dajejo dohodka, stroške pa je treba redno plačevati.

Glede ocinka na odnos do zasebnih kmetov je potrebno povedati, da je kombinat vtrajal pri pogodbah z živinorejci, ki so tako spitali 1200 glav goved, čeprav je bilo zaradi cen živine jasno, da to dela z izgubo.

Ce ne bi prihranili pri nekaterih stroških in krepili dejavnosti, ki so bolj dobesedne. (Ker velja rasti za trgovino), bi se kombinat lahko znašel v velikih težavah. Izračuni pa kažejo, da izgube ne bo, saj smo to pa je v primerjavi z drugimi kmetijskimi organizacijami spodbuden dosežek.

M. LEGAN

Namesto kmetijske sole – predavanja

Na razpis delavske univerze, ki je hotel organizirati zimsko večerno kmetijsko solo, se je javilo le 11 kmetijskih sinov, povečini iz bližnje okolice Sevnice. Znano je, da je že lani morda sola odnehati z delom, ker je bil premajhen obisk. Spomladi je celjski zavod za zaposlovanje dodelil za šolanje kmetovalcev 4 000 novih dinarjev, zato nameravajo v Sevnici namesto kmetijske sole, za kateri ni dovolj zanimanja, prirejati predavanja v večjih občinskih središčih. Nadročnost, razpoložen ter program bomo pravocasno objavili.

Plačilo je zagotovljeno

Nedolgo tega je bila dograđena cesta Konjško — Laze, za katero so prebivalci tega predela občine opravili zelo veliko prostovoljnega dela. Ker pa ni bilo mogoče vsega narediti s prostovoljnim delom, je krajevna skupnost občine delno tudi plačilo. Trenutno v ta namen ni bilo denarja, zdaj pa so na občini Sevnici sporočili, da bodo denar, ki so ga ljudje zashčitali, zagotovo tudi prejeli.

■ V NEDELJO BO IMELA organizacija Zvezne borcev NOV redni letni občini zbor v Žoli. Žalec se bo ob 8. urti sijajej. Članji vabljenci.

■ PREDSTAVNIKI VSEH DRUŠTEV in organizacij so se sestali, prejeli so se izpovedi in se pogovorili o uskladitvi programov dela za prihodnje leto. Vse si bodo zdržale na dočinku dekoracije, ki je Tržiče mimo potrebuje, in tudi sicer bodo obiskali kraja nosilec tudi vse skup. Priskrbljuje tudi pomoč občine in Članov vseh organizacij ter društav v kraju.

■ CLANI SVETA KRAJEVNE SKUPNOSTI so prejšnji teden bili na sestri v Šempeterju ter Logarju, obdelali so si vse vrnitve kmetij in živinorejskih obratov; nekaj kmetov je se izjavilo, da bodo posneli umne ukrepe živinorejev.

■ LOVSKA DRUŽINA je predstavila v soboto družbeni večer na Malkovcu, ki se ga udeležili tudi zastopniki vseh organizacij in domačega področja. Tovarisko srečanja je bilo veselo, o hrani, ki je skupaj sestavila je malo posrečen, ker nekateri izveni v očetek predsednika mladine.

■ ENODEJANKA ZALOŠSKI FANTJE. Pionirski odred Janeza Vipotnika in članji mladinske organizacije so pod vodstvom upravitelja Jozeta Brinovec pripravili proslavo v čast dneva republike, ki je zagnal enodajne fantje.

■ MLADI NISO DRZALI OBLOUBE. Čopraj so trije mladinci občine vodstvu gasilskega društva,

da se bodo udeležili gasilskega tečaja v Sevnici, se tečaju niso udeležili. Zakaj tak odnos do gasila?

■ SPET BI RADI KINO PREDSAVE. V kraju delijo, da ni delavska univerza tako kot predvajalna leta tudi zdaj prirejala kino-predstave, s tem da bi zdaj predvajalo boljše filme.

■ VODOVODNI ODBOR SPET DELA. Člani vodovodnega odbora so znova udeležili akcije za gradnjo vodovoda in upajo, da bo do dokončanja v predvidenem roku.

■ KMETIJSKA PREDAVANJA. Tako kot v mnogih drugih kmetijskih krajinah tudi na Studencu je bilo čas, smo obiskovati predavanja iz kmetijstva in živinorejstva, so dejali na zadnjem sestanku predsednikov in tajnikov društva.

30.000?

OD LISCE DO MALKOVCA

■ SEVNICA: IZROČILI SO NA GRADIVO. Prejšnji teden so pripravili sprejem za tekmovalce in organizatorje nadavnega radijskega tekmovanja izpostavljajoč svet in domovino. Tekmovalci Bojan Žmuder, Cvetka Trček in Vinko Dobeljak ter nekateri organizatorji so dobili knjižne nagrade, mestopnik RTV Ljubljana pa so izročili tudi nagrado 500 din.

■ PODVRH: V NACRTU CESTA VRANJE-MAROF. Na Podvrhu in okoliških zaselkih so dojeti zgradili že 7 manjših vodovodov, vendar s tem se ni vse: načrtujejo nove vodovodne napajalne, razen tega bodo prihodnje leto zaceti graditi cesto Vranje-Marof. Ljudje v tem kraju predlagajo tudi, da bi dolinsko avtocestno pravo po daljšati do srediste Podvrha.

■ LEDINA: NIMAJO PROSTORA ZA ZBIRANJE. Na Ledini nimajo primernega prostora, kjer bi se ljudje shranili, zato so na zadnjem sestanku predlagali, da bi zaprosili vodstvo KOPITARNE, naj jim odstopi gradivo od sednice vratarnice, ko bo zgrajena no-

Studenec: svoje sejme in svojega cestarja?

Prebivalci krajevnih skupnosti Studenec in Primož že dalj časa želijo, da bi obnovili nekdaj zivinske sejme na Studencu. Menijo, da bi s pomočjo tega lahko zbrali tudi precej denarja, ki bi ga KSA porabil za vzdrževanje vaških poti. V tem kraju bi radi imeli tudi svojega cestarja. Ob občinski poti Zavratec—Studenec že sedaj ležijo kipi s travo poraselga gramoza, ki ga Zavratčani niso hoteli posuti na pot, da bi bila prevozna tudi za avtobuse. Ce bi imeli svojega cestarja, bi to res da lahko naredil, toda vprašanje je, kdo ga bo plačeval.

K. Z.

SEVNICKI VESTNIK

V NEDELJO BOMO GLASOVALI ZA NASE OTROKE. Na sliki šolarji iz Velikega Gabra (Foto: Legan)

Glasujmo po vesti, pošteno, možato!

V nedeljo bomo dobili vvice. Ljudsko glasovanje je pravica odločati o pomembnih stvareh, kar postaja vsakodnevni politični pojav.

Demokracija ni samo to, če lahko vsakdo govoriti, kar hoče, demokracija je v tem, da lahko določamo vplivamo na odločitve. Referendum je ena izmed oblik tega odločanja, ki se ne uveljavlja samo pri nas, temveč tudi drugod po svetu.

Morda bo kdo oporekal, češ kaj mi pravica o tem, če lahko plačujem ali ne! Toda v tem primeru gre za zavesten družbeni dogovor o tem, kar je koristno za raznino, ki imajo volilno pravilo našega mladega rodu. Ce

ne bi pred dvema letoma začeli zbirati prispevke, danes gotovo ne bi rasil na Mirni nova šola, za katero smo dobili republiško pomoč samo zato, ker smo tudi sami zbrali del denarja.

Včasih je lahko manjšina na zboru volivcev odločila v imenu večine. Lahko je spremela tudi obveznost plačevanja samoprispevka. Izkazalo se je, da to ni dobro, zato je bil uveden referendum, kjer naj se izkaže, če je vsaj polovica ljudi za predlagani program ali spremembo.

Nekajletne izkušnje tudi učijo, da ljudje vedno glasujejo ZA, če menijo, da je

predlagani program ali predlog dober, če bo prinesel splošno korist.

Načrt o izgradnji šolstva v občini je zamisel, vredna pozornosti. Ko bomo v nedeljo odšli na volišče glasujmo po vesti, pošteno in možato, z zaupanjem v skupni dogovor in z zavestjo, da bodo naredili dobro delo za naše otroke, za otroke svojcev, znancov in prijateljev!

M. LEGAN

Upoštevali bodo predlog s Trebelnega

Na nedeljskem sestanku krajevne organizacije SZDL na Trebelnem, ki je bil posvečen pripravam na bližnje ljudsko glasovanje o samoprispevku za šolstvo, so ljudje predlagali, naj bi denar, namenjen za gradnjo nove šole Jelševec, porabil raje za izgradnjo šole na Trebelnem. Predsedstvo občinske skupščine je o tem predlogu v ponedeljek razpravljalo in z njim soglašalo, hkrati pa je bilo znova zagotovljeno, da bo v vsakem primeru odločilen sklep občanov, ki bodo samoprispevke tudi

Kaj pravijo o samoprispevku

Obiskali smo več krajev v občini, da bi ljudi, ki smo jih po naključju srečevali, povprašali, kaj menijo o podaljšanju plačevanja samoprispevka za šolstvo.

Ana Grabljevec, kmetovalka iz Velikih Dol: »Tudi naš fant hodi v šolo in bi radi, da bi se kar našteč naučil. Toda težko prispevamo in se ne vem, kako se bom odločila. Mislim, da je razen dobre šolske stavbe potreben tudi dober učitelj.«

Janez Kek, kočn iz Luže pri Trebnjem: »Prispevajmo z našo solo v Knežji vasi.«

ki je tudi v programu, bomo vsaj rešeni skrbi, kako praviti kar je vino potrebno!«

Jože Klementič (27) iz Velike Lokice, zaposlen v Kartonažni tovarni v Ljubljani meni: »Osebno sem za samoprispevki. Odločilne bodo volitve v nedeljo. Gledanje ljudi na te stvari se recenj razlikuje.«

Alojz Koporc (38) kmetovalec, cče dveh otrok, ki še ne hodita v šolo, je takole odgovoril, ko smo ga ustavili pri ora ju njive pri Velikem Gabru: »Ko vidim razmere, v kakšnih se šolajo otroci v Velikem Gabru, se strinjam s tem, da prispevamo za urejanje našega šolstva. Denar, ki bi ga zbrali, je treba razumno porabiti.«

Miha Bergant, kmet iz Mokronoga, oče treh otrok: »Nisem proti samoprispevku, ceravio imam veliko dajatev, vendar zahtevam od predlagateljev tega ukrepa, da bo zbrani lenar porabljen po načrnu in da bo viden sad naših odtrgovanj.«

Franec Znidarski (52), čevljar iz Dobrnic in invalid: »Rad vidim, da je šola lepa, čeprav ne bom hodil varivo, bo pa za naše otroke. Nekaj bi bil že voljan prispevat.«

Marija Kic, 68-letna upokojenka, doma iz Korit: »Za otroke moramo nekaj žrtvovati. Čeprav imam majhno pokojino in mi prispevka ne bi bilo treba plačevati, sem pripravljeni prispevati nekaj.«

OČKA IN MAMICA, PRISPEVAJTA ZA MOJO ŠOLO!

platiti pa je vprašanje, če bi jih lahko prodali, ker tovarna BAGAT Iz Zadra skoraj zadost potrebam našega tržišča.«

Treba je bilo najti izhod, saj se je hkrati s proizvodnimi in prodajnimi težavnimi nagni slabšal tudi finančni rezultat, vendar večje izgube še ni. Pripravitev k IMV Novo mesto zagotavlja zaposlenim, da bodo obdržali zaposlitev, kot je bilo redeno tudi na občnem zboru sindikalne podružnice v soboto, 7. decembra.

V kratkem bodo v TSS izvolili organe samoupravljanja in izvedli referendum, v katerem bodo zaposlene vprašali, ali soglašajo s predlaganimi ukrepi. Izbire pravzaprav v sedanjem položaju se velja nasloviti na močnejšega partnerja, ki tudi sam čuti interes ter zagotavlja, da bo naredil vse, kar je v njegovi moći. M. LEGAN

Naložbo v proizvodnjo šivalnih strojev, bi bile smorne, če bi izdelovali dovolj velike serije, s komercialne

Prispevajmo za naše otroke!

Na samoupravni osnovi bomo v nedeljo s svojo udeležbo na ljudskem glasovanju in z oddanimi glasovi za podaljšanje plačevanja samoprispevka za naše šolstvo odločili o daljnosežnih načrtih v izboljšanju šolskih razmer v naši občini. Na tako zbrani denar bomo tudi širša družbena skupnost prispevala pomoč in s skupnimi naporji bomo odločilno posegli v modernizacijo naših šol.

Nasi otroci se danes učijo v neprimernih prostorih. Njihovi učitelji jih ne morejo poučevati s praktičnimi učno-vzgojno pripomočki, posledica tega pa je slabše znanje in manjša možnost naših otrok za nadaljevanje študija in uveljavljanje v življenju.

Vse to smo imeli pred očmi, ko smo na sestankih govorili o podaljšanju plačevanja samoprispevka, ko smo enoglasno ugotavljali svojo odgovornost pred našimi otroki.

Potrdomo to našo pripravljenost v nedeljo, dokazimo, da smo odločni, da želimo opravičiti prizakovana naše mladine, ki ve, da so od vsakega oddanega glasu odvisni njena prihodnost in njeni uspehi. Ne pozabimo tega, saj tudi mladina ne bo paznila, kako bomo odločili!

Prispevek, ki ga bomo dali, bo šel za srečo naših otrok!

ROMAN OGRIN
predsednik odbora za izvedbo referendumu

GLASOVNICA

ZA GLASOVANJE NA REFERENDUMU
DNE 15. DECEMBRA 1968

O UVEDBI KRAJEVNEGA SAMOPRISPEVKVA
ZA OBMOCJE OBČINE TREBNJE

O uvedbi krajevnega samoprispevka za dobo 5 let, ki se bo zhiral za financiranje izgradnje in adaptacij šolskih stavb v občini Trebnje, in sicer v višini 1,5% od neto osebnih dohodkov, ki so večji kot 500,00 din mesečno; od pokojnin, ki znašajo več kot 500,00 din mesečno; od prispevnih osnov obrtnikov, gostilničarjev, avto-prevoznikov in drugih oseb z lastnimi dohodki; od katastrskega dohodka kmetijskih zemljišč v lasti občanov, razen tistih občanov, ki so oproščeni plačevanja prispevka iz osebnega dohodka od kmetijske dejavnosti

glasujem

ZA

PROTI

Pečat ObVK

Posebnih težav najbrž ne bo

Ker se osebni dohodki zaposlenih v osnovnih gospodarskih dejavnostih, v industriji in kmetijstvu niso poveli, temveč so se ponekod celo zmanjšali, je poslanec Janez Mihevc na zadnji seji skupščine vprašal, kako je z dodatkom dohodkov v občinski proračunu.

Kot rodoljub se je že 1943 pridružil narodnoosvobodilnemu boju in se kot partizan boril do konca vojne. V težkih časih povoje graditve je postal predsednik krajevnega ljudskega odbora in občine v Velikem Gabru, dolga leta pa je deloval kot predsednik krajevne organizacije Socialistične zveze.

Odgovoril je tajnik ObS Janez Godnjavec. Dejal je, da prispevek od zaposlenih v gospodarstvu ter od kmetijske dejavnosti resda ne dotekata tako, kot je bilo predvideno,

vendar bodo dosegli preselek nekateri drugi viri proračuna, tako da skupni izpad ne bo tolikšen, kot je videti na prvem pogled. Na prihodnji seji občinske skupščine bodo sprejeli delni robalans občinskega proračuna.

Volitve in imenovanja

Občinska skupščina je na predlog komisije za volitve in imenovanja na zadnji seji imenovala za novo sodnico občinskega sodišča v Trebnjem Alojzij Kovač iz Dol. Ponikve, diplomirano pravnično s sodniškim izpitom. Skupščina je imenovala tudi komisijo za volilne imenike: predsednik je inž. Drago Kotar, članova pa Milena Zalar in Tome Glogovšek.

TREBANJSKE IVERI

■ AUTOMATI NISO ZA TREBNJE? V petek je podjetje Tobak postavilo v kraju dva avtomata za prodajo žvečilnega gumija. Toda vse kaže, da te naprave niso za naše ljudi, ki poskušajo vse morebiti, da bi po nepoštenem pristopu do gumija. Samo v enem dnevu se je naboljalo čez 50 starih neuporabnih kovancev, tako da je bil avtomat velikokrat pokvarjen in so bili nekajkrat pripravljeni tisti, ki so vrgli kovanec za 50 par.

■ ZAGA BO SPET DELALA. — Mizarska delavnica v Trebnjem je prenehala zagati les, ker zastarela zaga ni več ustreza. Kmetovalcem, ki morajo zdaj les voziti drugam, je vodstvo občine naložilo, da bodo zaga spet delala, brž ko jo bodo modernizirali.

■ CEPLJENJE ZIVINE. Veterinarski inspektor je zagotovil, da bodo do 20. decembra copili vse govedo v občini proti simavci in parazitom. Stroški bo plačala občina iz občinskega rezervnega skladu.

■ POTREBNI SO APARATI ZA GASENJE AUTOMOBILOV. Predstavniki občinske gasilne zveze je na zadnji seji skupščine znova opozarili, da bi moralno vsaj trebnjsko državno imet tudi aparat za gašenje s ogljikovim dioksidom, naj večkrat potreben posredovati pri potarih na testih.

■ PROSLAVE DNEVA JLA. Prihodnji teden bodo v osnovnih šolah trebanjske občine proslavile dneva JLA, na katerem bodo sodelovali oficirji in vojaki novomeške garnizije.

TREBANJSKE NOVICE

Prehlajeni svetniki

Pred letom ali dvema smo pisali o tepi in stari cerkvi v Ribnici ob Kolpi, na katero sta pozabila bog in Zavod za spomeniško varstvo. Oktobra lani jo je te prisel pogledat zastopnik Zavoda za spomeniško varstvo iz Ljubljane in obljubil, da bo vodo začeli popravljati aprila letos. Prisla je jesen, zapadel je že prvi sneg, v cerkvico pa se vedno zamaka, ker s obljubljencem popravljom ni nič. Lesene svetnike se naprej žrejo čri, leseni strop, poslikan z zanimivimi ornamenti, propada. Tuje se še naprej zanimajo, da bi odčupili vsaj posamezne kose cerkvice ali svetnike (stare 250 do 400 ali morad se več let), če ne celo kar celo cerkvico.

POJASNILO

47. številki smo na kočevski strani objavili članek »Mati zlato, bēti pa srebro«, h kateremu dodajamo naslednje pojasišče: pomotoma je bilo kopušeno ime Franciske Erjavec, ki je že vec kot 15-krat darovala kri, razen tega je tiskarski škat med dobitniki srebrne značke Antonijo Pintar prekrstil v Antonijo Pintar. Krajinska organizacija RK v Stari cerkvi se se enkrat lepo zahvaljuje vsem stalnim in občasnim krvodajalcem.

Gibanje prebivalstva

V novembri je bil na območju matičnega urada Kočevje rojen en otrok (deček), poročilo pa se je osrom parov. — Umrli so: Anton Vidmar, pleskar in sološkar iz Zejn 30, star 60 let, in Marija Rus, kmetica iz Lipa 14 (Struge) starca 71 let.

Cene v Kočevju in Ribnici

Pretekli ponedeljek so veljale v trgovinah s sadjem in zelenjavou v Kočevju in Ribnici naslednje maloprodajne cene:

Kočevje: Ribnica:	
	(cena v din za kg)
krompir	0,85
sveže zelje	1,05
kislo zelje	1,55
kisla repa	1,55
risol v araju	4,85 do 6,75
cebula	2,80
česen	15,00
solata	3,20
korenje	1,85
peteralki	3,50
petra	1,85
cvetasta	4,35
jabolka	1,90 in 2,90
pomaranče	5,80
limone	6,10
banana	5,80
grusidje	4,80
jabo. (cena za kos)	0,68 do 0,84
	0,80

S SEJE OBČINSKE SKUPŠCINE KOČEVJE Za alkoholike obvezno zdravljenje

V prihodnjem letu bo treba zagotoviti več denarja za varstvo ostarelih in osamelih ljudi ter za varstvo otrok in mladine

Na zadnji seji občinske skupščine Kočevje, ki je bila v četrtek, 5. decembra, so razpravljali o socialnem in mladinskem varstvu, o prometni varnosti v občini in o osnutku zazidalnega načrta za središče mesta. Razpravo o poročilu glede izvajanja odloka o komunalnih delovnih organizacijah so preložili za naslednjo sejo, za nedolocen čas pa so preložili tudi sprejem odloka o nagradah odbornikom občinske skupščine in dohodku funkcionarjev, ki jih voli ali imenuje občinska skupščina.

Ko so odborniki razpravljali o socialnem in mladinskem varstvu, so ugotovili, da je hič gospodarski napredek povzročil več težav v zvezi z varstvom ostarelih in osamelih oseb ter pri varstvu otrok. Tako je posebna analiza pokazala, da je samo na območju Drage, Osilnice in Predgradca 70 ljudi, ki so potrebni družbene pomoči, med njimi jih je 12 povsem brez premoženja. Občinska skupščina bi morala v prihodnjem letu zagotoviti v proračunu nadaljnih 50.000 din (letos 150.000 din), da bi vsem, ki so pomoči nujno potrebeni, vsaj malo pomagala.

Med razpravo o usposab-

ljanju in vzgoji mladine, ki je motena v duševnem ali telesnem razvoju, so ugotovili, da je večji gospodarski napredek povzročil več težav v zvezi z varstvom ostarelih in osamelih oseb ter pri varstvu otrok. Tako je posebna analiza pokazala, da je samo na območju Drage, Osilnice in Predgradca 70 ljudi, ki so potrebni družbene pomoči, med njimi jih je 12 povsem brez premoženja. Občinska skupščina bi morala v prihodnjem letu zagotoviti v proračunu nadaljnih 50.000 din (letos 150.000 din), da bi vsem, ki so pomoči nujno potrebeni, vsaj malo pomagala.

Tudi mladinsko prestopništvo narašča. V poročilu in razpravi je bilo poudarjeno, da bi morala imeti mladina ustrezno otroško varstvo (do-

ma, varstvene ustanove, pole itd.), kar bi jo odtegnilo od prestopništva; za prestopnike pa bi morali imeti dobro urejene in vodene vzgojne in poboljševalne domove.

V razpravi so odborniki se posebno poudarili, da bi moral z republiškim predpisom poskrbeti za obvezno zdravljenje alkoholikov. V družbah, kjer sta oče ali mati alkoholika, otroci niso dobro vzgojeni in pogosto zaidejo na kriva pota. Za družbo bi bilo ceneje, če bi alkoholike združili, ker potem ne bi bilo (vsaj toliko ne) težav z otroki alkoholikov, ki postajajo pogosto mladinski prestopniki, ki pa odrastejo, jih je težko spraviti na pravo pot,

Draga: dograjena poslovna stavba

V Dragi so pretekli teden doigrali novo poslovno stavbo. Vanjo se bo preselila gozdna uprava KGP Kočevje iz Podpreske. V stavbi, pri katere bo treba urediti še okolico, je tudi več družinskih in samskih stanovanj, skladisce, garaz in trgovski lokal. Vendar se ni znano, katero trgovsko podjetje bo ta lokal vzel v najem.

JUGOSLOVANSKI RДЕЌИ КРИЗ

Prenovljena kavarna odprta

Je najlepši gostinski obrat v Kočevju — Njena obnova je veljala nad 200.000 din

Prenovljene prostore kavarno v Kočevju je v soboto, 7. decembra, odprlo domačo gostinsko podjetje HOTEL PUGLED. Staro kavarno so obnovili z občutno finančno pomočjo Stanovanjskega podjetja.

V prenovljenih prostorih sta dve kavarniške sobe (tapecirane sedeži, kristalni lestenci itd.) in bife. Oba lokala, (kavarniški in bitejski) sta med seboj ločena, ali mora bolje rečeno, združena s preimčnimi velikimi vrati v

Prenovljena kavarna je najlepši gostinski lokal v Kočevju (Foto Jelenović)

DROBNE IZ KOČEVJA

■ GRADNJA CESTNE RAZSVETLJAVE v Rožni ulici je bila odobrena in so jo pred mesec z leti pričeli urejati. Dela pa savljujejo in je malo verjetno, da bi luci zasvetle še letos. Drogove so postavili, zataknili pa se je pri zemeljskih delih za polaganje kabla. Upajmo, da bo kaj več dobre volje za delo in več sreča z vremenom.

■ ROZNA ULICA ZASLUŽI TO IME samu poleti, ko na vrtnih gredicah rastejo cvetice in obzrajejo okrasno grnčarje. Zdaj pa kratek gole polomljene ograle z lesenimi in žičnimi rebri kaj zlastno podobno vse ulice. Marsikatera zakotav vas ima lepe hišne okolje kot nekatere stavbe v Rožni ulici.

■ PO PUHI NA STADION so vovali težki tovorovnički ljunjanke. Vodne skupnosti, naloženi s kamnenim za obreje ob Rinži za župniščem. Pri tem so ob temi strelji in polomili več pokrovov betonskih jaškov. Luknji, ki so tedaj nastale, ni se nihče zakrpal. Cesta na stadion ima več nevarnih mest. Na skladi-

sou gradbenega materiala ob koncu ulice je apnica polna vode, a nepokrita in brez ograje. Kaj pravijo za to inšpektorji? V polnili ceste proti vodni strapih pa še vedno čaka nesrečo most ces Rinžo s trhlimi podnicami.

■ TV SNEMALNA EKIPA je bila dva dni v Kočevju. Snemala je prikope in plominske življenja in dejavnosti. Največ so snemali v osnovni šoli, domu telesne kulture in v parku Gaj.

■ ZA PRAZNIK JE BIL mladinski plez v mail dvoranu domačne telesne kulture, igrali so domači Atoli. Obisk je bil dober. Včasih je več gledalcev kot plesecov in ovirajočih pleš. Garderoba je brezplačna, vendar je večina ne uporablja. Tako visijo plasti na okenskih klukah in drugod. Naposlед se bo le treba navaditi na red, ki je temelj vseake kulturne družbe.

■ ELEKTROSERVIS, ki je dosegel delal pri enoti Elektro, je prevedel podjetje Trgopromet. Občani pričakujejo zdaj boljšo postrežbo in servisno službo. Upajo, da ne bo ostalo samo prizemništvo.

Zlato in srebro za krvodajalce

Dali so kri, da bi rešili ljudem življenje

Poročali smo že o krvodajalskih proslavah v nekaterih krajevih kočevske občine in o krvodajalcih, ki so prejeli zlate in srebrne značke. V teh dneh bodo krvodajalske proslave v še nekaterih krajevnih organizacijah Rdečega križa, nekatere manjše krajevne organizacije pa podeljujejo krvodajalcem značke ob odvezmu krvi.

Letos so že ali pa bodo prejeli značke se krvodajaleci iz naslednjih krajevnih organizacij:

Kočevska Reka: Rudolf Zidar, Jože Nagu, Mirko Valenčič in Aleksander Skok (vsi zlate) ter Dušan Lavrič, Danica Abram, Marjan Turk, Štefka Vesel, Rudolf Perš, Alojz Vesel, Štefka Turk, Maria Gotenc, Ema Mohorič, Anton Trope (vsi srebrno);

Crni potok: Marija Dolenšek in Ana Vončina (obe srebrno);

Struge: Peter Zavodnik in Marija Nose (oba srebrno);

Spodnji Log: Ciril Firt

(srebrno) in Justina Makse (zlate);

Polom: Helena Blatnik (zlate).

Nezadovoljni s prevozom

V Pojanski dolini so uredili prevoz otrok v šolo v Predgrad takoj, da jih vozita z osebnim avtom učitelj Mirko Rauh in domačin Terčon. V šolo vozijo 3 otrok iz Vrtja, Bilpe in okoliških vasi, 3 pa celo iz sosednje Hrvatske. Otroci, ki se vozijo, čakajo zdaj na avtomobil v zasebni hiši v Vrtu, medtem ko so do nedavno morali čakati kar na prostem. Temeljna izobraževalna skupnost bo plačevala za to čakalnico lastnikom hiše odškodnino. Vendar s tako ureditvijo prevoza šolarjev, čeprav je zelo ugodna, domačini niso zadovoljni. Zahtevajo spet tak prevoz, kot je bil pred izidom novega predpisa o avtoprevozništvi, ko so se otroci vozili v šolo z zasebnim kombijem. S starim načinom prevoza so

bili bolj zadovoljni verjetno zato, ker so se lahko vozili tudi odrasli.

Razstava o resoluciji

Na zadnji razširjeni seji komisija občinske konference ZK, ki so se je udeležili tudi domači delegati VI. kongresa ZKS, so razpravljali o težah resolucije kongresa. Menili so, da obravnava resolucijo nekatere zadeve preveč načelno (kmetijstvo, prosveto in osnovno šolstvo, vzgojo mladih, obrambno vzgojo, zasebno delo, trgovino itd.), zato bi bilo dobro, ko bi bila bolj konkretna. Komite je svoja stališča posredoval tudi komisiji za pripravo resolucije VI. kongresa ZKS.

Pred kratkim je bil v Osilnici 20-urni tečaj prve pomoči, ki ga je obiskovalo 18 deklet in žena. Tečaj je vodil zdravnik Viljem Rutar (Foto: Rugole)

Bolniki nočejo na bolniški dopust

Zaradi bolezni so namreč materialno oškodovani – Narašča število bolnikov, ki bolehalo nad 30 dni, ker pridejo prekasno na pregled

Občinski svet zavarovancev je imel 8. novembra v Ribnici prvo sejo, na kateri so najprej poslušali poročilo o izvolitvi novih članov v ta svet. Po obširni razlagi o dosedanjem delu skupščine komunalnega zavoda za socialno zavarovanje Ljubljana so izvolili za predsednika občinskega sveta zavarovancev Staneta Koširja, ki je bil hkrati izvoljen tudi za člana skupščine zavoda; za podpredsednika so izvolili Franca Češarka, za člana skupščine KSSZ delavcev pa Mirka Gorščika.

V poročilu volilne komisije je bilo navedeno, da so bili za nove člane sveta zavarovancev izvoljeni: France Levstik iz obrata INLES v Loškem potoku, Stane Žbašnik iz Stanovanjsko komunalnega podjetja – obrat opekarne, Minka Joras, kmetijska zadruga Ribnica, Franc Češrek, trg. podjetje »JELKA« – poslovnača v Sodražici in Rudi Putre iz podjetja »ZIC NE PLETENINE« – obrat Ribnica.

V razpravi o delu komunalne skupnosti so prevladovala mnenja, da je sedanjih devet komunalnih skupnosti za Slovenijo preveč in bi jih bilo bolje združiti. Prepričani smo, da bo do tega prej ali sicer prislo.

Slišali smo za več zanimivih predlogov, ki bi vplivali na znižanje izdatkov za zdravljenje, na primer: Imamo bolnike, ki nimajo svojcev, da bi skrbeli zanje. Bolezen ni takega značaja, da bi morali ležati v bolnici Bolnika pa

morajo obdržati v bolnici, ker ga nima doma kdo negativati. Ker je odpovedala preventiva, moramo pa odšteti denar za zdravljenje v bolnišnici. Če bi imeli bolnika doma, bi bila nega na domu za 40 odstotkov cenejsa. Takih bolnikov je precej. Naslohi po potrebo vprašanje financiranja preventive resevali enotno za vso Slovenijo.

Zanimiva je bila tudi ugotovitev, da se v naših zdravljivih obdržati v bolnici, ker ga nima doma kdo negativati. Ker je odpovedala preventiva, moramo pa odšteti denar za zdravljenje v bolnišnici. Če bi imeli bolnika doma, bi bila nega na domu za 40 odstotkov cenejsa. Takih bolnikov je precej. Naslohi po potrebo vprašanje financiranja preventive resevali enotno za vso Slovenijo.

liščih in topičkih domovih zdravijo res bolniki, včasih pa ni bilo tako. Kritizirali so sedanji način participacije zavarovancev, posebno kmečkih pri popravilu zob. Zaradi razmeroma visokih prispevkov si marsikateri kmečki zavarovanc noče popraviti zob.

Zaskrbljujoče je dejstvo, da raste število bolnikov, ki so v staležu nad 30 dni. Vzrok, da delavci nočejo biti v bolnišnem staležu, je, da bi bili materialno oškodovani. Dogaže se, da mora zdravnik bolnika siliti, naj gre v bolniški stalež. In tako iz male bolezni, ki bi terjala nekaj dni počitka, lahko nastane bolezen, ki se raztegne na več tednov. Problemov je torej dovolj. Z njimi se bo srečeval in jih reseval občinski svet zavarovancev.

OBISK V LOŠKEM POTOKU

Prej v Francijo, zdaj v Nemčijo

Sprehod skozi vas Retje — Odhajanje v svet s trebuhom za kruhom

Ljudje se preživljajo s kmetijstvom, živinorejo in gozdarstvom. Precejšnje število občanov pa si mora služiti kruh se izven svojih kmetij. Nekateri so dobili zaposlitev na »Smrekje« v Travniku, drugi gozdarijo itd. Vsi, ki ne najdejo kruha v domačem kraju, so si poiskali delo drugje, v drugih krajev domovine, pri tudi v tujino jih je šlo precej. Sicer pa odhajanje za zaslužkom v tujino ni nič novega. Tudi pred vojno je bilo tako, samo z razliko, da so odhajali prej v Francijo, sedaj pa v Zahodno Nemčijo.

Vas je precej spremenila svojo podobo. Veliko hiš je prenovljeno, zrasle pa so tudi nove. Številni kmetje so nabavili motorne kosičke, delo v gozdovih je lažje, ker imajo motorne zage, spravilo lesa pa bolj ekonomično, ker so stare navade vozove zamenjali z boljšimi. V vasi imajo tudi nekaj osebnih avtomobilov. Sredi vasi so gasilec s pomočjo vaščanov zgradili lep gasilni dom, ki je vasi v ponos.

Imajo tudi trgovino in dve gostilni. Pred vojno je bilo vec gostiln, pa tudi revščine veliko več. Kraj in ljudje, ki žive v njem, so se spremenili. Za veliko vedno, posebno velja to za mladi rod, ki življenje lepa.

Felicjanova razstava

V prostorih delavske univerze v Ribnici je v minulih prazničnih dneh razstavljal svoja dela slikar-amater Slavko Felicjan iz Ribnice. Felicjan je že večkrat razstavljal in od razstave do razstave lahko ugotovljamo, da so njegove stvaritve vse bolj dogljane. Tokrat je razstavljal 10 slik v oju in akvarel. Ce je prej v glavnem ustvarjal v temperi, je zdaj začel z zanj novo slikarsko tehniko, v olju. Pokazal je izredno udinkovitost in harmonijo barv ter občutek za finesse. Tudi številni obiskovalci razstave so se pojavili izrazili o njegovih slikah.

Proslave za dan armade

Kakor vsako leto, tako bodo tudi letos v Ribnici lepo proslavili dan JLA, 22. decembra. Dan pred praznikom bodo učenci osnovne šole Ribnica obiskali ribniško garnizijo, kjer si bodo ogledali orožje ter druge zanimivosti iz vojaškega življenja. Ob tej priložnosti bodo predstavniki ribniške garnizije podeliли petim učencem nagrade za najboljše spise, ki so jih pisali na temo o prazniku JLA. Iste dan zvezde bo v Ribnici slavnostna akademija, po pravilih pa družbeni večer.

Skupne službe

Na nedavnem posvetu predstavnikov občinskih vodstev družbeno-političnih organizacij v Ribnici so razpravljali o organizaciji skupne administrativno-finansne službe za vodstva družbeno-političnih organizacij v občini. Govorili so tudi o novih prostorih za te organizacije in drugih zadevah. Pogovorili so se se o uskladitvi izvedbe občinskih zborov organizacij in društiev z letnimi konferencami krajevnih organizacij SZDL. Razgovor je tekel tudi o drugih vprašanjih.

Družbeno stanovanja so potrebne predvsem v Ribnici, da bi bilo stanovanje dosegljivo tudi tistim, ki sami ne morejo graditi. To so predvsem upokojenci in nekateri, ki sami ne morejo zbrati dovolj denarja, da bi dobili kredit, ki bi zadoščal za dograditev.

S prizadevanjem vseh pristojnih organov, da bi bil denar za gradnjo stanovanj čim bolje uporabljen, bodo lahko stanovanjski problemi v naši občini končno odpravljeni.

Vikendi v Vel. Poljanah

Ribniško območje postaja vse bolj zanimivo za ljubljancane, ki si grade vikende

V bližini Velikih Poljan pri Ortniku nekaj ljubljancov že dalj časa pridno gradi vikende. Za gradnjo vikendov je bilo prodanih že 12 parcel. Obiskali smo Boža Frecenta iz Ljubljane in ga vprašali:

Zakaj ste se odločili, da zgradite vikend prav pri Velikih Poljanah?

Neki znanec me je opozoril, da je prav to zemljišče predvideno za gradnjo vikendov.

bom končno le imel nekaj svojega.

Boste tu pogrešali prireditve, zabave in kaj menite o zamišli, da bi v Ortniku zgradili motel?

Zabavne pogrešam, saj si želim iz mestnega trušča na zrak, v naravo. Vendar če bo pri Ortniku motel, nas tudi to ne bo nič motilo.

In kako daleč ste z delom?

Na vikendu bo kmalu strena, vse pa kaže, da bo dokončno urejen sele čez tri leta. Doslej smo opravili že precej dela. Razširili smo dovozno pot oziroma cesto, zasadili živo mejo in sadno drevo, vikend je že skoraj pod streho... In če boste prišli čez

Kozinov jubilej

V Jurjevici pri Ribnici je slavljen te dni 65-letnico rojstva Janeza Kozina, znani družbeni delavec. Rojen je bil v kmečki družini in je ves predan

JANEZ KOZINA

kmetijstvu. Zato ni nič čudno, da je bil pred vojno ustanovitelj in predsednik sadjarstva podružnice v Jurjevici, ki je naredila veliko koristnega za razvoj sadjarstva v Jurjevici in okolici.

Pred vojno je bil tudi več let tajnik in poveljnik domačega gasilskega društva. Po osvoboditvi je bil predsednik odbora za posposete suhe robe in za ureditev združarstva pri okrajinu združničevi Kočevo. Prav tako je bil predsednik gradbenega odbora za gradnjo združnega doma v Jurjevici in prvi predsednik kmetijske zadruge Jurjevica. Dolga leta je bil član krajavnega odbora OF, sedaj pa je predsednik krajevne organizacije SZDL. Je član sveta kooperantov in član živinorejskega in sadarskega odbora pri KZ Ribnica. Najše povemo, da je naš južniblant podpredsednik komunalne skupnosti kmetijskih zavarovancev Ljubljana ter odbornik občinske skupščine.

Ob njegovem življenjskem jubileju mu želimo veliko uspehov pri družbenem udejstvovanju in seveda tudi zdravja.

BOŽO FRECE

leto, dve, vam ne bo treba intervjuvati me čepe kot danes, ampak boste sedeli lepo v senci na ležalnem stolu.

Volitve, razrešitve in imenovanja

Na zadnjem seji občinske skupščine Ribnica so odborniki: ■ dali soglasje k imenovanju Milene Borovar za direktorico osnovne šole Ribnica;

■ razrešili Eda Kocurana dolžnosti pomočnika komandirja Postaje milice Ribnica, ker je odšel na študij;

■ imenovali v likvidacijsko komisijo Muzejskega društva: Dušana Lavriča, Vladimira Frezla in Franjo Mačeha;

■ imenovali v upravni odbor muzejskega sveta: inž. Ferdinand Nadlerja, Rudija Lovšina, Janeza Arka in Dušana Lavriča;

■ imenovali v komisijo za telefno vzgojo pri svetu za zdravje: Venu Čihalo (predsednik), Borut Keržana, Albina Koširja, Miro Žibert, Maksa Dobročica in Matija Zobec.

Zgledujte se po ribniški »Jelki«

Trgovsko podjetje JELKA v Ribnici je precej prispevalo k uspešnemu reševanju stanovanjskega problema. Nad trgovskim lokalom v Loškem potoku je zgradilo nekaj stanovanj, ki so prisa zelo prav prosvetnim delavcem. Temu zgledu naj bi sledile še druge delovne organizacije v občini, tisti občini, ki imajo sedež izven naše občine, pa naj ne bodo nikakršna izjema!

KZ Loški potok: malo pod planom

V kmetijski zadruži Loški potok je zapošlenih 9 ljudi, ki so imeli v mesecu septembru zaradi objektivnih težav (letni in bolniški dopusti) manjše delovne uspehe kot v avgustu. Vrednost proizvodnje je bila 10 odstotkov manjša, kot so predvideli. Vendar so kljub temu do konca septembra realizirali okrog 70 odstotkov letnega plana. Po vpremčni osebni dohodki na zapošlenega v tej delovni organizaciji so znašali v septembru 804 din.

REŠETO

Če želite

Odgovor ali naslov in mali oglaševanje pritožite vasemu vprašanju dopisnicu ali znamko za 30 din.

UPRAVA LISTA

140 jih želi posojilo

Pri nedavnem popisu interesentov za kredite Zvezde borcev se je v ribniški občini prijavilo nad 140 blvših udeležencev NOV, aktivistov in vojnih vodov. Višina zahtevkov znaša 3.700.000 din. Največ jih prosi posojilo za obnovo stanovanj, manj pa je takih, ki nameravajo graditi nova stanovanja ali stanovanje od kupitve. Vsi prosilci so razdeljeni v tri skupine. Tisti, ki so uvrščeni v A skupino, bodo najprej deležni posojila, skupini B in C pa bosta morali na posojilo počakati. Ce bi prosilci prejeli vsa zaprosena posojila, bi stanovanjski problem borcev v naši občini končno odpravljen.

Prizadevanjem vseh pristojnih organov, da bi bil denar za gradnjo stanovanj čim bolje uporabljen, bodo lahko stanovanjski problemi v naši občini končno odpravljeni.

Tekmovanje v zbiranju razglednic

Na osnovni šoli v Crnomilju so med učenci razpisali tekmovanje v zbiranju razglednic krajev. Tako tekmovanje so imeli že lani in se je lepo obneslo, saj so posamezniki prinesli v šolo tudi po 2.000 razglednic krajev, ki so jih koristno uporabili za učila. Tekmovanje, razpisano v okviru pionirske organizacije, bodo ocenjevali aprila 1969. Najboljšim bodo tedaj razdelili skromne nagrade.

Črnomelj: slovesen sprejem v ZK

Občinski komite ZKS je pred dnevom republike 27. novembra organiziral prvi slovesen sprejem mladih v Zvezo komunistov. V lepo okrašeno sejno sobo občinske skupščine so povabili 52 mladih ljudi, med temi pa je bilo 44 sprejetih že pred kratkim.

O zgodovini in vlogi Zveze komunistov ter o obveznostih in dolžnostih članstva je govoril politični sekretar komiteja Jože Vajs, nato pa so novim članom slovesno izročili izkaznico z rdečim nageljonom.

Sledil je delovni program. Ob tej priložnosti so ustanovili aktiv mladih komunistov in izvolili sekretariat. Za sekretarija aktiv je bil izvoljen Janez Starha, dijak Črnomaljske gimnazije.

Radioklub že dela

Pod vodstvom predsednika Dušana Koštute je črnomaljski Radioklub že začel delati. Začeli so s tečajem za operaterje, ki ga dvakrat na teden obiskuje 14 slusateljev. Člani radiokluba pa se v kratkem nadajo tudi lastne sprejemnike in oddajnika, za katerega so že pripravili prostor.

Kmalu tečaji prve pomoci

Občinski odbor RK v Crnomilju namerava v sodelovanju z odsekom za narodno obrambo in Zavodom za kulturno dejavnost še ta mesec organizirati nekaj tečajev prve pomoci. Prva dva tečaja, 80-urni in 20-urni, bosta v Crnomilju, kasneje pa bodo take tečaje imeli tudi v Semiču in na Vinici.

Važno za Rožni dol

15. decembra bo ob 14. uri v čakanici železniške postaje v Rožnem dolu krajevna konferenca Socialistične zveze, nanjo so vabljeni vsi občani.

Za mladince orodna telovadba?

Crnomilju se dogovarja z vodstvom TVD Partizan, da bi za mladince organizirali orodno telovadbo, za katero je med mladimi precej zanimanja. Tečave so edinoleč s prostorom, ker je telovadnica v novi šoli že močno zasedena. Orodno telovadbo pa je pripravljen voditi Milan Petelin.

Kdo so huligani?

V zadnjem času so občani Crnomilja spet lahko videli prevrnjene posode za odpadke in raztresene smeti po pločnikih. Tudi nekaj žarnic javne razsvetljave je bilo namerno razbitih. Ker vemo, da gre veliko družbenih sredstev za snago in razsvetljavo mesta, se ljudje zgražajo nad huliganskim početjem. K. W.

Pred stavbo občinske skupščine v Crnomilju je parkirnega prostora že prej primanjkovalo, od kar pa banka preureja spodnje prostore v stavbi družbeno-političnih organizacij, je za vozila še teže najti prostor. Zasilno parkirišče je zdaj nastalo na ploščadi med cerkvijo in staro šolo (Foto: R. Bačer)

IZ ANALIZE DELA OBČINSKE SKUPŠČINE

Je bilo delo odbornikov zadovoljivo?

Kot celota je skupčina dobro delala, odborniki pa so bili nekateri bolj, nekateri manj zavzeti – 18 odbornikov se še ni oglasilo!

V obdobju od aprila 1967 do zdaj so imeli v Crnomilju 12 sej občinskih zborov, 2 seji zabora delovnih skupnosti in 1 sejo občinskega zabora. Delovni program je bil v celioti urešen, zanimalo pa bi bilo poiskati še sled za neštetični priporočili, ki so jih na sejah sprejeli. Za mnoščo od teh so brzki porabili samo papir, upoštevali pa jih ni nihče.

S sklepnoščjo občinskih sej v Crnomilju nimajo težav in tudi zamude niso velike, bolj slab včas pa daje udeležba posameznikov na sejah.

Od 58 odbornikov jih je le 5 prišlo na vse seje, po enkrat je manjkalo 16 odbornikov, po dvakrat 10, po trikrat 5, po štirikrat in večkrat pa kar 22 odbornikov ali 37,9 od stotkov celotne skupnosti. Odsotnost so utemeljevali v glavnem s prezaposlenostjo na delovnih mestih, toda izgovor ni opravičljiv, saj je ob izvolitvi vsak vedel, da bo treba hoditi vsaj na občinske seje.

Med odborniki je 52 moških in 6 žensk; po letih prevladujejo tisti, ki so stari 35

do 45 let. Nad 50 let starih imajo 3 odbornikov in samo dva mlajša od 25 let. Podatek pove, da mladi v skupščini niso imeli kaj dosti besede.

Ce pogledamo še poklice in izobrazbo odbornikov, ugotovimo, da so v skupščini pretežno kmetje (23). Medtem ko ima 23 odbornikov končano osmiletko, pa so še zmeraj redki visokošolsko izobraženi

odborniki. V sedanjem skupščini sta 2 inženirje, 1 zdravnik in 3 profesorji.

Različna vnema izvoljenih odbornikov za uspešno delo skupščine se kaže tudi v razpravah. Iz zapisnikov sej so dobili podatek, da od 18 odbornikov še niso slišali glas, v nasprotju s temi pa so se trije oglašali skoraj na vseh sejah. Ne zaradi tega, da bi

se uveljavili kot govorniki, temveč so prispevali levji delež k tehnosti razprav.

Ugotovljeno je bilo tudi, da so nekateri odborniki premalo sodelovali z vodstvom domačih krajevnih organizациj, s krajevnimi skupnostmi ali organi upravljanja v delovnih organizacijah. Pri tem so se slabo odrezali zlasti odborniki iz zabora delovnih skupnosti, saj dostikrat niso prenašali v delovno organizacijo mnenja skupščine ali obratno.

— Ali ima mladina primeren prostor za sestajanje?

— V zadružnem domu je na razpolago soba za vse družbeno-politične organizacije. To uporabljamo tudi mi. Pred kratkim smo iz popravila dobili gramoton, zato bomo lahko večkrat organizirali mladinskih plese. Včasih pa nam za zabavo in razvedrilo igra domači ansambel »Pote-puk«. Televizor, ki je že dalj časa zapuščen, pa bo na razpolago gledalcem, ko bo kdo zanj prevzel odgovornost. Večkratnih popravil si zaradi pihalnih sredstev ne moremo privoščiti.

— Koliko članov šteje vaš aktiv?

— Kakor vem na pamet, nas je 81. Zdi pa se mi pomembno to, da aktiv ni samo številno močan, temveč da se vse več mladincem in mladink vključuje v aktivno delo.

R. B.

Zakaj dvojni predpisi za Kolpo?

Črnomaljske ribiče tare predvsem pomanjkanje denarja za vlaganje

Naceio daj-dam ne velja samo za trgovino in gospodarstvo, marveč tudi za turizem. Seveda bi moral tisti, ki več daje, tudi več dobiti. Tako pa gotovo ni povsod, kar se je videlo tudi na občnem zboru ribičke družine 23. novembra v Crnomilju.

Zakon o sladkovodnem ribištvu določa, da mora družina vzdrževati, vzgajati in izboljševati stalež rib v vodah, da so ribe družbenega lastnika in da z njim neposredno upravlja ribička družina.

zina, medtem ko občinska skupščina nadzoruje njeno delo.

Iz poročila črnomaljske družine je razvidno, da je dobil povprečno vsak član za 130 dinarjev rib, kar naj bi ustrezalo ceni letne ribolovne dovolilnice. Pojasnilo so, kam gre članarinu. Povedali so, da dobita med drugim RZS in ŠRSJ po 10 din., za ribički časopis dajo 18 din., ZRS dobi 13 din. in so tako razporeditev grajali. Vsak član družine plača za dovolilnico 70 dinarjev. Ker gre tajniku od te Čanarine 12, čuvaju pa tudi 12 din, so se spraševali, kje naj dobjo sredstva za poslovanje družine, za obnovo inventarja, za gradnje in poribljevanje.

Občinska meja je tudi meja ribičke gospodarstva in upravljanja z vodami. Vprašanje Kolpa pa je posebno pereče, saj veljata ranjno kar dve predpisi: slovenski in hrvaški. Predpisi nista enotni in ju same družine največkrat ne morejo spremeniti. Zadovoljivo rešitev je črnomaljska družina do zdaj dosegla le z ribiško družino Vrbovsko. Bilo bi prav, da bi pri reševanju teh vprašanj sodelovali organi skupščinskih uprav obmejnih slovenskih in hrvaških občin.

Varstvo voda je pereče za vse ribičke organizacije in tudi za črnomaljsko. Priznane gre tovarni BELT, ki je na skupščino ribičev poslala zastopnika, da se je lahko informiral o vseh perečih vprašanjih ribišča. Če je namreč z zakonom določeno, da so vode in ribe družbenega lastnika, za morebitni pogin

in skodo niso odgovorni vselej ribiči, marveč predvsem tisti, ki škodo povzročajo. Poročilo je ugotavljalo tudi pomen ribištva za turizem.

Tej panogi so ribiči posvetili precej pozornost, družina pa vloži vsako leto v vode za 6.000 dinarjev mladih rib.

Ce Kolpa ne bi bila takoj čista, tudi asfaltirana cesta in sama Vinica ne bi bili tako privlačni za turiste, so poudarili. Še bolj privlačni pa bi bili, če bi dobila Kolpa več salmonitnih rib.

Toda nobena od obmejnih družin in niti obe skupaj nima toliko sredstev, da bi to uresničili. Verjetno bi se dalo več narediti z združitvijo občinskih sredstev s sredstvi ribičkih organizacij, hkrati pa bi morali določiti tudi enoten režim na obeh straneh ter zagotoviti čuvajsko službo.

Na občnem zboru so povedali, da v vseh občinskih

vseh od Žuničev do Krasinca ni ribičev in da je ta predel prepusten predvsem volji krivolovcev. Priporočili so tudi, naj bi v Crnomilju bolj poskrbeli za čistočo Dolnice.

Črnomaljski ribiči so natisknili, da bodo od ljubljanskega zavoda za ribištvo zahtevali v upravljanje del Kolpe (8 km) do vasi Vrh, kjer je meja med Belo krajino in kočevsko občino. Ribiči upajo, da bodo to njihovo zahtevo podprtje tudi občina, ZRD in RZS, predvsem zaradi navedb v Delu z dne 19. novembra.

Sklenili so, da bo vpisina v družino poslej 100 dinarjev. Imenovali so komisijo za izpopolnitve pravil o delu DS pri družini. Pomembni so tudi sklep o zascitni vodi pred odplakami. Kljub temu bo družino, kot so po udarili, se naprej trlo vprašanje, kje vzel 6.000 din za mladice in druge obvezne stroške.

VILKO ČRNIČ

Svet za zdravstvo priporoča

Svet za zdravstvo pri občini skupščini Crnomilj je pod vodstvom mr. ph. Dujca pred kratkim razpravljal o ponovnem fluorografiiranju prebivalstva avgusta 1969. Obraňevali pa so tudi priprave na program razvoja otroškega varstva v občini. Svet je priporočil komisiji, ki se bo s programom ukvarjal, naj upošteva naslednja stališča: da bi morali dobiti malice v šoli vsi otroci siromašnih staršev: naj bi organizirali

toplje malice na vseh šolah, kjer imajo vozače, in naj bi zgradili pokrita postajališča za otroke, ki se vozijo v šolo z avtobusi. Gleda razmer v otroški varstveni ustanovi v Crnomilju pa je bil svet mnenja, naj bi vrtce dobili svoj samoupravni organ, čeprav posluje v sklopu osnovne šole. Plačevanje prispevka staršev naj bi uredili tako, da bi premožnejši plačevali več, otroci iz številnejših in socialno sibkih družin pa manj.

30.000?

NOVICE
črnomaljske komune

Inšpektorji na obisku v gostilnah

Inšpeksijska akcija tudi na območju metliške občine – Pomanjkljivosti kar mrgoli! Gostilničarji niso tako nevedni kot prebrisani

Sanitarni, tržni, kmetijski inšpektor dela z medobčinskega oddelka inšpeksijskih služb so skupaj z uslužbenimi uprave za dohodke v Metliki obiskali vse zasebne gostilničarje v občini. Ugotavljalci so, kakšno je poslovanje in ali pošteno obračunavajo promet v poslovnikih knjigah.

Prekrškov je kar mrgolelo! Le na dve časni izjomi so naleteli glede predpisane gostinske bele delovne obleke. Nekateri so inšpektorjem v brk izjavljali, da ne bodo nosili belih oblek, gostilničar Marolt iz Podzemlja pa je pribil: »Take obleke nisem nosil in jih tudi ne bemi!«

Več zasebnih gostilničarjev ima zaposleno tujo delovno slijo, nimajo pa z delavci sklejene delovne pogodbe in tudi zanje niso plačevalni dajatev za socialno zavarovanje. Prav tako cela vrsta tehničnih prav in opreme ni ustrezala predpisom. Dvema gostilničarji

čarjema so morali vino izločiti iz prodaje, ker za uživanje ni bilo primerno.

Največ prekrškov pa so na-

Puran je nena-doma izginil ...

Pred kratkim je imel sindikat kmetijske zadruge Metlika na VI. nomeru občnega zbornika pa večer. V zgornji sobi so sindikalisti nestreno čakali na purana in odajka, ki so ju pošli v spodnjih prostorih. Čečas je nekako dvignil telefonsko stiskalo in vprašal dol: »Ali bo puran kmalu počas? Nam se že cedijo slinile? Ne-kdo je odgovoril: »Vsak čas bo kar dober je!«

Ko pa le ni bilo purana na mizo, so šli gledati. Ugotovili so, da je puran izginil. Tatu pa ne po-grunajo, čeprav so z njim govorili po telefonu ...

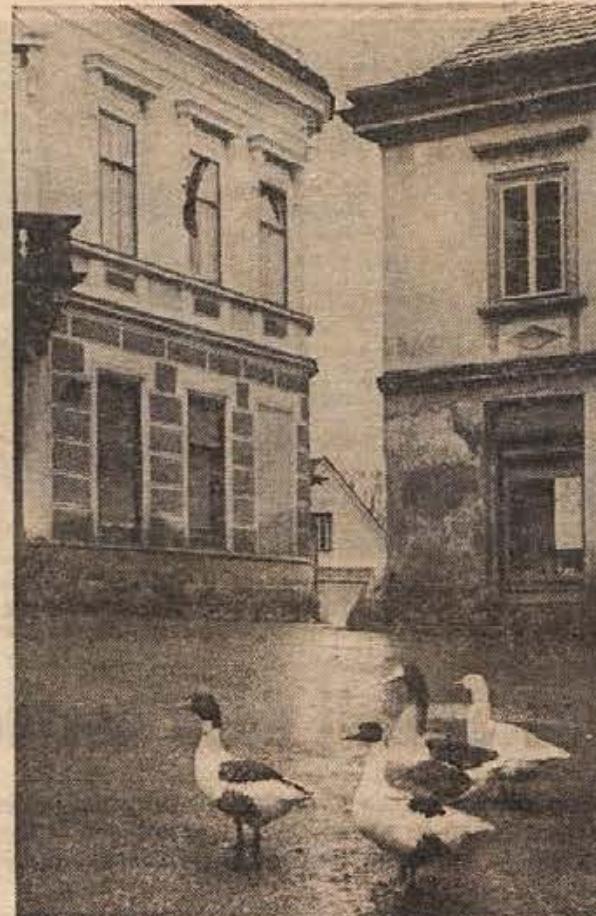
Graditi tako, da bocene!

Večja metliška podjetja, kot so tovarna BETI, podjetje KOMET in obrat tovarne NOVOTEKS, so v prihodnjem letu pripravljena zgraditi večje število stanovanjskih hiš za svoje zaposlene. Trenutno se dogovarjajo z dediščinami. Ugotavlja, da bi bila gradnja mnogocenejša, če bi se je lotili na že komunalno urejenih področijh. Obstaja predlog, naj bi na obeh straneh pozidali. Cesto brezplačno v enotnosti, kar je predvideno tudi vo načrtu o urbanističnem razvoju mesta. Do spomladni bodo skušali urediti zemljiščoknjizne zadeve, nato pa bi z gradnjo lahko začeli.

Šli pri vodenju predpisane evidence, saj večina gostilničarjev poslovnikov knjig ne vodi zadovoljivo. Anton Veselic iz Gradača knjig sploh ne vodi, najboljšo evidenco pa so našli pri Antonu Rajmerju v Metliki.

Tudi prometnega davka na alkoholne pijsače mnogi gostilničarji niso odvajali v prepisanem roku, medtem ko ga nekateri sploh niso odvajali. Izgovarjali so se, da niso vedeli, kako je treba voditi evidence in vpisovati v knjige. Prav zato, da bi med gostilničarji odpravili nevednost v administrativnih poslik, bo uprava za dohodke v Metliki sklicala vse gostilničarje in jih na krajsem seminarju po-kazala vodenje evidence.

Inšpektorji bodo proti vsem krišlincem predpisov najstrožje ukrepali, izdali pa bodo tudi odločbe za odpravo pomanjkljivosti. Najhujši ukrep bo sledili zaradi netočne evidence, nabave in prodaje. Najnižja kazen za gostilničarja, ki ne vodi knjig po predpisih je 500 din. tej pa sledi odvzem pravice opravljanja ročinske dejavnosti. J.S.

Ze več kot 600 let so Metličani ponosni na svoje meščanstvo, medtem ko nekatere navade, ki so v veljavi že zdaj, ne delajo mestu časti. Gosi na asfaltu sredi mestnega trga so tej trditvi v dokaz (Foto: R. Bačar)

Letos rekord v davčnih zaostankih

Jprava za dohodke v Metliki ugotavlja, da še nikdar ni bilo toliko davčnih zaostankov kot letos – Izterjati morajo kar 964.000 din!

Po izjavi Zvonka Pavloviča, žefa uprave za dohodke pri občinski skupščini Metlika, je več vzrokov, da imajo letos tako porazno številko davčnih zaostankov. Deloma je temu kriva premila politika izterjave v preteklih letih in premajno število uslužbencov v davčni upravi, deloma pa so se davkoplacičevalci razvadili. Nekateri misijo, da je mogoče dolgove kopici v nedogled, vendar ni tako.

Kmetje so največ dolžni, in sicer 535.400 din. Redkim posameznikom so odobrili manjše odpise, kjer je ugotovljeno in dokazano, da res niso zmožni plačati, vsi drugi pa bodo morali plačati ali pa jim grozi rubež.

Po dolgujoči vstopi so avto-prevozniki na drugem mestu. Za prometni davek in davek na dohodek imajo 209.280 din zaostankov, razen tega so dolžni še 129.400 din za komunalne takse. Občina od njih je postopoma dobiva denar, ker da jim bodo davčne zaostanke odtrgujejo pri registraciji računov.

Gostilničarjev je v metliški občini malo, vseeno pa dolgujejo kar 35.380 din. Med njimi ni revez, zato namerava uprava za dohodke najprej rubiti, če dolgov v roku ne bodo plačali. Kot zadnji ukrep zoper dolžne gostince pa je predviden celo odvzem obrit.

Med rednimi obrtniki za-seljnega sektorja so največji dolžniki svoje obveznosti že poravnali, medtem ko mlajši in novejši obrtniki za davke zelo neradi dajejo ali pa zanje sploh slišati nočeojo. Davčna uprava se je odločila za rubez, da bi svojih 28.780 din pri njih izterjala.

Pri priložnostnih obrtnikih 16.250 din ne bo tako težko dobiti, ker je večina zaposlenih v podjetjih. Izdali bodo administrativne prepovedi na njihove osebne dohodke, tako da jim bodo davčne zaostanke odtrgujejo pri plači.

Gostilničarjev je v metliški občini malo, vseeno pa dolgujejo kar 35.380 din. Med njimi ni revez, zato namerava uprava za dohodke najprej rubiti, če dolgov v roku ne bodo plačali. Kot zadnji ukrep zoper dolžne gostince pa je predviden celo odvzem obrit.

SPREHOD PO METLIKI

OB ASFALTIRANJU PRECNE ROTI so konec preteklega meseca delavci Komunalnega podjetja demontirali eno zadnjih javnih vodoravnih pip v mestu. Večina bližnjih prebivalcev si je že pred leti dala v hiši narejati vodovod, tisti redki, ki tega še niso storili, pa si bodo morali vodo napajati sedaj.

ZADNJI TORKOV SEJEM je bil spet v znamenju puranov, katerih dolga vrsta se je vila vzdolj metliškega trga. Lep puran je valjil 55–60 dinarjev, pa so jih gospodinje vseeno hitro kupile; sredji dopoldneva je bil puran trge prazen. Večinoma bodo meščanke redile v pitale purane do bočica osromega novega leta.

DOMACIN JOZE MOLEK, ki je lani na Mestnem trgu odpril povabiljajočo radijske in televizijske aparatev, je pred kratkim to delavno zapri, ker se namerava razpoliti v tujini. Ljudi se se na novi servis hitro navadili in je Molek imel vedno dovolj dela. Zeleni bi bilo, da bi čimprej prisel v Metlico podoben obrtnik, kajti tvojniški popravil ne bo zmanjkalno.

DVA VELIKA TRANSPAREN- TA mladinske knjige, ki sta razpeta čez cesto pri obeli vhodni v Metlico, opozarijata ljubitelje knjige, da bo vsak kdor bo kupil knjige v vrednosti vsaj 20. novih dinarjev, dobil povrh brezplačno še eno knjigo. Ta izredna pričnost, da dobre ljubitelje knjig v dar knjige, kot piše na transparentu, bo trajala do konca meseca.

TUDI VELETREGOVSKO POD-jetje KOKRA iz Kranja je pripravilo veliko novozemelno nagradno zbiranje za svoje kupce. Vsak

Gradac dobi sodoben lokal

Gradičani zmeraj očitajo, da v kraju ni nobenih investicijskih del, zdaj pa bodo vendarje dočakali novost. Po dogovoru z občino Metlika, ki je lastnik stavbe krajevnega urada, in predstavnikov krajevne skupnosti Gradac bo poslopje ob cesti odkupil Mesno podjetje Metlika in v njem uredilo sodobno mesnico z manjšim bifejem. Pogovori o odkupu stavbe so že v teku. Računajo, da bodo s preuredivenimi deli začeli v prvih mesecih 1969.

Obeta se dve novi mesnici

Odsek za narodno obrambo pri ObS Metlika se bo v kratkem preselil v novo poslopje postopec milice, v dosedanjih prostorih tega urada (poleg vinotoca na trgu) pa bo Mesno podjetje Metlika uredilo sodobno mesnico. Prebivalci iz središča mesta jo namreč počrešajo. S prenovitvijo lokala bodo začeli v kratkem.

Drugo novo mesnico ureja Mesno prehrambno podjetje Novo mesto v poslopju stare pošte, kjer je bil zadnje čase steklar. Kaže, da bo v Metliki kmalu precejšnja mesna konkurenca.

Za pozabljljive bo kazeni

Lastniki motornih vozil v metliški občini, katerim poteka konec leta veljavnost prometnega dovoljenja, morajo se decembra opraviti registracijo na občini. Opažajo pa, da so gleda tega brez brižnih zlasti mopedisti. Kdor bo na registracijo pozabil in se bo vozil z neveljavnim dovoljenjem, bo lahko že mesec dni ostal brez registrskih tablic.

Gostišči Vinomer in Gerbec zaprti

Znamo gostišče Vinomer, ki posluje kot obrat hotela Bela krajina, je že nekaj časa zaprto. Če zimo ne bodo poslovali, ker v tem času navadno ni dovolj gostov. Pred tempi pa je prenehalo obravati tudi zasebno gostišče Gerbec v Metliki. Lokal ni ustrezal sanitarno-tehničnim predpisom, gostilničarju pa se pomanjkljivosti baje ne izplača odpravljati, ker je imel dokaj visoko najemnino.

Tečaji prve pomoči že delajo

Občinski odbor Rdečega križa v Metliki je po občini organiziral tečaje prve pomoči, ki spadajo v okvir vespolne ljudske zaščite. V Metliki že imajo 20-urni tečaj za učitelje v osnovni šoli, v teku pa je tudi 20-urni tečaj v tovarni BETI, na katerem naj bi se tečajniki uporabili za prostovoljne bolničarje. Slična tečaja bosta tudi v KOMETU in NOVOTEKSU, krajši 20-urni tečaj pa bodo še v Gradiču. Podzemju, na Dobravici, Šuhorju, Radovici, v Draščih in na Božakovem. Tečaji bodo imeli metliški zdravnički.

MARMOR pod novim vodstvom

1. novembra je postal vršilec dolžnosti direktorja podjetja »Marmor-Gradac« Peter Plut, kamnosek iz Otočca. Prejšnji direktor je slušno odpovedal in dela na svoje.

metliški tehnik

Mirna peč: od petka v novi šoli

V petek, 6. decembra, so imeli učenci mirnopske osemletke prvi pouk v novi šoli, ki so jo odprli na dan letošnjega občinskega praznika pred mesecem in pol. Iz stare, propadajoče šole se je v nove učinice presejilo vseh 400 učencev v vseh razredih in oddelkih ter učiteljski in vodstveni kader. Nova šola je že skoraj povsem opremljena z novim pohištvo. Vodnjak za šolski vodovod se urejajo.

Mladost v belem

Novomeška šola za zdravstvene delavce se lahko pojavlja z lepim šolskim glasilom Mladost v belem, ki so ga pripravili v lanskem šolskem letu. Vrsta prispevkov je prav kvalitetnih in kazalo bi, da izlaženjem tega zanimivega šolskega glasila se nadaljevati. Pred kratkim je časopis TV-15 prinesel pesem iz glasila Bila sem v Begunjah Silve Zlobec.

Še šest tečajev končanih

V zadnjih dneh so se končali tečaji prve pomoci v Birčni vasi, Karteljevem, Gabru, Brusnicah, na Uršnih selih in v Smarjeti. Najboljša je bila udeležba v Uršnih selih, najslabša pa v Brusnicah.

Poštena vajenka

V trgovino Obrtnika na Cesti komandanta Staneta je v ponedeljek dopoldne vsa preplašena pritekla Jožef Rakič iz Gaberja in s solzami v očeh hitela pripoedovati, da je izgubila 800 dinarjev. Rake so se ji tresle, obraz pa ji je kar zastjal, ko so ji v trgovini povetali, da je vajenka TILKA PETERLIN nala denar. Preplašena ženica je vzela denar in odšla iz trgovine. Ce ni drugače, se bomo pa mi zahvaliti poštenemu dekletu.

Jubilanti pred podelitevijo priznanj v novomeškem Domu kulture. Z leve proti desni so: Leon Štukelj, njegova soproga, prof. dr. Oton Bajc in prof. Veljo Troha (za učiteljišče) Foto: Slavko Dokl

Leon Štukelj dobil častno občanstvo

Plaketo Novega mesta je občinska skupščina podelila Leonu Štuklju, prof. dr. Otonu Bajcu in novomeškemu učiteljišču - Temeljit prikaz stanja zgodovinskih in kulturnih vrednot v novomeški občini - Skupščina zavrnila

Častno občanstvo novomeške občine je občinska skupščina v Novem mestu podelila na seji 5. decembra novomeškemu rojaku Leonu Štuklju in mu ob 70 letnici življenja izrekla priznanje za številne uspehe, ki jih je dosegel v orodni teološki na predvojnih olimpijskih igrah. Za te uspehe mu je občinska skupščina podelila plaketo Novega mesta. Razen tovora Štuklja sta prejela plaketo Novega mesta prof. dr. Oton Bajc, predstojnik kirurškega oddelka v novomeški bolnišnici, za 65-letnico življenja, 40-letnico ustvarjalnega zdravniškega dela in 20-letnico uspešnega dela v Novem mestu ter novomeško učiteljišče za 20-letno delo pri vzgoji učiteljskega naraščaja. Priznanja je jubilantom izročil predsednik občinske skupščine Franci Kuhar.

Večji del seje pa so odborniki poslušali poročila o stanju in problematiki zgodovinskih in kulturnih vrednot v novomeški občini. Za sejno gradivo so priložili svoja poročila Ljubljanski Zavod za spomeniško varstvo (o spomeniškem varstvu v novomeški občini), Dolenjski muzej (o arheoloških raziskovanjih v Novem mestu) in ljubljanski Narodni muzej (o arheoloških izkopavanjih na Šentjernejskem območju). Predstavniki teh zavodov so pred razpravo obrazložili in dopolnili poročila, zaradi boljšega razumevanja problematike pa so odbornikom prikazali tudi več dialektov.

O potrebnem delu na področju spomeniškega varstva v novomeški občini je spregovoril med drugim konservator Milan Zeleznik iz Zavoda za spomeniško varstvo v Ljubljani. Omenil je, da so na območju novomeške občine evidentirali več kot 400 spomenikov, ki bi jih bilo treba vzdrževati in zaščititi. Delaj je, da bi Dolenjska potrebovala samostojen zavod za spomeniško varstvo, ustavovili pa naj bi ga v Novem mestu. Poudaril pa je tudi pomen zgodovinskih, kulturnih, etnografskih in drugih spomenikov za razvoj turizma. Med drugim je navedel, da so se na Otočcu, kjer so dali letos gradu srednjeveško znamenje

podobno, odločili, da bodo tudi notranjost gradu uredili v srednjeveškem stilu (stilno pohištvo). Menil je, da delajo to tudi zaradi evropskih turistov, ki so čedalje bolj zahtevni. O potrebnih začetkih gradov v dolini Krke in hiš oziroma naselij z dolenskimi značilnostmi pa sta spregovorili podrobnejše prisotni strokovni sodelavci ljubljanskega zavoda.

Tone Knez, kustos v Dolenjskem muzeju, je pred odborniki razgrnil v besedi in sliki pomembnost arheoloških raziskav na Znaničevih njivah, enako pa je storil tudi dr. Vinko Šribar, sodelavec Narodnega muzeja v Ljubljani, ko je pojasnil namen in pomen arheoloških del na Šentjernejskem območju.

Občinska skupščina je po kraji razpravi slišnila, da bo z odlokom zavarovala vse zgodovinske in kulturne spomenike, pripravila elaborate o začetkih zgodovinskega dela Novega mesta in podobne elaborate za načrtno poseganje v območja, ki so pod spomeniškim varstvom. Sklenila je tudi, da bo proučila možnost za 'stanovitev' samostojnega zavoda za spomeniško varstvo v Novem mestu. Delovnim organizacijam pa bo priporočila, naj še nadalje podpirajo arheološka in druga taka dela v občini.

Odborniki so ob koncu seje zavrnili zahtevek ljubljanskih kliničnih bolnišnic za sofinanciranje kliničnega centra v Ljubljani, ker so menili, da je prav tako potrebno podpreti se nedograjeno bolnišnico v Novem mestu.

Sindikat že napenja jadra

Odgovarja Adolf Šuštar, predsednik ObSS

V eni številnih resolucij le-tošnjega kongresa jugoslovanskih sindikatov je poudarjeno, da morajo sindikati podpirati kulturo za delovnega človeka. Kako si občinski sindikalni svet prizadeva urešniti to zahtevo kongresa?

VI. kongres ZKS jn v resoluciji o kulturi navedel, da na kulturo in njen razvoj ni možno gledati s stališča sedanje dejavnosti dela, kot je tudi ni možno obravnavati kot splošno potrošnjo, ker se kultura kot del družbenega dela reproducira z drugimi elementi proizvodnje. Zato je poglavito, da sindikati obravnavajo kulturo in njene probleme enako kot druga področja. Občinski sindikalni svet in odbor za družbene službe si prizadeva uresničiti vse zahteve, ki jih omenja kongresna resolucija. Iskreno bi rada, da bi kulturo približali delovnemu človeku, ki za kulturo tudi največ prispeva. Ker je delitev denarja za kulturne dejavnosti še vedno proračunska, je probleme teže resevat. ObSS in odbor za družbene službe sta si dala nalogu, da bosta v delovnih organizacijah spodbudila ponovno oživljanje oziroma ustavljanje sindikalnih društev.

Koncerti za osnovnošolce, ki jih v novomeški občini organizira ObSS in Zavod za kulturno dejavnost v sodelo-

I. Z

Kaj pripravlja dedek Mraz?

Predstave »Plešočega oslička« za otroke — Novoletne jelke tudi za milicičnike — V novomeški občini praznično razpoloženje že po 20. decembru!

Pri Zvezni prijateljev mladine v Novem mestu so ustavnil pripravljalni odbor za novoletne prireditve v vseh krajih v novomeški občini, kjer so šole. Odbor si bo posebej prizadeval, da bodo imeli otroci pred novim letom čimveč zavrnjena življena in da bo zunanjja podoba naselij čim bolj praznična.

V Novem mestu in drugih večjih naseljih bodo tudi takrat postavili novoletne jelke na kar najbolj vidnih mestih. Posebej praznično bo tokrat samo Novo mesto, ki ga bodo predvidoma okrasile iste delovne organizacije kot lani. Novoletne jelke bodo v Novem mestu postavili takoj po 20. decembru. Pripravljalni odbor bo dal postaviti nekaj novoletnih jelk za milicičnike, ki bodo imeli prav za novoletne praznike največ dela, gospodarske organizacije pa bo odbor pozval, naj za milicične prispevajo darila.

Pripravljalni odbor pri Zve-

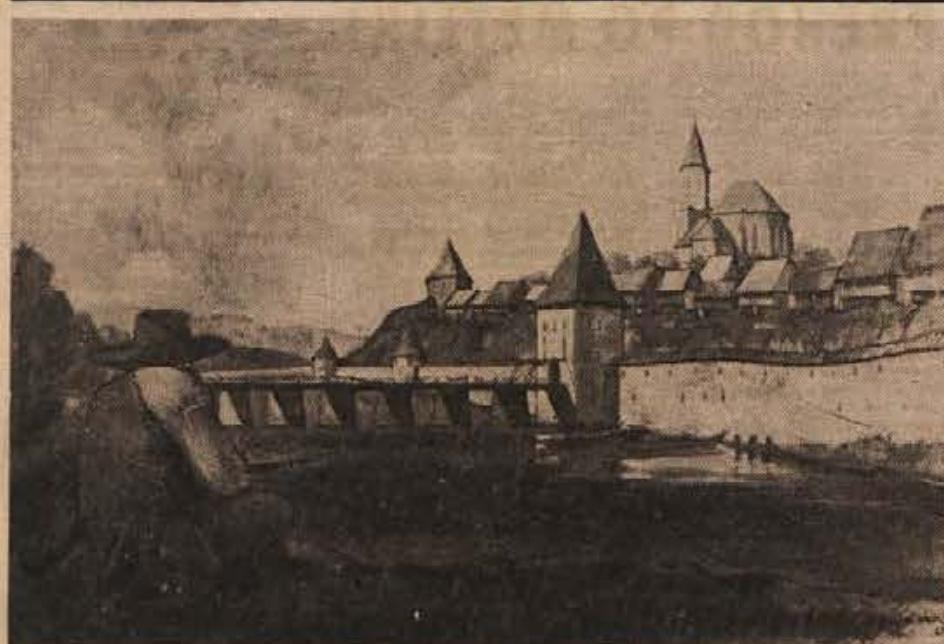
zni prijateljev mladine je pravil delovne organizacije, maj pripravijo sredstva za obdaritev otrok po vsej občini. Sredstva v ta namen bo odbor zbiral na skupnem računu pri Zvezni prijateljev mladine. Posamezne delovne organizacije so se medtem že odločile, da bodo obdarile otroke z bolj oddaljenih Šol. Med takimi organizacijami je VODOVOD, ki bo obdaril učence osnovne šole v Prevolah.

V Novem mestu je pripravil Zavod za kulturno dejavnost otroško igro s petjem v plesom. »Plesoči osliček«, ki jo bodo prikazovali vsak dan od 24. do 29. decembra ob 15. uri v Domu kulture. Po zelji staršev ali delovnih kolektivov bo dedek Mraz ob tej priložnosti obdaril otroke. Za otroke bo vstopnina 1, za odrasle pa 2 din. S »Plesočim osličkom« bo Zavod za kulturno dejavnost gostoval tudi v delovnih organizacijah, če ga bodo povabil.

Novoletni naval na čestitke se je te dni že začel v prodajalni Mladinske knjige. Čestitke so zdaj še na izbiro, upajmo pa, da po njih ne bodo preveč posegala podjetja in da bodo denar, ki bi ga sicer namenila za čestitke poslovnim sodelavcem, pogled na prodajo novoletnih čestitk v novomeški MK (Foto: M. Jakopac)

NOVO MESTO V PODOBI

Marjan Mušič: Novo mesto v prvi polovici 17. stoletja

Rekonstrukcija podobe Novega mesta z mostom, ki je bil zgrajen ob koncu 16., ali v začetku 17. stoletja. — Slika v olju in na platnu (126 x 96 cm) kaže podobo našega mesta denimo pred velikim požarom leta 1664, ko je le tu

in tam ostala ohranjena kaka hiša. Tako je po vsej verjetnosti bilo naše mesto takrat, ko ga je gledal Ivan Klobučarič. — Slika je naš rojak univ. profesor Marjan Mušič izdelal na podlagi študija stavbne zgodovine Novega mesta in jo poklonil Dolenjskemu muzeju.

Pomagajmo slepi Darinki!

Kutnarjeva Darinka iz Smihela pri Zužemberku je spomladis stopila v 15. leto, pa že od tretjega meseca starosti ne zaznava svetlobe. Meningitis ji je namreč zapustil trajno posledico, popolno slepost. Zato se Darinka vseskozi drži doma in se ni mogla

izobraževati. V posebno solo za slepe ni šla, ker je v družini siromaštvo. drugi ji pa tudi niso pomagali. Pri Kutnarjevih imajo sicer 5 hektarov zemlje, toda od tega le malo

MILAN SENICA

38 let v eni prodajalni

Anton Pleničar, drogerist iz Novega mesta, se je 1. decembra po celih 38 letih in 7 mesecih v novomeški Drogeriji poslovil od poklica. V drogerijski stroki je delal 16 let, zdaj pa je star 60 let. starejši Novomesanci se ga spominjajo pod vzdevkom »Gift Tonja«, ki se ga je prijetljal po prihodu v Novo mesto zato, ker je bila takratna drogerija »Krk« edina trgovina, v kateri so prodajali strup.

Novo mesto je imelo takrat še »Holz Tonja«, to je bil pokojni Tome Petrič, lastni trgocec, in »Loden Tonja«, kot so rekli sedanjemu upokojenemu trgovcu z manufakturo Tonetu Ogrinu.

Redki so drogeristi s takšno delovno dobo, se redkejši pa so trgovci, ki bi celih 38 let delali v eni samo prodajalni. Nič cudnega torej, da smo pri Antonu Pleničarju 28. novembra, ko se je poslavljali od Drogerije, malce poradovedili.

Kako se je začela vas pot drogerista?

— 1. februarja 1923 sem se pričel učit v drogerijo Adria v Ljubljani. Po učni dobi sem bil za tri leta na praksu v Kemično farmacevtsko tovornico in veledrogerijo mr. ph. Kolar v Ljubljani. I. aprila 1930 sem prišel v Novo mesto za poslovodjo drogerije Krka in je oditej nesem več zapustil. 1965 sem se upokojil in sem oditej delal v skrajšanem delavniku, zdaj pa se dokončno poslavljam.

Dolgoletni trgovec ste in ste si najbrž lahko ustvar-

ili sodbo o tem, kaj so največje vrednote trgovine?

— Dobro postrežena stranka, dobro blago in zmerne cene, to so tri temeljne stvari, ki bodo odjemalca vedno privabile v trgovino in ga nanjo na-

vezale. Vljudnost prodajcev pa je prvi pogoj za to troj.

— Koliko strežnega osebja se je usposobilo v drogeriji v 38 letih vašega dela?

— Veliko! Pred vojno so vsi, ki so se izčeli, ostali v naši drogeriji, po vojni pa so si poiskali delo tudi v drugih drogerijah ali drogerijskih oddelkih trgovin. V največje zadovoljstvo pa mi je zavest, da bo osebje, ki ostaja za menoj v tej drogeriji, sposobno pod vodstvom drogeristke, poslovodkinje Ante Mrzlak dostenjno nadaljevali delo.

— Kaj karite v pokoju, tov. Pleničar?

— Zaenkrat bom malo počival, potem pa si bom že nasel kakšnega konjička!

M. J.

LJUBITELJI KNJIG — KNJIGE V DARI

V knjigarni

MLADINSKE KNJIGE — NOVO MESTO

Iahko v dneh od 14. novembra do 31. decembra 1968 nabavite knjige po posebnih pogojih.

Pri nakupu knjig v vrednosti nad 20 Ndin BOSTE PREJELI V DAR ENO KNJIGO.

pri nakupu knjig v vrednosti nad 50 Ndin pa BOSTE PREJELI V DAR DVE KNJIGI.

Izkoristite ugodno priložnost in obiščite našo knjigarno — Solidno boste postreženi!

Za obisk se priporočamo!

Hiša Alojza Kovačiča na Malem Slatniku je srečno pod streho! Stoji tik osnovnošolskega poslopja — prav za zgled ostalim, bolj plasnim črograditeljem. O problematiki črnih gradenj bo prihodnji teden razpravljal novomeška občinska skupščina, mi pa smo ji posvetili naslednji dve strani!

Čeprav so tako različnih let, jím je oder vsem enako blizu

Novomeško amatersko gledališče se bo predstavilo občinstvu s Finžgarjevo »Razvalino življenja« — Na nekaj vprašanj o predstavi, ki bo 17. decembra, je odgovarjala režiserka Alenka Bolé-Vrabec

— »Razvalina življenja« s katero se boste predstavili 17. decembra novomeškemu občinstvu, bo tudi prva abonnamska predstava novomeškega amaterskega gledališča. Kako, da ste se odločili za »aljudsko igro«?

Mnogi obiskovalci gledališča so nam zadržali, da ljudje še vedno radi gledajo »aljudske igre«, take, ki razkrivajo usode ljudi, ki so jim blizu, ker so sami izšli iz enakega okolja. Take predstave privabijo v dvorano tudi manj zahtevne gledalce in celo tiste, ki v gledališču redkeje zaidejo. Naše aljudske igre so največkrat zasmavane tako, da je v dogajanje zapletenih več ljudi, zato zahtevajo številjen ansambel. Mi pa smo se

moralni odločiti za »Razvalino življenja«, prav zato, ker nastopa v njej le sedem ljudi. Poudariti moram, da v Novem mestu najbrž ni težko zbrati malce večje število igralcev, žal pa so skoraj vsi zaposleni, zato ne morejo prihajati redno na vaje. Vse to otežuje delo.

— Finžgarjeva »Razvalina življenja« obravnava življenje gorenjskega kmeta in zlo, ki ga prima pisanje življanje. Kako boste to problematiko pričitali našemu občinstvu?

Znano Finžgarjevo dramo je posodobil Marjan Belina. Dramaturški popravki so spremenili tudi jedro dramske zgodbe. Pri Finžgariju je bila osnova ideja ta, da je grunt osnova slovenskega kmetijstva in da pijača uničuje in zastruplja naše ljudi, pri Belini pa se je jedro dramske zgodbe prevelo na drug, izrazito etični problem, ki ga prima s seboj usode ljudi, ki so v dramu zapleteni. Delo je tako dobilo novo, časovno neopredeljivo razsežnost, človek, ki bi ga moral obsojati nam je postal blizu, bolj dragocen, čeprav ni dovolj močan, da bi se uprl. Tehnost osnovnega problema je zdaj drugje, in prav to je tisto, kar je »Razvalino« posodobil, čeprav v tekstu ni nič dodano in izvirniku nič odzveto.

M. PADOVAN

Tokrat bodo na odru na stopale kar tri generacije novomeških igralcev. Kako vam je uspelo dosegiti tako pestro zasedbo in kako ste uskladili njihov način igranja?

V »Razvalini« smo enakovredno zdržali tri igralski generacije: igralce, ki so prvič nastopali že pred 50 leti, tiste, ki so razveseljali svoje občinstvo po II. svetovni vojni, in najmlajše — clane Odra mladih. Vsi so sila prizadetni, pogumni in sposobni, in prav to mi je bilo v pomoč, da so vaje lepo stekle. Kljub različni starosti smo en sam ansambel, ki noče in ne zna deliti na bolj ali manj izkušene.

M. PADOVAN

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile Marija Grozde iz Spodnjih Vodar — Roberta, Tocka Turk iz Dolnjega Maharjeva — Stanislava, Marija Pudja iz Črnomlja — Mirjana, Gabrijela Gabrijel iz Dolnjega Medvedjeva — Antonia, Ana Blažič iz Gotne vasi — Jasmino, Zlata Vidmar in Sadinje vax — Françoeta, Teresija Vene iz Strita — Zdravka, Videncija Miklin iz Rdečega kala — Damjana, Marija Hrovat iz Koroske vasi — Silvo, Milena Goršek iz Gorice Vrhpolja — Damjana, Ana Metek iz Nove Lipe — Branka, Angela Hudorenec iz Srednje vasi — Romana, Ivanka Jurjević iz Rosalj — Stanka, Marija Zorec z Kalja — Mojca, Alojzija Slajpah iz Velike Loške — dežka, Fani Zupet z Mirne — dekleco, Ana Erdič iz Zgornjih Mladič — dečka, Teresija Stipar iz Černečne vasi — dekleco, Ljubica Petrović iz Žakanja — dečka, Vika Miklar iz Gorenjih Dol — dekleco, Ivanka Peščir iz Čromlja — dekleco in Pepca Gregorič iz Zabrdja — dekleco.

V spomin Antonu Žiganteju

Po dolgotrajni bolezni je pred dnevi umrl novomeški milicnik Anton Žigante, ko maj 44 let star. Velika množica stanovskih tovarišev, No-

vomeščanov in prijateljev ga je 9. decembra spremila na poslednji pot.

Kot mnogim tudi njemu vojna ni prizanesla. Ostvorbitev je dožakal v nemškem koncentracijskem taborišču, takoj po osvoboditvi pa je vstopil v vrste milice in že konec julija 1945 prišel v Novo mesto, kjer je služboval vse do prerane smrti. Med ljudmi je bil priznani, kar je dokazala tudi množica občanov na novomeškem pokopališču.

Dvor: gasilci kupili nov avto

Pred dnevi so gasilci na Dvoru prijetno presestili občane. Brez poprejšnje napovedi so v svoj dom postavili nov kamion. Za nabavo vozila so sami največ prispevali. Delno sta jih podprla novomeška občinska gasilska zveza in Slovensko mizarstvo Dvor. Nekaj sredstev je prispevala žužemberška krajevna skupnost, nekaj pa so našli kredit. Da bi kredit čimprej odplačali, bodo prispevali nabiralno akcijo med občani, za pomoč pa bodo prosili še KZ Žužemberk. Dodatno pomoč pričakujejo tudi od krajevne skupnosti. Prihodnje leto bodo pridobili nekaj dečnjarka z lastno dejavnostjo.

M. SENICA

Novomeška kronika

■ CESTO OD NOVE POSTE do tratke ob Ljubljanski cesti so prejšnji teden dvignili in asfaltirali. Cestiske, ki ga uporabljajo počeli, amenjeni v Brilin ali v Novo mesto, je bilo prej zaradi blata večkrat težko prehodno.

■ OD PONEDELJKA DO DANES so v hini KRKA na sprednu filmi Jugoslovanske kinoteke.

■ IZLOŽBENO OKNO razstavlja lokalni pri distilnici GALEB ob Cesti komandanta Staneta je že prejšnji teden nekdo razbil kaže pa, da to nikogar ne moti, saj črepinj še zdaj ni nikde odstranil.

■ RAZNE VRSTE OKRASKOV za novolete je imajo vse v drugi podobno imajo napravil pri Mladinski knjigi na Glavnem trgu že več dni. V ponedeljek so imeli v papirnicel zelo veliko kupcev.

■ NOV TRANSFORMATOR so pred kratkim pričeli graditi ob Paderščevi ulici za večji del Grma.

■ NOVOLETNI SEJEM pripravljajo na tržnici v prihodnjih dneh. Sodelovala bodo novomeška trgovska podjetja. Napravil bodo tudi smrečko za novolete jelke.

■ JAVNO STRANISKE je najno potreben na avtobusni postaji na Novem trgu, saj morajo potniki uporabljati kasarniško stranisko. Čas bi tudi bil, da bi rešili vprašanje javnih stranis v središču mesta, med drugim ob Glavnem trgu.

■ SNEG, KI JE V PONEDELJEK zjutraj pokelli pokrajino in mesto, je presestil marsikaterega voznika, ki na avtomobilu se ni

Tudi sindikat je za 5,3!

Občinski sindikalni svet v Novem mestu je 9. decembra razpravljal o vprašanjih zdravstvenega zavarovanja in se zavzel za to, da bi v novomeški skupnosti socialnega zavarovanja reševali zdravstveno varstvo in zavarovanje s prvotnimi viri sredstev, ne pa, z doplačili za zdravstveno storitev in zdravila ter z izrednim prispevkom. Zato je podprt sprejem predlagane 5,3 odstotne stopnje za plačevanje osnovnega prispevka v prihodnjem letu. Med drugim so bili udeleženci seje mnenja, da bi morala zdravstvena služba Slovenije izdelati v prihodnjem letu perspektivni program razvoja zdravstvene službe in določiti merila za nadaljnjo dejavnost.

Prof. Škufca o Cankarju

Na sobotnem koncertu, posvečenem Cankarju ob 50-letnici njegove smrti, bo govoril ravnatelj Šole za zdravstvene delavce prof. Jože Škufca. Govoril bo o pisatelju in njegovem delu. Predavanje je preskrbelo podružnica Slavističnega društva v Novem mestu.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

zamenjal letnih gum z zamiskimi, coprav so ceste razgneroča kmalu posuli s peskom.

■ TRZNICA JE BILA v ponedeljek sicer dobro začozena, toda domaćih prodajalnik je bilo zelo malo, ker jih je presestil sušec. Prodajali so radko po 1 din merico, jajce so bila po 80 par, solata ledenka po 3 din kg, pomaranče 6 din grozdje 4 din jabolka 2,50 do 3,50 din, cebula 2,50 din itd. Kisla repa in selje sta šli v denar po 2 din kg, smetana v skodelici pa po 3 din.

■ GIBANJE PREBIVALSTVA: Rodili sta: Amalija Kolec z Glavnega trga 21 — Vesno in Marija Kranjč z Kridičevega trga 2 — Vinibaldi.

■ Ena gospa je rekla, da je v Novem mestu takoj učitelje Sofiranja, da bi morali sprejeti poseben zakon o davkih za te učitelje ...

Beseda hiša je postala in med nami prebivala...

Prihodnji teden bo novomeška občinska skupščina razpravljala o urbanizmu in še posebej o črnih gradnjah v naši občini. Ob tej priložnosti tudi mi nadaljujemo naše poletno pisanje o tem vprašanju (št. 30 DL: Bo že kmalu konec teh črnih gradenj?) z željo, da bi, kolikor je v naši moći, pomagali odbornikom in organom skupščine pri obravnavi tega tako perečega nasprotja v naši zakonodaji, ki prizadeva prav vse kraje države.

Zdaj, ko delo na gradbiščih počiva, je čas, da občinski može odločno povedo svoje mnenje, kajti predvsem na njih leži velika odgovornost za urbanistični red v občini, saj je izvršilnim in posvetovalnim organom skupščine večkrat težko vsestransko pošteno in koristno razsoditi, še posebno, ko gre za konkretnne primere, za streho nad glavo, za zveze in poznanstva ali pa za neuporabni zvezni zakon, ki onemogoča kakršnekoli pametne rešitve.

Spomladi, ko bodo spet zapeljane lopate in kladiva na pogojih okrog mesta, bo dosti težje. Okorela administracija in birokracija meškata z odločbami, pritožbami in prisnjami za soglasje tako dolgo, da je hiša medtem že pod streho, pa naj bo črna ali bela, delavčeva ali vikendovčeva...

V zadnjih treh letih se je namreč zadeva premaknila komaj za las naprej; v naši občini so pričeli zasebniki graditi stanovanjske hiše že pred letom 1965. Pomanjkanje lokacij v gradbenih okoliših je bilo v veliki meri vzrok, da se je število črnih gradenj v letu 1965 še bolj povečalo.

Urbanistična inšpekcija je to leto zabeležila 97 takih primerov. Izdala je 24 odločb za ustavitev začetnih gradenj in 15 predlogov za uvedbo upravokazenskih postopkov pri sodniku za prekrške. Mnogi izmed teh črnograditeljev niso mogli zakonito graditi svoje stanovanjske hiše, ker ni bilo lokacij, drugi pa so začeli zidati cene na lastnih ali drugače ugodno pridobljenih zemljiščih, saj so vedeli, da jih kazni po zakonu o urbanistični inšpekciji ne morejo občutno prizadeti.

Več kot 80 prostic je zeleno pridobili izjemno dovoljenje za gradnjo stanovanjskih hiš izven gradbenih okolišev, vendar jih je republiška urbanistična inšpekcija kar 60 zavrnila. Tako je postal prisik na mesto še večji, črni gradnje, manjše in večje, pa so rasle kot gobe po dežju.

Naslednje leto je inšpekcija izdala že kar 82 ustavitevnih odločb in 53 primerov nedovoljenih gradenj prijavila sodniku za prekrške. Izdane so bile tudi tri odločbe za odstranitev črnih gradenj, vendar noben od teh objektov ni bil porušen. Iz preteklih let je ostalo tudi še 135 nedovoljenih.

O urbanistični politiki naj reko besedo tudi občinski može — Počasnost pri sprejemanju dokumentacije, trmoglavost, zveze in poznanstva, škodljiv zvezni zakon... Nobena »črna hiša« še ni bila porušena! — Ali urbanizem ni korist za vse ali pa anarhija ni korist za tiste, ki se znajdejo?

prosilo za legalizacijo (naknadno izjemno dovoljenje)!

Medobčinski urbanistični inšpektor Florjan Uhl je v letnem poročilu občinski skupščini v Novem mestu znakazal upanje, da bo v bodoče manj črnih gradenj. Vse več je bilo narejene urbanistične dokumentacije in stanovanjski problem se je z gradnjo velikih blokov omilil. Vendar je bilo v letu 1967 še vedno mnogo ljudi, ki so iz popolnoma osebnih razlogov izsiljevali gradnjo na neprimernih parcelah, ne da bi se prej sploh potrudili vprašati strokovnjake in občinsko skupščino za kakšno rešitev.

1. Amalija Božič, Stopice — garaža (odločba o odstranitvi izdana 2. aprila 1966);
2. Edvard Brajdič, Dobruška vas pri Škocjanu — gradnja manjše stanovanjske hiše (odločba o odstranitvi izdana 28. septembra 1966);
3. Jožef Judež, Dol Kamence, p. Novo mesto — gradnja stanovanjske hiše (odločba o odstranitvi izdana 17. oktobra 1966);
4. Peter Lavrič, Gor. Straža — gradnja stanovanjske hiše (odločba o odstranitvi izdana 7. julija 1967);
5. Marjan Bevc, Novo mesto, Ul. Talcev St. 1 — gradnja garaže (odločba o odstranitvi izdana 20. avgusta 1967);
6. Marija Pintar, Novo mesto, Vrhovčeva 11 — adaptacija zidanice (odločba o odstranitvi izdana 28. avgusta 1967).

Tudi zakon o urbanističnem planiraju, ki je obveljal od aprila 1967, ni prinesel bistvenega izboljšanja, saj se kaznovna politika ni spremenila, čeprav so vse občinske skupščine predlagale odgovarjajoče denarne kazni po tem zakonu. Vendar njihovega predloga za kazni od 100.000 do 1.000.000 S din zakonodajci niso upoštevali.

Praznina v kaznovnimi politiki med nekaj tisočaki kazni, ki jo je naložil sodnik za prekrške, in rušenjem objekta je skoraj popolnoma onemogočila delo urbanistične inšpekcije. Prva kazn je bila namreč premila, zadnja pa prehuda in vsaj v naši občini ni imel nikhe toliko korajje, da bi jo izpeljal.

Stevilo črnih gradenj je v tem letu naraslo na 92, od tega je bilo 58 stanovanjskih hiš, štiri vikendi, 5 garaž, 13 gospodarskih objektov in 14 raznih prizidkov in nadzidov. Inšpekcija je izdala 92 odločb o ustavitvi ter 77 teh gradenj prijavila sodniku za prekrške. Kazni so bile odmerjene od 100 do 350 N din. Izdane so bile tudi štiri odločbe za odstranitev, vendar je bila odstranjena samo ena garaža v naselju Majde Šile v Novem mestu. Od celotnega števila začetnih nedovoljenih gradenj (92) 38 graditeljev ni niti za-

temelji, do danes je objekt dograjen do I. faze;

3. Janez Struna, Žužemberk 45 — gradnja tanovanjske hiše (odločba o odstranitvi je bila izdana 5. aprila 1968, ko je bil objekt dograjen do III. faze), do danes je objekt dograjen do III. faze;

4. Alfonz Božič, Orehovica 4, p. Sentjernej — stanovanjska hiša v Kamencih (odločba o odstranitvi izdana 1. julija 1968, ko je imel zgrajene kletne stene), do danes pa je objekt zgrajen do III. faze; pritožba je v reševanju;

5. Slavko Brkič, Novo mesto,

sto, Ul. talcev 12 — garaža (odločba o odstranitvi izdana 26. avgusta 1968, ko je imel zabetonirane temelje in del obodnih sten), objekt je do danes dograjen do III. faze; pritožba je v reševanju;

6. Jože Fabjan, Novo mesto, Mestne njive 5 — stanovanjska hiša (odločba o odstranitvi izdana 4. decembra 1967). Izvršljivi sklep o rušenju z dne 16. marca — ni bil izvršen!

Pa tudi nobena druga od teh odločb ni bila izvršena — v posmeh vsem tistim, ki so potprezljivo čakali na dokumentacijo in druge blagoslovne! Načelnik oddelka za družbene službe pri občinski skupščini v Novem mestu Jože Sudadolnik, ki podpisuje odločbe o rušenju črnih gradenj, nam je za nekaj primerov to zavlačevanje obrazložil takole:

Anton NOVAKU iz Jablanca št. 4 je bila prvočno izdana negativna odločba iz formalnih razlogov — ker vloge ni dopolnil. Kasneje se je zadeva z ozirom na njegovo težko socialno stanje ponovno obravnavala in je lokacijo pregledala posebna, razširjena komisija, ki se je o njej prav tako negativno izjavila, na kar je bila izdana negativna odločba. Zoper to odločbo se je stranka pritožila, pritožba pa še ni rešena.

Jože FABJAN iz Novega mesta je z gradnjo pridel, preden je zaprosil za izdajo dovoljenja pri tuk-oddelku za upravnopravne zadeve. Z ozirom na obstoječe stanje mu je bila izdana negativna rešitev, na kar se je stranka pritožila, pritožba pa še ni rešena.

Do rušenja ni prisko zaradi tega, ker za ta predel tudi še ni izdelan zazidani načrt.

Alojz KOVACIČU z Malegim Statnikom št. 4 je bila v smislu takratnih predpisov na prvi stopenji izdana negativna odločba. Sekretariat za urbanizem je v zvezi s pritožbo prvočno odločbo odpravil in pritožniku izdal izjemno dovoljenje pod pogojem, da se izdelava lokacijska dokumentacija in določi način odvajanja odpak. Lokacijska dokumentacija je bila sicer izdelana, vendar je stranka medtem z gradnjo pridelila in to v nasprotju z tedelano lokacijsko dokumentacijo.

To rušitev ni prisko med drugim tudi zaradi tega, ker je sola »Kralja Rupena« Novo mesto kot edina prizadeta stranka z gradnjo soglašala in izdala pismeno soglasje.

Povsod sta potrebni načrtnost in disciplina!

V zvezi z gradivom, ki ga danes objavljamo, smo zaprosili za izjavo tudi tov. MARKA IVANETIČA, predsednika sveta za urbanizem pri ObS Novo mesto, ki je svoje mnenje o teh perečih zadevah označil takole:

Za razvoj vsake dejavnosti so potrebni načrtnost, red in disciplina. To velja še posebej za izgradnjo naselij. Samovolja pa bi se dal doseči red v urbanističnem načrtovanju in izgradnji. ČE BI BILI V VSEM IN PRI VSEH ENAKO DOSLEDNI. To pa je v določeni meri pogojeno z zadostno in solidno pravljeno urbanistično dokumentacijo ter z usklajenim, sistematično povezanim ekspeditivnim in avtomatskim poslovanjem na tem področju. S tem pa je povezan tudi problem sredstev in vprašanje pridobivanja gradbenih zemljišč.

S takim pocetjem odpirajo črnograditelji vrsto problemov komunalnega opremljanja — vnašajo ne-red v komunalno ureditev prizadetih sosesk ter jo podražujejo, ovirajo in zadržujejo. Torej si ustvarajo ne samo administrativne težave, temveč tudi materialno po nepotrebenem obremenjujejo sebe in ostale občane ter družbo kot celoto.

Za reševanje problema črni gradenj nima svet za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve ObS nobenih konkretnih zakonskih možnosti, razen standardnih, vjudnostnih pravopredpisov. Za to so pristojni ustrezni upravni organi, ki pa dajati znatna sredstva za urbanistično planiranje.

Treba se je odločiti: želimo na tem področju red ali ne!

MARKO IVANETIČ

Marij PINTAR iz Novega mesta je bilo izdano dovoljenje za obnovo starega objekta na Trški gori v obstoječem obsegu. Stranka je objekt v celoti obnovila in povečala. Izdana je bila odločba o ustaviti, na kar se je stranka pritožila, vendar je bila pritožba zavrnjena. Kasneje je bila izdana tudi odločba o odstranitvi objekta, zoper katero se je stranka prav tako pritožila, pritožba pa še ni rešena, ker Zavod za spomeniško varstvo Ljubljana kljub večratnim uragancem še zdaj ni dal svojega mnenja, čeprav je njegovo mnenje z ozirom na to, da je Trška gora pod spomeniškim varstvom, bistvenega pomena za nadaljnje odločanje.

Sodnik za prekrške je sicer kazoval 23 črnograditeljev (do 13. novembra 1968) — najnižja kazen je bila 200 din, najvišja 900 din in povprečna 560 din, kar je pri današnjih ceni desetih tisočakov za eno-družinsko hišico prav smešen sobičinski tringel!

Poglejmo, kdo vse se je letos lotil tega črnega posla (v oklepaju so zneski kazni pri sodniku za prekrške v novih dinarjih; vsi, ki nimajo nobene druge opombe, z gradnjo niso prenehali):

1. Ante Zrilič, stanovanjska hiša v Jedinščici (850), ustavil gradnjo;

2. Miha Grošelj, stanovanjska hiša v Hruševcu (300), ustavil gradnjo;

3. Ivan Skedelj, stanovanjska hiša v Hruševcu (250);

4. Cyril Sisko, stanovanjska hiša v Hruševcu (500);

5. Franc Pavlin, stanovanjska hiša v Podhosti (—), dobil dovoljenje naknadno;

6. Alojz Zupančič, stanovanjska hiša v Gradisču (—), ustavil gradnjo;

7. Karel Pirh, stanovanjska hiša v Podgori (—), ustavil gradnjo;

8. Franc Kuračin, gospodarsko poslopje v Dol. Kamencah (400), legaliziran;

9. Karol Kabur, garaža v Jedinščici (—), ustavil v po-

10. Stane Tutin, stanovanjska hiša v Veliki Bučni vasi (—), v postopku za legalizacijo;

11. Avgust Jurič, stanovanjska hiša v Grobljah (—), dobil dovoljenje naknadno;

12. Jože Judoklin, stanovanjska hiša v Dobravici (—), gradnjo ustavil;

13. Leopold Novak, stanovanjska hiša v Dolenji vasi (—), dovoljenje naknadno;

14. Drago Scina, stanovanjska hiša v Rumanji vasi (200);

15. Marija Rozman, gospodarsko poslopje na Dol. Karlejevem (—), dovoljenje do-

bila naknadno;

16. Ludvik Bobnar, stanovanjski dvojtek na Hudem (300);

17. Janez Simenc, stanovanjska hiša v Podgori (predlog za postopek o prekršku z dne 27. maja);

18. Ivan Medic, zidanica v Meniški vasi (predlog za po-

stopek o prekršku z dne 27. maja in 13. novembra);

19. Jana Osolnik, zidanica v Trški gori (—), v postopku za legalizacijo;

20. Matilda Gorenc, stanovanjska hiša Vrh-Sentjernej (—), v postopku za legalizacijo;

21. Franc Levstek, stanovanjska hiša v Podgori (900), ustavil gradnjo;

22. Valentin Levstek, stanovanjska hiša v Podgori (350);

23. Jože Kovač, stanovanjska hiša v Bršlju (500);

24. Janez Gornik, stanovanjska hiša v Ločni (500);

25. Jože Fabjan, stanovanjska hiša v Ločni (650), spis v Ljubljani pri republiški inšpekcijski;

26. Marija Muhič, stanovanjska hiša v Meniški vasi (500);

27. Ivan Springer, stanovanjska hiša v Cegelinu (650);

28. Jože Kerhin, stanovanjska hiša v Mihovici (—), gradnjo ustavil;

29. Milan Tome, vikend v Zužemberku (—), ustavil gradnjo;

30. Franc Bobnar, stanovanjska hiša v Podgori (—), v postopku za legalizacijo;

31. Milena Potocar, stanovanjska hiša na Trški gori (—), gradnjo ustavila;

32. Viktor Avsec, zidanica na Trški gori (800), v postopku za legalizacijo;

33. Alojz Malenšek, zidanica na Trški gori (800), v postopku za legalizacijo;

34. Franc Gorenc, zidanica na Trški gori (900), v postopku za legalizacijo;

35. Neža Bartolj, stanovanjska hiša v Velikem Cerovcu (800);

36. Rado Vidmar, stanovanjska hiša v Sentjerneju (600), gradnjo ustavil;

37. Albin Luzar, zidanica na Trški gori (800), legalizacija v postopku;

38. Grga Rogič, stanovanjska hiša v Trški gori (—), v postopku za legalizacijo;

39. Boštjan Štefanec, stanovanjska hiša v Trški gori (—), v postopku za legalizacijo;

40. Slavko Brkić, stanovanjska hiša v Trški gori (—), v postopku za legalizacijo;

41. Jože Zupančič, stanovanjska hiša v Rumanji vasi (400), v postopku za legalizacijo;

42. Viktor Čelić, stanovanjska hiša v Koroški vasi, predlog za postopek o prekršku izdan 12. novembra;

43. Jože Gosenc, zidanica na Trški gori (—), gradnjo ustavil (prošnja za lokacijo je že več mesecov v Ljubljani na Zavodu za spomeniško varstvo);

44. Ludvik Kebe, zidanica na Trški gori (—), gradnjo ustavil, legalizacija lokacije je možna, čim da zavod prisunek;

45. Rudi Pintar, zidanica v Šmarjeških Toplicah (—), v postopku za legalizacijo ustavil;

46. Franc Bevc, garaža v Ulci talcev 5, Novo mesto (—), gradnjo ustavil;

47. GG Novo mesto, gozdarska koča na Gorjancih (—), majhna lesena, v legalizacijskem postopku;

48. Jože Mrak, poslovni gospodarski objekt v Seh-Ratežu (—), gradnjo ustavil;

49. Lovska družina Hinje, lovска koča v Lopati (—), gradnjo ustavila;

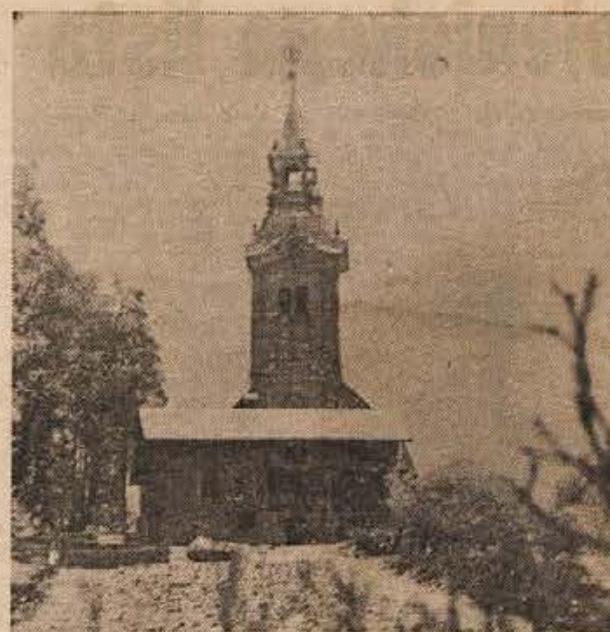
50. Darko Samida, gospodarski objekt v Smihelu (200);

51. Franc Turk, garaža v Golni vasi.

To podatke smo dobili pri načelniku medobčinskih inšpekcijskih služb Francu Kotniku. Zanimati smo se tudi, kako je s priključkom na mestno vodovodno omrežje, kanalizacijo, elektriko, javno cesto in telefon. Priključitev črnih građenj na kanalizacijo in vodovod je kršenje odloka o upravi, uporabi in vzdrževanju kanalizacij v občini Novo mesto in odloka o javnem vodovodu v občini Novo mesto.

Kot smo lahko izvedeli pri komunalnem podjetju VODOVOD v Novem mestu od tovarišice Simončeve (ker direktorja v torek ni bilo doma), oni niso napravili nobenega priključka na objektu črnograditeljev.

Prav tako je direktor Komunalnega podjetja Novo mesto Jože Gosenc izjavil:

Proti takim zazidavim vrha Trške gore so se pritožile tudi cerkvene oblasti. Republiški zavod za spomeniško varstvo v Ljubljani pa se danes modro molči, čeprav je bila odločba o rušitvi pritlične etaže tega vikenda izdana že pred 15 meseci. V kakšnem drugem primeru znajo biti bolj ognjevitimi; mar se misljijo preimenovati v republiški zavod za zaščito vikendov?

Družina Antonija Novaka je polegla po izkopu, ko je prišla na Kamence skupina z buldožerjem, da bi zasula črnočrno jamo. Vsa prizadevanja in pomoč občinske uprave in tovarne NOVOTEKS, kjer je Novak zapošlen, niso premagali dolenske trme. Niti desettonski buldožer je ne bi premaknil, kdaj bi jo Šele nebogljeni, papirnat zvezni zakon... Hiša je zrasla do prve plošče, pod katero vedri zdaj Novak s svojo družino.

ska hiša v Zabji vasi (400), v postopku za legalizacijo ustavil;

39. inž. Silvo Oblak, garaža v Novem mestu v Ul. talcev 2 (—), spis v Ljubljani v pritožbenem postopku;

40. Slavko Brkić, garaža v Novem mestu (—), spis v Ljubljani v pritožbenem postopku;

41. Jože Zupančič, stanovanjska hiša v Rumanji vasi (400), v postopku za legalizacijo;

42. Viktor Čelić, stanovanjska hiša v Koroški vasi, predlog za postopek o prekršku izdan 12. novembra;

43. Jože Gosenc, zidanica na Trški gori (—), gradnjo ustavil (prošnja za lokacijo je že več mesecov v Ljubljani na Zavodu za spomeniško varstvo);

44. Ludvik Kebe, zidanica na Trški gori (—), gradnjo ustavil, legalizacija lokacije je možna, čim da zavod prisunek;

45. Rudi Pintar, zidanica v Šmarjeških Toplicah (—), v postopku za legalizacijo ustavil;

46. Franc Bevc, garaža v Ulci talcev 5, Novo mesto (—), gradnjo ustavil;

47. GG Novo mesto, gozdarska koča na Gorjancih (—), majhna lesena, v legalizacijskem postopku;

48. Jože Mrak, poslovni gospodarski objekt v Seh-Ratežu (—), gradnjo ustavil;

49. Lovska družina Hinje, lovска koča v Lopati (—), gradnjo ustavila;

50. Darko Samida, gospodarski objekt v Smihelu (200);

51. Franc Turk, garaža v Golni vasi.

To podatke smo dobili pri načelniku medobčinskih inšpekcijskih služb Francu Kotniku. Zanimati smo se tudi, kako je s priključkom na mestno vodovodno omrežje, kanalizacijo, elektriko, javno cesto in telefon. Priključitev črnih građenj na kanalizacijo in vodovod je kršenje odloka o upravi, uporabi in vzdrževanju kanalizacij v občini Novo mesto in odloka o javnem vodovodu v občini Novo mesto.

Kot smo lahko izvedeli pri komunalnem podjetju VODOVOD v Novem mestu od tovarišice Simončeve (ker direktorja v torek ni bilo doma), oni niso smrtno graditi na predelih, ki so obdelani z zazidalnim načrtom, predvsem v večjih naseljih, in na komunalno opremljenem zemljišču, interesenti pa naj bi to dejstvo spravili;

Tako bodo morali občinski možje tehtno premisliti: ali urejena in dosledna urbanistična politika v občini ali pa razpustitev urbanistične inšpekcijske in sveta za urbanizem.

To je zdaj vprašanje!

M. MOŠKON

MI do zdaj tako prepovedi nismo dobili, niti odlok mena o tem ne govori. Vseeno pa nismo naredili nobenega takega priključka, ker črnograditelji delajo predvsem tam, kjer ni komunalne ureditve. Kjer priključujemo, zahtevamo prošnjo in gradbeno dokumentacijo...

Torej je ugotavljal, kateri črnograditelji so dobili za gradnjo kredite. Pravni referent Dolenske banke in hranilnice v Novem mestu Jurij Picek ml. je izjavil, da do zdaj njihova banka takim graditeljem, ki nimajo dovoljenja za gradnjo, ni dala nobenega kredita. Tudi podjetja ne morejo prek banke dodeliti kreditov, ce nimajo urejene dokumentacije. Ce pa je kakšno podjetje našlo druge kanale za pomoč črnograditeljem, pa je to stvar njegovega kolektiva in javnega tožilstva...

Kar zadeva priključek na električno omrežje, smo izvedeli: Elektro podjetje je dolžno katerokoli stavbo priključiti, če notranje instalacije ustrezajo!

Tovariš Kotnik je zatrdiril, da popuščanja glede predlaganja v postopek o prekršku.

Manj odločna je občinska uprava pri izvrševanju odločb o rušitvi črnih građenj. Neki občinski uslužbenec pa je reklo:

"Dve ali tri črne gradnje hi morali podreti, če hočemo, da bo kdaj red! Sicer pa je škoda denarja za inšpekcijske storitve ter škoda časa in življenja, ki jih izgube člani sveta za urbanizem in projektanti, ki si razbijajo glave, kako bi najbolj smrtno zazidali mest."

Skoda, ki jo povzroča črnograditelji, pa ni samo v stroških (ki gredo iz žepov vseh občanov!), zaradi sprememb ali novega projektiranja zazidalnih načrtov, ampak je tudi posredna: samovolja črnograditeljev krije ugled občine in njenih organov, s tem pa tudi zakonodaje in države, povzroča sovraštvo med sosedji, nemalokrat pa najbolj škoduje graditelju samemu.

Tako bodo morali občinski možje tehtno premisliti: ali urejena in dosledna urbanistična politika v občini ali pa razpustitev urbanistične inšpekcijske in sveta za urbanizem.

To je zdaj vprašanje!

M. MOŠKON

VZROKI IN POSLEDICE DIVJIH GRADENJ

Ko nadaljujemo razglabljanje o nekaterih problemih urbanizma v novomeški občini in ob tem še posebej o črnih ali divjih gradnjah na našem ožjem področju, seveda nismo mogli mimo PODJETJA ZA STANOVANJSKO GOSPODARSTVO IN UREJANJE NASELIJ V NOVEM MESTU. Njegov direktor Miha Hrovatič nam je na našo prošnjo odgovoril takole:

Vzroki za črne gradnje so predvsem naslednji:

1. cena zemljišča;
2. nizke kazni in
3. pomanjkanje zazidalnih načrtov.

Novi naročniki Dolenjskega lista

METLIKA: Jole Bajuk, Bojanja 12; Jozeta Garnik, Grabrovec 15; vas 16; Maria Tadijan, Krasnji vrh 18; Ana Vivoda, Kraljki vrh Alojz Dragovan, Grabrovec 27; Jože Režek, Radovica 7, in Anton Petrič, Trnovec 16.

Adolf Košmrlj, poštar iz Sodražice, je doslej nabral 11 novih naročnikov, pravi pa, da jih bo do konca akcije nabral spet se najmanj toliko. Z zbiranjem niti nima preveč težav, ker ga nekateri že kar sami vprašajo, če bi se lahko naročili pri njem. Naročnikov pa ni nabral več, ker imajo že skoraj pri vsaki hiši naš list (Foto: Primo)

MIRNA NA DOB: Miroslav Pate, Skrjanec; Amalija Kramar, Gor. vas; Emma Gracar, Skrjanec; Rozalija Smrke, Zagorica; Amalija Podržak, Skrjanec 6; Josip Pavlin, Mirna 94; Cvetka Kupljenik, Mirna 105; Janez Držar, Vodje njive 1; Alojz Marin, Mirna 102; Ido Koprvc, Praprotnica 8; Tone Pravne, Mirna 56; Franc Povše, Trbilje; Slavka Jare, Mirna 4; Avgust Pitr, Mirna 72; Anton Logar, Mirna 129; Darinka Kurent, samopostrežnice, Mirna; Josip Podlogar, Trstenik 13; Anton Bizjak, Migolica 9; Stane Čvelbar, frizer, Mirna 139, in Žoža Leskovec, Mirna.

MOKRONOG: Alojz Brunček, Mokronog 166; Otmar Meglič, Kamnosek, Mokronog; Gide Debevc, Čučnja vas 22; Franc Bobnar, Čučnja vas 24; Janez Dovšek, Prelode; Polda Oresnik, Štepeč 7; Anton Kostrev, Sr. Lakenik 11, in Težnja Pleterec, Zal. gora 14.

NOVA SELA: Jakob Spetelj, Suhor; Ana Gorenec, Banja Loka; Ivan Bešjan, Banja Loka, in Milka Zagor, Banja Loka 10.

NOVO MESTO: Tončka Smajlek, Majde Šilo 8; Josip Penca, Nad mlini 4; Josip Jarc, Potocna vas 10; Josip Jakovčič, Kristanov, blok 2; Janez Sparovec, Gor. Tekla voda 8; Stane Hobnar, Brilin 26; Franc Padič, Maša Bučna vas, novo naselje; Anton Pavlin, Cegelnica 27; Vinko Pušman, Nad mlini, blok 26; Franc Miklavščič, Partizanska 5; Jurij Mohorko, Ulica Mirana Jarcia 28; Ida Lukšić, Nad mlini, blok 21; Tončka Strajnar, Gubčevac 2; Marija Pink, Irča vas 38; Oiga Ivančič, Zahje vas 104, in Dragica Korent, Čvelbar, Jeva 6.

ORTNER: Josip Krize, Zadnik 6; osnovna šola Sv. Gregor in Stanko Gruden Ortnek.

OSILNICA: Silva Rakovec, Osilnica 16.

PISECE: Ivan Balon, Podgorje 7, in Nežika Znidarič, Podgorje 73.

PODBOČJE: Marija Vegel, Brezovica 8.

RAKA: Alojz Tomšič, Straža 15 a.

SEMIC: Marinka Srebrenjak, osnovna šola Strelkjevec; Marija Golobič, Krvavč; vrh 6; Angelca Goršček, Črešnjevec 19; Franc Zorn, Potoki 1; Josip Polanc, Vrtača 34; Tina Mohar, Vrtača 24, in Ivica Šinkovec, Vrtača 37.

SEVNICA: Ivan Radić, Savska 27; Martin Vidic, Ledina 34; Ivan Trefalt, Šmarje 36; Amalija Mešček, Žiglinski vrh 10; Janez Blaznik, Drenovje 33; Nežka Vovk, Druženje 14; Josip Vovk, Druženje 8; Pavle Pincza, Druženje 24; Josip Repš, TVD Partisan, in Franc Kovacic, Česta na Dobravo, n. n.

SODRAŽICA: Josip Debevc, Janči 7; Josip Knava, Petinci 10; Edvard Arko, Globel 3; Franja Košmrlj, Podklanc 24; Darinka Zajc, Žimarine 44; Franc Rus, Sodražica 35; Franc Ruparski, Šmonjeva 7; Franc Vesel, Zamostec 56; Josip Ambrožič, Sodražica 18; Pavla Levstek, Sodražica 59, in Ivan Fajdiga, Nova Šifta, 1. **SRONJLJE:** Ivan Slak, Čurnovec 25.

STAR TRG OB KOLPI: Jurij Kure, Dol. Radence 3.

STOPICE: Marija Udovč, Gor. Teška voda 4; Janez Sparovec, Gor. Teška voda 8; Stanislava Kastrove, Hrušica 12, in Josip Učman, Stopice, n. n.

STUDENEC: Josip Zibert, Brezova 9; Minka Kovacic, Gor. Imponje 4; Franc Šintler, Zavratec 32; Albin Dolenšek, Znojile 1, in Reži Staver, Češnjice 4.

SUHOR: Peter Videtič, Draga 21.

SENTJANZ: Just, Pelnaver, Budina vas 1; Franc Povše, Hrušica 12; Franc Ajnihar, Šrednik 7; Slavko Šinkovec, Hrušica 13; Julij Kovačec, Bajno 29; Engelbert Dolšek, Bajno 28; Janez Vovk, Švinska; Jozica Perniček, Podboršt 1; Ivan Čebelje, Nonški log, in Ivana Markovič, Veliki Črnivec 16.

SENTRUPERT: Zdenko Bučinek, Slovenska vas 20; Josip Markelj, Straža 2, bife Mercator, Sentrupert; Peter Kurent, Brinje 31; Janko Lenč, Slovenska vas 17, in Ante Fekonja, Ravne 5.

Ivan Nimac, poštar iz Kocjanja, je nabral doslej 11 novih naročnikov. Pravi, da je kandidatom za nove naročnike najprej razdelili reklamne izvode Dolenjskega lista, nato pa tiste, ki jim je časnispis všeč, tudi nabročil. Nabral bi se več nabročikov, pa je žal moral iti nadomeščat na njemu neznan teren. Kljub temu bo do novega leta nabral še najmanj 10 novih naročnikov, po novem letu pa tudi najmanj še nadaljnjih 10 (Foto: Primo)

8: Alojz Hiebec, Pristava 5; Alojz Meglič, Lukovec 14; Josip Koprivc, Ročni vrh 11; Marica Drbar, Dol. Ponikve 8; Josip Pianine, Trebnje 88; Josip Novak, Modna občadila; Rekača Kovadč, Modna občadila; Pavla Čribač, Dol. Nemška vas 32; Edna Slak, Dol. Ponikve 13; Julka Mlakar, Dol. Nemška vas 31; Viljem Polh, Trebnje 73; Josip Javnikar, Dol. Nemška vas 36; Anton Kumer, Jezero 13; Franc Kraman, Primstal 4; Josip Župančič, Dol. Nemška vas 2; Franc Špolič, Trebnje 106; Franc Kastelic, Delčje vas 17; Franc Čebelje, Lukovec 8, in Milka Kramar, Gor. Ponikve 18.

URSNA SELA: Franc Lukiček, Gor. Študice 13; Albert Klobočar, Uršna selo 62; Franc Pudina, Uršna selo 118; Rudolf Budar, Gor. Študice 4; Alfonz Grislin, Verdun 12, in Teresija Miklavčič, Dobnik 5.

VELIKI GABER: Olga Metan, Vel. Gaber 3; Anna Slak, Vel. Gaber 6; Josipa Zorc, Stehanci vas 15; Filip Piškar, Šentjurje 15; Alojz Struna, Šentjurje 19; Josip Lukšič, Šentjurje 21, in Josip Lavar, Zubina 25.

VELIKA LOKA: Josip Cadonč, Šentoredec; Ignac Starč, Vel. Loka 43; Franc Vavtar, Iglenik 13, in Janez Čeglar, Dori, Pračno 7.

VINICA: Ivan Kenik, Vinica 36; Josip Brozovič, Utakovič 2; Jurij Majcevec, Učakovič 19; Alojz Balkovec, Vinica 41; Zdravko Ostroski, Vinica 48; Jurij Karin, Vinica 47; Miko Motič, Nova Lipa 25; Franc Karin, Damelj 12; Franc Štegine, Vinica 7, in Josip Živčič, Kovačici grad 2.

ZABUKOVJE: Anica Pipan, Zabukovje 3.

ZUZEMBERK: Slavko Šteinberk, Praproče 18; Dani Koščelj, Replje 2; Alojzija Merkec, Gradenec 3; Josip Vidmar, Maša Lipje 3; Marja Rájer, Štrana vas; Josip Prusák, Zuzemberk; Teresija Mrvar, Zuzemberk, in Janez Kodšek, Zuzemberk 143.

RAZNE POSTE: Jozica Poderža, Laze 23; Svetelka — Dramlje pri Celju; Tone Božič, Glavarska ulica 12a, Ljubljana; Alojz Vesel, Verje 24; Medvede; Alojz Župančič, Poje 32; Vodice nad Lubljano; Pavla Radonjič, Ul. Račnika 1, Ljubljana — Šiška; Pavla Lovšin, OLMO 182, Koper; Viktor Grčar, Ščitarjevo 50, Vel. Gorica pri Zagrebu; Anton Tratnik, Martinjak 15, Cerknica pri Raketu; Marija Habjan, Dob 23, Šentvid pri Ščitom; Slavko Fortek, Škofljica 63; Janez Sok, Vintarjevič 3, Dosternik pri Ptuju; Karolna Prestr, Liharov trg 6, Radovljica; dr. Vinko Širbar, Šišenska 91, Ljubljana; Klara Mihelič, Pečice 32; Podreda; Antonija Zibret, Brez 20, Loka pri Zidu, mostu; Antica Kračič, Zg. Trkovica 43, Škofljica pri Kopru; Panika Hab-

jan, Rožna dolina 20, Grosuplje; Marija Grčar, Brnica 16, Hrastnik; Danijel Mohorko, Kapija vas 93; Prebold; Anton Lesjan, Tugomerjeva 4, Ljubljana; Ivanka Ilfirevič, Ul. Tedenec, Kočevskog 22a, Beograd; Adolf Bukovec, Rahničeva 5, Ljubljana; Anton Mikljoš, Špiščanski plovba Piran; Drago Koščak, Škofljica 33; Frančiška Mohar, Trnavova 22, Jesenice na Gorenjskem; Alojz Šintič, Hrušica 29, Jesenice na Gorenjskem; dr. Alojz Rant, Dol pri Ljubljani; Josip Rupar, Česta JLA 6, Kranj, in Alojz Lokar, Reka gozd 6, Predgradje.

VOJNE POSTE: Alojz Vovko, Zagreb; Mirko Bartoli, Bileča; Vili Udovč, Beograd; Ivan Oberstar, Cerkev ob Krki; Franjo Dragan, Vipava; Ivan Zagmajster, Karlovac; Milan Hrvat, Raška; Rajko Širk, Niš; Franjo Hrovat, Tuzla; Jatočlav Kodelja, Bileča; Ivan Držgović, Ptuj; Alojz Gorenec, Skopje; Martin Nemanjić, Šabac; Josip Kastelic, Kiseljak, in Josip Koščak.

NOZEMSTVO: Marija Štefanec, Ljubljanski, Nemčija; Marija Ročina, I. Berlin; Nemčija; Franc Virant, Peoria, USA; Matija Čoreb, Brooklyn, Severna Amerika; Engelbert Rangus, Kitchener, Kanada; Rado Čizl, I. Berlin, Nemčija; John Erman, Salisbury, Britanija; Ivanka Lajčkoč, Mädel, Nemčija; Slavko Sotlar, Stuttgart, Nemčija; Stanko Šodec, I. Berlin, Nemčija; Martina Colnar, Vancouver, Kanada; Marjetka Peško, I. Berlin, Nemčija, in Mary Kotar, Hudson, USA.

V veliki družini bralcev našega domačega pokrajinskega tednika pozdravljamo naš naročnik, ki so si naš časnik nabrodili v zadnjem tednu:

ARTICE: Veronika Černelj, Arnoško selo 37; Ivan Držanic, Trebet 41 in Marija Povh, Zg. Obrež 31.

BRUSNICE: Josip Melzar, Jurje 14.

CERKLJE OB KRKI: Pepca Štipanič, Bileča vas 31; Dominik Kostelac, Črešnjice 44; Marija Pavlovič, Rvči 4 in Franc Unetič, Bileča vas 42.

BLANCA: Branko Blatnik, Blanca 47.

CRNOMELJ: Alojz Resnik, Katinjica 14; Pavle Weis, Loka 79; Josip Hubrovec, Loka 47 in Jurij Geržetič, Petrova vas 18.

DOBDOVA: Josip Lee, Dobova 40; Josip Četko, Dobova 16; Dominik Čeniga, Dobova 54 in Marija Radanovič, Mali Obrež 28.

DOBROVIC: Milan Smolič, Dobrovič 31; Josip Stojko, Korita, n. n. in Zejko Begić, Korita.

DYOR: Josip Primo, Dvor 8; Josip Jerič, Jama 37; Marija Mirtič, Jama 3 in Franc Pestolnik, Makovec 15.

KOČEVJE: Peter Ježeljnik, Kočevska, novo naselje; Tončka Volk, Trg svobode 21; Anton Jukš, Ljubljanska 26; Vlado Pire, Kolodvorska, novo naselje; Alojz Znidarsic, Kolodvorska, novo naselje; Zdravko Turk, Kolodvorska, novo naselje; Anton Poljanec, Trg svobode 2; Ivan Magdalenič, Ljubljanska 43 a; Martin Tkalec, Mahovnik 13; Josip Rački, Mahovnik 13; Edi Četinski, Ljubljanska cesta 19; Matija Kavran, Trg svobode 5; Henrik Skufca, Tomšičeva 3; Alojz Virant, Ročka 18; Vilma Nanger, Ročka 27; Marija Vršnik, Črnovljska 6; Dragica Kavran, Kolodvorska 19; Panika Vesel, Kolodvorska 21; Branko Turk, Podgorska, stolpč 2; Boris Ozanč, Podgorska, stolpč 3; Vilma Hill, Podgorska, stolpč 2; Peter Adlesic, Podgorska, stolpč 3; Slavko Sijanec, Podgorska, stolpč 3; Tone Gasparc, Trg svobode 21; Ivanka Maksimovič, Ročka 8; Ludvik Ogrul, Podgorska, stolpč 3; Danilo Pešnik, Šekšova 9; Josip Obrovčić, Ljubljanska 4; Boris Gorjanec, Podgorska, stolpč 2.

METLIKA: Tine Jurejevič, Ročnik 31; Oiga Zorn, Bočka 3; Peter Pavlovič, Draščič 34 in Stanko Nemančič, Česta bratstva in enotnosti 40 a.

MOKRONOG: Polde Zore, Mokronog 88.

NOVO MESTO: Franc Kerec, Želinje 32.

OTOCEC OB KRKI: Angela Radovan, trgovina, Otočec; Milan Mikljoš, Dol. Kamenc; Franc Kuplenik, Vrh pri Pali; Franc Junc, Otočec 27 in Franciška Jarc, Gor. Kronovo 6.

SEVNICA: Ferdinand Šajek, Mesni vrh 13 in Agata Racman, Druženje 17.

STARCA CERKEV: Edi Kuraj, Starca cerkev 42 in Franc Terbus, Starca cerkev, n. n.

STOPICE: Rajko Bedirovič, Vel. Orček 22; Mirko Ovniček, Hrib 12 in Alojz Gavzoda, Hrib 2.

STUDENEG: Alojz Znidarsic, Studenec 54.

SENTERNEJ: Franc Jordan, Groblje 34; Josip Fabjan, Ladeča vas 13; Josip Potocar, Brezovica 13; Štefan Češek, Kremšnik 32; Slavka Lekša, Groblje 1; Karel Kos, Loka 10; Ivanka Franko, Zameško 10 in Franje Zagorec, Volčjeva vas 12.

SENTJANZ: Srečko Vidmat, Primstal 26 in Ivan Jerovšek, Horn 9.

SKOCJAN: Viktor Grandn, Zaglog 5 in Reža Bizjak, Dobrava 25.

(Seznam bomo nadaljevali približno)

Še se vam splača!

Ce narocite prijatelju, znancu, sorodniku ali sošedu naš domači pokrajinski list danes ali te dni, bo ta mesec še lahko dobil 2 številki brezplačno. Toda važnejše kot to je: za uslugo, ki mu jo boste naredili s tem, da ga boste seznanili z domaćim pokrajinskim tednikom, vam bo vedno hvaležen! Zdaj bere DOLENJSKI LIST že nekaj nad 150.000 ljudi doma in po svetu. Okno na Dolenjsko to je postal naš tednik, ki ga tiskamo od danes naprej že v redni nakladi 30.620 izvodov, novi naročniki pa se še vedno prijavljajo z vseh strani.

Ste nam že poslali naslov znancev, prijateljev in sorodnikov, ki so na začasnom delu v tujini? Več kot občasno pismo od doma jim bo pomenil vsak teden domači tednik, ki jim bo lajšal do motozje in jih sproti seznanjal z vsem, na kar so še vedno ostali) navezani z vsem srcem!

Pišite nam na naslov:

Uprava Dolenjskega lista

NOVO MESTO, p. p. 33

St. 50 (977)

Umetnostni muzej za otroke

Marseille je veliko francosko pristanišče. Obenem pa ima to mesto nenavaden in edinstven muzej v Evropi, podoben tistemu, ki so ga pred dvanajstimi leti ustanovili v ameriškem mestu Saint Quentin.

Sleheni dan, od jutra do mraka, prihajojo v ta muzej kolone ljudskošolskih otrok, pred vhodom pa jih pričakajo mlada dekleta, študentke likovne akademije. Otroci se

razgubijo po dvoranah, kjer so po stenah na pirmeni višini razstavljene umetniške slike.

Kot vsi otroci tako tudi mali obiskovalci tega umetnostnega muzeja radi otipavajo, kar vidijo, in na skrivaj načeljajo na steno svoje ime. To so ustanovitelji tega muzeja tudi upoštevali, zato so arhitekti in gradbeniki postavili take stene, da se lahko umivajo.

Vsek tened na tisoče

— Koliko mu lahko dam, draga?

Lojze Jakopič:

11

AKCIJA "Rdeča gos"

»Dobro. Vaše ugotovitve so do neke mere pravilne. Mi moramo izvedeti tudi kje, točno, pri kom dobivajo zaporniki vesti s front. Kot star, preizkušen agent točno veste, da tisti, kdor vesti komu posreduje, jih tudi lahko sprejme in odda zopet naprej. Tu je sled za vaše delo. Po prenašalcih vesti do izvira. Časa pa imate samo teden dni. Ce z vašim poročilom ne bom zadovoljen, bo to najin zadnji razgovor. Zopet bo ste v rokah znancev, ki so vas privikrali pripravljali k pameti.«

Pokadil sem cigaretto do konca. Medtem sva izmenjal še nekaj besed o vojni. Na sploh je gestapovec ravnal z mano več kot ljubezni, predvsem pa kot s sebi enakim strokovnjakom iz obvezcevnega dela. Kjer ugotovitev, na kateri strani si in za koga delaš, ni tako pomembna.

Vsaž video je bil tak.

XXX

Sam v taborišču sem prejšnje misli in razpoloženje, ki sem ga imel na gestapu, brž obrnil na glavo. Imel sem samo teden dni časa. Toliko sem pozna Nemce pa njihovo doslednost, da sem bil trdno prepričan o resnem namenu njihove pretnje. Niti minuto več me ne bodo čakali. Moral sem torej odločno in hitro ukrepati.

Dve nalogi hkrati sem moral opraviti: Plevnika in še pet drugih soyražnih agentov, za katere izdajalsko dejavnost v taborišču je naša mreža zbrala dokazno gradivo, je bilo treba spraviti s poti in pripraviti vse potrebno za moj beg iz taborišča s pomočjo očeta Sebastijana.

Ce je gestapo meni postavil rok teden dni, to je sedem celih dni, sem si sam za obe svoji nalogi postavil šest celih dni. Šesti dan zvečer moram biti v Münchnu na varinem. In na pravem mestu morajo biti tudi Lorettovi beli papirji, popisani s skrivenostno tajno pisavo. Izvršena mora biti akcija »Rdeča gos«. Uspešno izpolnjena.

Kako smešno ime šifre, sem razmišljal. In zakaj prav takšno? Loretto je sam in s pomočjo neznanih sodelavcev v zadnjih mesecih zbral dragocene podatke o tajni proizvodnji orožja in vojaških naprav v podzemeljskih tovarnah, kjer so delali zaporniki, ki so šli skozi glavno taborišče Dachau. Nad devetdeset podružnic, ki so bile raztresene po vseh krajinah okupirane Evrope, je v podzemeljskih rovih proizvajalo posamezne dele. V velikih serijah. Major Loretto kot letalski strokovnjak in inženir strojništva pa se posebej poučen za določene stvari od obvezcevnih služb je po zapornikih, ki so prihajali na-

zaj v matično taborišče, vecidel na polživi, nekaj po kazni in plinske celice ali so bili premesčeni iz ene podzemске tovarne v drugo, zbral točne podatke, kje kaj proizvajajo, s čim, kako in koliko. Kot strokovnjaku mu ni bilo posebno težko, da je po zbranem gradivu ugotovil, da gre za proizvodnjo zelo pomembnega novega orožja. Tudi kakšnega. V nekaj stvareh je ugotovil bistvene podrobnosti. Nekaj vrzeli pa mu je ostalo nepojasnjih. Te bodo verjetno izpolnili v centru, ko bodo primerjali poročila in izsledke drugih obveščevalnih mrež. Major Loretto je, po debelem svežnju belih papirjev sodeč, verjetno zelo včasno izpolnil svojo nalogo. Popisal vse in skiciral. Zato je porabil toliko lastne krvi, ki mu je služila za pisanje, da so bili njegovi prsti na obeh rokah ena sama crna brazgotina, načeta in popikana od tisoč igel. Svojo krije dai za delo, ki ga je prevzel.

Rdeča gos! To so sto in tisoč zapornikov, ki so vede ali nezavedno kot mučene žrtve preleteli Evropo in povedali svoje skrivenosti majorju Loretto, ki jih je čakal v taborišču. Delal je v taboriščni kopalnici, skozi katero je moral vsak, kdor je prišel v taborišče, živ ali mrtve. Da, tudi mrtvi so morali skozi kopalnico, kjer so jih razkuževali proti usem, ki so raznašale tifus. V taborišču so bili že prvi primeri strahovitega tifusa. Nemce-stražarje je tifus strašil prav tako kot knellinge. Uši ni izbirala, v katere hlače leže. Uši, ki je prenašala tifus. Se raje je lezla v hlače, kjer je bilo toplo, kot v zebro, pod katero je bilo od mirza omržiščeno meso.

Pozno zvečer sva imela s Tigrom za barako dolg posvet. Bil je navdušen, da začenjam akcijo. Pravo akcijo kot v partizanah ali sredi Ljubljane. Zamolčal sem mu o svojem namerovanem begu iz taborišča. Do jutri zvečer mi bo preskrbel podatke, kje in kako bo najlaže izvesti justifikacijo nad izdajalcem, da stražarjem in gestapu ne bi postal sumljivo. Predlog bodo izdelale posamezne trojke. Razpolagali smo že z bojnimi trojkami. To je bilo Tigrovo delo in delo še nekaterih predanih tovarisev, ki so v taborišču hoteli kakorkoli nadaljevati boj. To je bilo tudi potrebno. A ker sem poznal malo tovarisev, ni sem bil povsem gotov, ce v naši tajni organizaciji, klub temu da so bili ljudje zelo skrbno izbrani, le ni morda kak vrinjenec. Ne zaradi lastne varnosti, ampak zaradi varnosti naloge, ki sem jo moral uspešno izpeljati, sem stal nepoznani izven trojk in vodstva, ki je delalo po Tigrovih navodilih. Tiger se je izkazal izvrstnega voditelja. Dobrega organizatorja, ki je imel izredno srečo pri izbiri ljudi, ki jih je postavljal primerno vsekoga na svoje mesto. Tiger je bil tudi pogumen. Kar je bilo izredno pomembno, kljub težkemu fizичnemu delu, ki ga je moral opravljati v komandi. Ki je gradila cesto, je obdržal telesno kondicijo. Ob borni hrani, težkem delu, mučenju in sto nevarnostim. Tiger je dajal klasičen zgled, kaj vse zmore človeško telo, ce sledi ideji, ce je duh neomajan, ce ima človek pred seboj velik cilj. Ce hoče. Ce mora.

MIODRAG STOJANOVIĆ:

Uspela integracija

Atomska basen

V nekem gozdu sta živel zajec in volk. Volk je bil direktor v svojem podjetju, zajec pa v svojem. Dolgo sta tako delala, toda pogoj gospodarjenja so bili iz dneva v dan težji.

»Najbolje bo, če se združimo. Bolje bomo delali,« je lepega dne reklo zajec. Volk je molčal. Toda boljših dni ni bilo. Vse manj radosti je bilo tudi v volkovem podjetju.

»Prav, pa se združimo,« je predlagal še volk.

In dvoje podjetij se je združilo. Sprva jima je šlo tako dobro, da ni moglo biti bolje. Volk je bil direktor integriranega podjetja, zajec pa šef enega od obratov. Toda ni bilo dolgo, ko sta si bila v laseh.

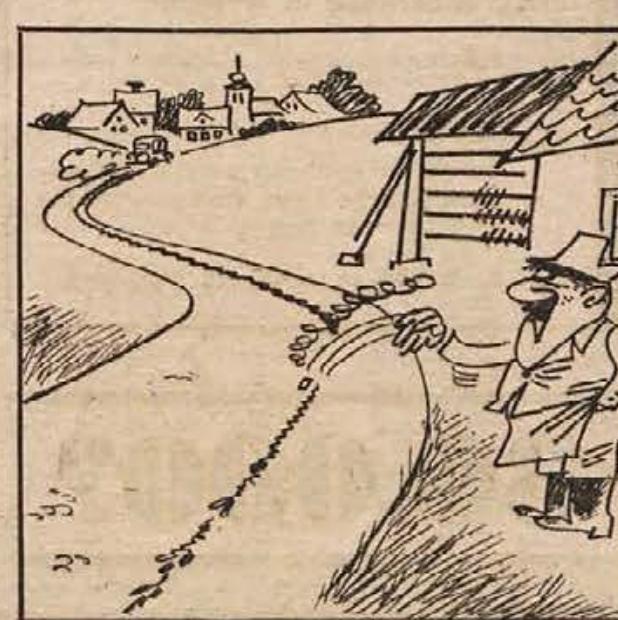
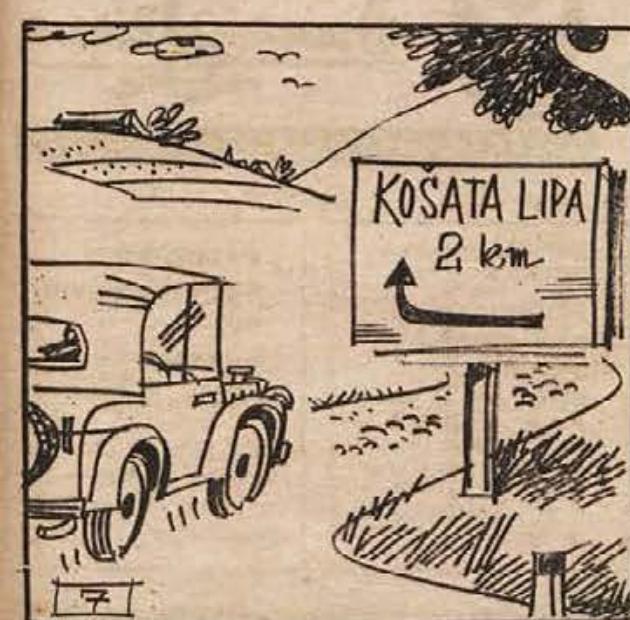
»Ti bom že pokazal!« je vzklknil volk zajcu — in ga pojedel.

Tako sta njuni podjetji na vekomaj ostali združeni.

Na stenah sijojo mojstrovine s svojim zagonetnim čarom. Iz kotov v dvoranem nemo gledajo male obiskovalce kipi slavnih mojstrov kiparstva. To seveda marsikdaj niso originali, zato pa jih otroci lahko po milu volji otipavajo, se vrtijo okrog njih, jim polagajo v vznoge knjige in soliske kape. Nihče jih ne bo za to ozmerjal, toda vodnice imajo svojo skrivenost, kako poučijo mlade obiskovalce, da so to dela velikih umetnikov, katera je treba spoštovati in ljubiti.

BLAŽENKA STEJNIC

PARADIŽNIK **A VOLANOM**

7. -Do Košate lipa dva kilometra,- je pisalo na tabli ob cesti. Makadam pa je makadam! Ko je Paradižnik prevozil prvi kilometr makadama, je pobral droben žebliček! Iz gume je pričelo rahlo curljati... Za curljajočim kolesom se je vlekla tanka sled naftel! - Pred prvo hišo Košate lipa je stal stari Grčar in vlekel cigaretto. Zazidal je,

ko je uzrl ponosno limuzino in Paradižnika v njej. »Lej ga, lej!« je zmajeval z glavo in strmel za njim dolgo dolgo. Tako dolgo, da mu je cigaretta dogorela med prsti. Odvrgel je ogorek — če se ne motimo, prav na tanko sled naftel in počasi odšel v bajto, še vedno majajoč z glavo. - Kot

smo rekli, je ogorek padel na sled. Planil je torej droben plamenček in ljubko stekel po sledi za avtomobilom. No, avto je bil medtem že pred gostilno. Paradižnik je bil še v njem, okrog pa se je zbralo petindvajset najbolj nevoščljivih Paradižnikovih someščanov.

GRADITELJI!

PRISKRBITE SI
PRAVOČASNO
OPEČNE ZIDAKE!

LJUBLJANSKE OPEKARNE

izdelujejo vso zimo na svajih obratih vse vrste opečnih izdelkov.

Posebno priporočamo
MODULARNI BLOK in zidni blok BH 6

Zahtevajte ponudbe!

Vse informacije daje
PRODAJNI ODDELEK

**LJUBLJANSKE
OPEKARNE
LJUBLJANA**

Cesta na Vrhovce 2, telefon 61-965 in 61-805.

LOVSKO IN RIBSKO OPREMO, SMUČI, SANKE,
DRSALKE IN VSE ZA SPORT KUPUJTE
V TRGOVINI

LOVEC NOVO MESTO.
Cesta herojev 8

PODJETJE
MESO
TRBOVLJE

razpisuje
prosta delovna mesta za

5 KV MESARJEV — SEKAČEV

Nastop službe takoj.

Zaželeno je praksa.

OD po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov.
Samsko stanovanje zagotovljeno.

V postev pridejo kandidati, ki so že prosti vojaščine.

Vloge naslovite na podjetje
MESO TRBOVLJE.

Razpis velja do zasedbe prostih delovnih mest.

ZAHVALA

Ob bolezni izgubi našega dragega moža, očeta, sina, strica in brata

TINETA ŠALAMONA
iz Gaberja pri Tržiču

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so v tako velikem številu počastili njegov spomin z venci, cvetjem in s svojo udeležbo pri pogrebu oziroma so sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje. Prav tako se iskreno zahvaljujemo podjetju MEXX iz Celja, govornikom za poslovne besede in duhovščini za pogrebne obrede. Posebna zahvala kolektivu mlina Sevnica za vso pomoč v naših najtežjih trenutkih.

Zahajajoči: žena Stefka, otroka Tinko in Damica, mama Ivana in drugo sorodstvo.

V globoki žalosti sporočamo sorodnikom in vsem, ki so jo poznali in imeli rad, da je v 41. letu v Kanadi tragično preminila naša ljuba

Tončka Jež

rojena Zagora

Pogreb pokojnico je bil 2. novembra v Bralornu.

Zahajajoči: mož Tonč v Bralornu, oč, sestri Fanika in Mimica z družino, bratje Jože, Janez z družino, Silvo, Ježeva mama z svojimi in drugo sorodstvo.

Bralorne, Imenje pri Sentjerneju, Novo mesto, Ljubljana, Göppinger, Štajp pri Vipavi, 25. novembra 1968.

Občinska skupščina — oddelek za upravnopravne zadeve Novo mesto

OBVEŠČA

lastnike in uporabnike motornih in priklopnih vozil na območju občine Novo mesto, katerim poteka veljavnost prometnega dovoljenja 31. decembra 1968, da je

podaljševanje prometnih dovoljenj

od 16. do 31. decembra 1968

vsek dan od 7. do 15. ure in v sredo od 7. do 15. ter od 17. do 19. ure, razen ob sobotah, v prostorih UJV — Novo mesto, Jerebova ulica 1.

Vse potrebine tiskovine s pojasnilom dobite v Novem mestu, Jerebova ulica 1. V času od 16. do 31. decembra 1968 posluje pošta in zavarovalnica na kraju podaljševanja prometnih dovoljenj, AMD Novo mesto pa nudi potrebljeno pomoč.

Lastniki ali uporabniki, ki ne nameravajo podaljšati veljavnosti prometnega dovoljenja za tekočo leto, morajo vrniti evidenčne tablice tukajšnjemu oddeku do 31. decembra 1968.

Novo mesto, 9. 12. 1968.

ODDELEK ZA UPRAVNOPRAVNE
ZADEVE NOVO MESTO

ORIGINAL

zahtevai

PRAVI
SLOVENSKI
PELINKOVAC

KRALJ

623
658

Samo

Destilacija Dama Kura

Dama Kura

TOVARNA RASTLINSKIH SPECIALITET

Svet delovne skupnosti uprave

OBČINSKE SKUPŠČINE TREBNJE

razpisuje
prosto delovno mesto

ŠEFA IN MATIČARJA krajevnega urada Mokronog in Trebelno

POGOJI: srednja šolska izobrazba z dveletno prakso.

Osebni dohodek po pravilniku.

Ustrezeno dokumentacijo s kratkim življenjepisom je treba poslati Svetu delovne skupnosti Upave Občine Trebnje.

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

30.000?

BLAGO PO ZNIŽANIH CENAH

V VSEH TRGOVINAH S TEKSTILNIM BLAGOM PRODAJAMO NEKATERE KAMGARNE IN DIOLENE ZA MOŠKE IN ŽENSKE OBLEKE PO 30-40-ODSTOTNO ZNIŽANIH CENAH.

Občinska skupščina

SEVNICA

prodaja

osebni avtomobil

FIAT 750

letnik 1960, v voznom stanju, za izključno ceno 8.000 dinarjev. Javna dražba bo v sredo, 18. decembra 1968 ob 8. uri v prostorih občine Sevnica.

GRADITELJEM STANOVANJSKIH HIS

nudimo

brezplačno gradbeni material, pridobljen s portativno pritlično stanovanjske hiše v središču Novega mesta. Vprašajte na telefon 21-447.

RADIO LJUBLJANA

VSEK DAN: prostila ob 8.15, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 19.30 in 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

PETER, 13. DECEMBRA: 8.00 Glasbena matineja s skladbam Jurija Miljevca. 8.55 Pionirski tednik. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Porocila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — prof. Ivo Jelacinc. Smetno obnavljanje staleža krv. 12.40 Cez poja in potoke. 13.30 Priporočajo vam... 14.35 Naši poslušalci čestitajo v pozdravju. 15.20 Napotki za turiste. 15.25 Glasbeni intermezzo. 16.00 Vsak dan za vas. 17.05 Človek in zdravje. 19.40 Na mednarodnih križanjih. 19.40 Lanko noč, otroci. 20.00 Poje Slovenski oktet. 21.15 Oddaja o morju in pomorskih.

SOBOTA, 14. DECEMBRA: 8.00 Glasbena matineja. 9.25 Cez travnike zelen. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Porocila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Ciril Režič. Gradnja novih cest v Sloveniji. 12.40 Iz slavnosti ravnic. 13.30 Priporočajo vam... 14.05 Glasbena pravljica — B. Savicki: »Matjazek in trobentas. 15.20 Glasbeni intermezzo. 15.40 Nas podlistek — Izidor Cankar: Otoček pri Ivanu Cankarju. 15.00 Vsak dan za vas. 16.15 Pravkar prispevo — »Top popa 11. 19.00 Lanko noč, otroci! 19.15 Minute s pevko Alenkom Pinterič. 20.00 Novi ansambl — nove melodije. 22.15 Oddaja za naše izsejence.

ZAHTEVAJTE JO
V VAŠI TRGOVINI

NEDELJA, 15. DECEMBRA
9.10 Kmetijska oddaja v madarskem (Beograd).
9.30 Porocila (Ljubljana).
9.35 Dobro nedelo vočimo z ansamblom Beneški fantje (Ljubljana).
10.00 Kmetijska oddaja (Zagreb).
10.45 Daktari — seriski mladinski film (do 11.35) (Ljubljana).
17.25 TV kazipot (Ljubljana).
17.45 Saga o Forsytil — ponovitev (Ljubljana).
18.35 Cikcak (Ljubljana).
18.30 Novi ansambl — nove melodije (Ljubljana).
20.00 TV dnevnik (Beograd).
20.45 Vijava (Ljubljana).
20.50 Filmski burleski — (Ljubljana).
21.20 Waterpolo Mladost : Partizan (Beograd).
21.50 Veter sanatorij (Zagreb).
22.50 Sportni pregled (JRT).
23.20 TV dnevnik (Zagreb).

PONEDELJEK, 16. DEC.

9.35 TV v soli (Zagreb).
10.30 Ruskina (Zagreb).
11.00 Osnove splošne izobrazbe (Beograd).
14.45 TV v soli — ponovitev (Zagreb).
15.40 Rusčina — ponovitev (Zagreb).
16.10 Angliččina (Beograd).
16.45 Madiarski TV pregled (Beograd).
17.00 Porocila (Zagreb).
17.05 Mali svet — oddaja za otroke (Zagreb).
17.30 Skravnosti narave — pojavno znanstveni film (Ljubljana).
18.00 Po Sloveniji (Ljubljana).
18.20 Propagandna mediga (Ljubljana).
18.25 Besedilice in izbična beseda — oddaja iz cikla Slovensčina (Ljubljana).
18.30 Evgen Čestnik — Dragatius 16 reportaža (Ljubljana).
19.20 Vokalno instrumentalni solisti Shirley Bassy (Ljubljana).
19.50 Cikcak (Ljubljana).

TELEVIZIJSKI SPORED

- 20.00 TV dnevnik (Ljubljana).
20.30 Vijava (Ljubljana).
20.35 Dan slovenških pravic — prenos in Opero (Ljubljana).
21.25 Glasbena oddaja (Ljubljana).
22.00 Porocila (Ljubljana).
- TOREK, 17. DECEMBRA**
- 9.35 TV v soli (Zagreb).
10.30 Angleščina (Zagreb).
11.00 Osnove splošne izobrazbe (Beograd).
14.45 TV v soli — ponovitev (Zagreb).
15.40 Angleščina — ponovitev (Zagreb).
16.10 Osnove splošne izobrazbe (Beograd).
16.40 Francosčina (Beograd).
18.00 Risanka (Ljubljana).
18.10 Obreže — oddaja za Italijansko narodnostno skupino (Ljubljana).
18.20 Propagandna mediga (Ljubljana).
18.35 Novosti iz studia 14 (Ljubljana).
19.05 Svet ob koncu leta — oddaja Svet na zaslonu (Ljubljana).
19.55 Cikcak (Ljubljana).
20.00 TV dnevnik (Ljubljana).
20.30 Vivavja (Ljubljana).
20.40 Celovečerni film (Ljubljana).
22.00 O naivnem, o neposrednem — oddaja iz cikla Trenutek (Ljubljana).
23.00 Porocila (Ljubljana).
- SREDA, 18. DECEMBRA**
- 9.35 TV v soli (Zagreb).
17.05 Madiarski TV pregled (Zagreb).
17.20 Porocila (Skopje).
17.25 Zgodba iz pipe — oddaja za otroke (Skopje).
17.45 Pisani trak (Ljubljana).
18.20 Dvajset slavnih — oddaja za otroke (Zagreb).
19.05 Baletna lepljenka (Ljubljana).
19.45 TV prospect (Zagreb).
20.00 TV dnevnik (Ljubljana).
20.35 Diculjci Rupe: Zrna jutrišnjih pridelkov — TV igra (Ljubljana).
21.30 Razgledi po filmskem svetu (Ljubljana).
22.35 Porocila (Ljubljana).
- CETRTEK, 19. DECEMBRA**
- 9.35 TV v soli (Zagreb).
10.30 Nenščina — ponovitev (Zagreb).
16.10 Osnove splošne izobrazbe (Beograd).
17.10 Porocila (Ljubljana).
17.15 Ringaraja: Pavel Golia (Ljubljana).
18.00 Po Sloveniji (Ljubljana).
18.20 V narodnem filmu (Beograd).
19.05 Po siedeh napredka (Ljubljana).
19.06 Dekleta in fantje — serijska oddaja (Beograd).
19.45 Cikcak (Ljubljana).
20.00 TV dnevnik (Ljubljana).
20.30 Vijava (Ljubljana).
20.35 Saga o Forsytil — seriski film (Ljubljana).
21.25 Kulturne diagonale (Ljubljana).
22.15 Porocila (Ljubljana).
- PETEK, 20. DECEMBRA**
- 9.35 TV v soli (Zagreb).
11.00 Osnove splošne izobrazbe (Beograd).
11.30 Francosčina (Beograd).
14.45 TV v soli — ponovitev (Zagreb).
16.10 Osnove splošne izobrazbe (Beograd).
17.30 Daktari — seriski mladinski film (Ljubljana).
18.20 Mladinski koncert (Beograd).
19.05 Na sedmi steni — sportna oddaja (Ljubljana).
19.55 Cikcak (Ljubljana).
20.00 TV dnevnik (Ljubljana).
20.30 Vijava (Ljubljana).
20.35 Odpornika gibanja v filmski upodobitvi: Na svoji zemlji — slovenski film (Ljubljana).
22.05 Simfonični koncert (Ljubljana).
22.35 Porocila (Ljubljana).
- SOBOTA, 21. DECEMBRA**
- 9.35 TV v soli (Zagreb).
18.15 Porocila (Ljubljana).
18.20 Mladinska igra (Zagreb).
19.20 S kamero po svetu (Ljubljana).
19.45 Cikcak (Ljubljana).
20.00 TV dnevnik (Ljubljana).
20.30 Vijava (Ljubljana).
20.35 Humoristična oddaja Radivoje Lotr — Djukić (Beograd).
21.35 Videofon (Zagreb).
21.50 Sherlock Holmes — seriski film (Ljubljana).
22.40 TV kazipot (Ljubljana).
23.00 Porocila (Ljubljana).

LJUBITELJEM KNJIG — KNJIGE V DAR

V vseh knjigarnah MLADINSKE KNJIGE imate izredno priložnost, da si nabitite knjige po posebno ugodnih pogojih: pri nakupu knjig v vrednosti nad 20.- dinarjev boste prejeli v dar še eno knjigo, pri nakupu nad 50.- dinarjev pa dve knjigi.

Izkoristite to ugodno priložnost in obiščite najbližjo knjigarno Mladinske knjige, kjer vam bodo postregli po vaših željah in nagnjenjih!

Vaše zaloge

so mrtev kapital v skladisčih. Pot do likvidnosti v gospodarstvu je v tem, da sprostite zamrznjeni kapital, ki je v zalogah. Razprodajte zaloge — pomagajte si s krediti, ki jih boste dobili na ta način!

Obvestite javnost in kupce, koliko odstotkov popusta ste namenili za blago iz zalog! Pri tem vam lahko uspešno pomaga DOLENJSKI LIST: vsak teden ga prebere nad 130.000 ljudi med Ljubljano in Zagrebom ter med Kolpo in Savo. Vsak četrtek: 28.500 DOLENJSKIH LISTOV, glasnikov o razprodaji vaših zalog!

kdo ponudi DONAT
ponudi
zdravje

Smeħ stoletij

Ko so živo razpravljati o tem, da pokopujejo v Indiji z mrtvimi soprogom tudi njegovo ženo, je mlajša ženska rekla Shaw:

»Ali mi to strašno?«
»Svede, se ji pritrdi pisatelj, subogi može!«

Po gledališki predstavi so gledalci kar drli v garderobo. Med njimi je bil tudi pisatelj Shaw. Ko so ga mladi gledalci opazili, so se zbrinili okrog njega in vsak mu je hotel pomagati obleči sukno. Enemu od njih se je to povedlo. Shaw mu je nato dejal:

»Prav lepa hvala, mladi gospod, toda nekoc mi je ob takih pritožnostih izginila listnica!«

Nekoc je prisostvoval premieri svojega dela. Med burnim aplauzom pa je nekdo rezko živil gal. Ko je občinstvo utihnilo, se je Shaw obrnil v smeri, od koder so se zasišali živili, in dejal:

»Gospod, popolnoma se strinjam z vašo oceno mojega dela. Toda, kaj lahko napravila midva sama proti vsej tej publiki?«

»Ali ram lahko poveni že vsebinu komedije, ki sem jo pravkar napisal?« — Dobro.
— Provo dejanje. Mož vpraša: »Ali me ljubiš?« Žena odgovori: »Obozujem te. Drugo dejanje. Mož vpraša: »Ali me ljubiš?« Žena odgovori: »Obozujem te. Tretje dejanje. Mož vpraša: »Ali me ljubiš?« Žena odgovori: »Obozujem te.« Zastor.

»Čudovita! je zvegan zacejal časnikar. »Toda, oprostite, kje je tu zaplet?«

»Zaplet? je odgovoril Shaw. »Zaplet je v tem, da v vseh treh dejanjih nastopa ista ženska, medtem ko je mož v vsakem dejanju drug.«

ČE V VAŠEM
DELOVNEM
KOLEKTIVU NI
POVERJENIKA
PREŠERNOVE
DRUŽBE,
POSTANITE
TO VI.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

DECEMBRSKO VREME V PREGOVORIH

Prvega dne v adventu mraz, trajal bo ves zimski čas. — Dež in veter pred božičem, koplje jamo nad mrlčem. — Zelen božič, bela velika noč. — Na božič vetrovno, ob letu bo sadja polno.

LUNINE MENE:

5. 12. Ⓛ ob 0.07
13. 12. Ⓛ ob 1.49
19. 12. Ⓛ ob 19.19
26. 12. Ⓛ ob 15.14

TEDENSKI KOLEDAJ

Petak, 13. decembra — Lucija
Sobota, 14. decembra — Dušan
Nedelja, 15. decembra — Kristina

mal' ogasi

SLUŽBO DOBI

KROJASKEGA VAJENCA — VAJENKO sprejemem. Naslov v upravi lista (2007/68).
ISČEMO gospodinjsko pomočnico ali mlajše upokojenko na gospodinjstvo in varstvo dveh otrok (2, 6 let). Inž. Kratovec, Mestne hišne 2, Novo mesto.
TAKOJ SPREJMEMO gospodinjsko pomočnico k 3-dimski družini. Klementič, Koper, Erjavčeva 18.

SLUŽBO IŠČE

PAZIM dva otroka na svojem domu. Ulica talcev 10, Novo mesto.

STANOVANJA

ODDAM opremljeno sobo. Prednosti imajo moški. Naslov v upravi lista (1997/68).
ODDAM sobo dijakini. Naslov v upravi lista (1998/68).
ODDAM neopremljeno sobo. Naslov v upravi lista (2009/68).
ODDAM opremljeno sobo, poceni prodam kuhinjsko pohištvo, dnevno sobo z jedilnim kotom Kristanova 23, Novo mesto.
ISČEMO enosobno stanovanje ali večjo sobo v Gotni vasi ali Žabji vasi za dobo snega leta. Ostalo po dogovoru. Naslov v upravi lista (2017/68).
TAKOJ ODDAM sobo in kuhičko v Raderji vasi. Naslov v upravi lista (2021/68).
ISČEMO opremljeno sobo v Novem mestu. Ponudbe na: Vesna Fedran, hotel »Motropolis«.

MOTORNA VOZILA

PRODAM AUTO Renault Gordini, prevozenih 20.000 km. Sotler, Straža 87.
PRODAM FIAT 130. Kallinovič, Majde Šte 5, Novo mesto.

PRODAM

PRODAM KAVU. Naslov v upravi lista (1995/68).
PRODAM MLATILNICO z reto in tressati. Jože Zlate, Praha 22, Kraji.
POCENI PRODAM lagu, ki zagovoravno na reduktorski pomik. Ivan Pušnik, Arolin 60, Škofja vas.
PRODAM klavirske 60-basne harmonike. Jože Antončič, Praproče, Bela cerkev.
PRODAM streljivo stroj, znakom Schepel. Ivan Gorše, Ragovska 21, Novo mesto.

Kolektiv DOLENJSKEGA LISTA V NOVEM MESTU

sprejme takoj

STROJEPISKO

s popolnim znanjem strojepisa (desetprstni, steki sistem pisanja).

Pogoj: dokončana nižja administrativna šola, obvezen prizkus slepega tipkanja. — Samo pismene ponudbe pošljite na naslov: DOLENJSKI LIST — Novo mesto, p. p. 33.

ZAHVALJE

Ob prerani in nenadomestljivi izgubi naše drage žene, manje in stare manje.

MARIJE GASPERIN

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so v teh težkih trenutkih sodelovali in žalovali z nami in jo tako številno obdarovali z vencem in cvetjem. Topla zahvala vsem sorodnikom, sovražancem in članom kolektiva Dujuro Salaj-Krško, kakor tudi častitemu gospodu župniku za spremstvo na zadnji poti.

Zaljuboča: mož, hčerke in slavnostni družinami Skopje, 9. 12. 1968

CESTIKE

Dragi mand Pepci Keglovič iz Grmova pri Škocjanu cestitajo in ji želijo vse dobro za 60. rojstni dan vasi njeni otroci, mož in ženi.

Ljubljeni in nadve dobiti mama Kristini Oberf iz Grmova pri Škocjanu za njen god in 70. rojstni dan vse najboljše, posebno pa veliko zdravja! Enako želijo za god tudi sestri Kristini. Hčerke ozirajo: Lojka, Marija, Zofka, Rosika, Stefka in Pepon ter Lojze z družinami.

PREKLICI

Marija Lekše, Leskovec 31, preklicujem oštite, Izredene Zofiji Živčič, in se ji zahvaljujem, da je odstopila od tožbe.

FRANCETA PETANA

S Potoka pri Straži se najlepše zahvalimo zdravnikom in strežnemu osebju, internega oddelka v Novem mestu za njihovo pozitivnost pri zdravljenju. Iskrena hvala g. župniku, sodelnikom in prijateljem za podarjene vence in vsem, ki so pokojnika spremnili do njegova zadnjega doma. Hvala organizaciji ZB, gornikom, kakor tudi dobrim vašnam, ki so mi stali ob strani, enako t. Šejetu iz Zupančiču, ki sta nam nudila vsestransko pomoč v težkih trenutkih.

Zaljuboča žena Rozi, sin Franc in Rajko, brat Jože z družino, sestri Mici, Karlinca in Valči

Leopold Brezar, iz Hmeljnice pri Mirni peči, se zahvaljujem vsem vašnam iz Hmeljnice za tople besede, ko sem prišel domov.

Ob smrti našega moža in očeta ANDREJA COLNARJA

iz Kočevja

se zahvaljujem vsem, ki so narovali očetju in ga spremnili za zadnji poti. Posenčno zahvala kolektivu TEKSTILANE, TRIKONU in sosedom.

Zaljuboča žena z družino

KINO

Brežice: 13. in 14. 12. ameriški film »Smorilec«, 15. in 16. 12. italijanski barvni film »Spremljevalec zlate poslikije«, 17. in 18. 12. francoski barvni film »Sedem fantov in enas«.

Crnomelj: od 13. do 15. 12. ameriški film »El dorado«, 17. in 18. 12. ital.-špan. barvni film »Dvoboj v Teksasu«, 18. in 19. 12. mehiško-amer. barv. film »48 ur do smrti«.

Kočevje »Jadranc«: 12. in 13. 12. franc. barv. film »Obratun na obali«, 14. in 15. 12. italijanski barv. film »Dobar, grd, slab«, 16. in 17. 12. amer. barv. film »Divja reka«, 17. in 18. 12. ang. barv.

Prav je, da zveste :

Metlika: prva — vse!

■ KONEC LETA JE PRED DURMI in dober gospodar poravnava ta mesec vse račune. V novo leto stopi čistih rok in pol novih načrtov. Tudi naša uprava že sestavlja predračun za 1. 1969, hkrati pa zaključuje stare račune. Javno se zahvaljujemo občinski skupščini v Metliki, ki je že 18. novembra prva izpolnila pogodbeno obveznost za sofinanciranje svoje stalne strani v Dolenskem listu. Druge občine smo ta teden prosili za poravnavo zaostankov: zadnjega novembra so dolgovale za svoje strani 17.913 din, ta mesec pa jim zapadejo zadnji obroki v skupnem znesku 23.337 din. Neporevnanih je torej še 41.250 din, mi pa moramo plačati večje obveznosti tiskarni, PTT in drugim dobaviteljem.

■ NAROCNINA ZA 1969 ostane za vse domače naročnike nespremenjena! Mnogi bralci nas sprašujejo, kako bo s tem; verjetno so prezeli opozorilo v tem okvirku prejšnji četrtek, zato ponavljamo: ker se papir, poštni stroški in režija v tiskarni ne bodo povečali, ostane nespremenjena tudi naročnina za prihodnje leto: 16 dinarjev za pol leta oz. 32 dinarjev za celo leto.

■ PRIPRAVLJAMO VAM: novo povest, spet zdravniški koticek, ki ga bo vodil novomeški zdravnik dr. Božo Oblak veliko nagradno križanko v novoletni številki, tiskarna pa že tiskal stenski koledar za vse stare in nove naročnike!

■ ZAMUDNIKOM ZADNJI OPOMIN: kdaj ne bo poravnal zaostanka naročnine, mu bo mo Dolenjski list ustavili.

Vsem naročnikom lep pozdrav!

DOLENJSKI LIST

KRONIKA NESREC

Grozljiv ples na treh prstih snega

9. decembra ob 14.20 sta se na zasneženi cesti med srednjem zaletela Silvo Trajkovič, začasno v Nemčiji, s Ford-Lauusom in Ljubljancem Alojz Mrvar s tovornjakom. Hudo poškodovana Trajkoviča so odpravili v ljubljansko bolnišnico. Škodo so ocenili na 26 tič. so din.

Na območju novomeške UJV se je istega dne zgodilo še 17 prometnih nesreč, pretežno na magistrali Ljubljana — Zagreb. Razen Trajkoviča sta se poškodovali še dve osebi, skupno Škodo pa so ocenili na 49.600 din. Nesreče so se pripetile predvsem zaradi tega, ker so vozni na cestah, pokritih s plasti snega, debelo slabe tri prste, prchitevali drug drugega, zavirali pri medsebojnem srečanju in sploh vozili z neprimerno hitrostjo.

Gotna vas: avtomobil treščil v mostno ograjo

Novomeščan Alojz Stubičar se je 9. decembra poletjal z osebnim avtomobilom po Težke vode, od tam pa se je vrnil v Novo mesto. Pri Gotni vasi je vozilo na mostki cesti zaradi neprimerno hitrosti in voznikovega neznanja (Stubičar nima vozninske dovoljenje) zaneslo in je treščil v mostno ograjo. Pri nesreči je se sopolica Jerena Paskarje hudo poškodovala (zlon hrbitenje, noge in druge poškodbe), ranili pa so tudi Stubičar. Škodo so ocenili na 8.000 din.

Breza: libanonsko vozilo v tovornjak

Huda prometna nesreča se je pripetila 7. decembra dopoldne Mohamedu Aliju, ko se je z osebnim avtomobilom poletjal iz Ljubljane v Zagreb. Libanonec se je poletjal na nekem ljubljanskem avtomobilu, pa je obvzel na robu brega. Sedevič je pred trčenjem vozil po lev strani ceste, Škodo so ocenili na 3.000 din.

Obvestilo vsem poštam!

Do konca decembra ne bomo pošiljali novih pošiljk DL za brezplačno razdeljevanje, ker imate v naslednjih tednih dela čez glavo zaradi novoletnih praznikov. Takoj po novem letu bomo te izvede zaseči znova pošiljati, prosimo vas pa, da klub temu akciji krepko nadaljujete v nam sproti vsako soboto pošiljate vse nove naročnlice! Tudi ta mesec bodo vsi novi naročniki dobivali list brezplačno, zato je prav, da podpisane naročnlice čimprej dobimo.

Lepo vas pozdravlja uredništvo in uprava!

DOLENJSKI LIST

30.000!

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinske konferenčne SZDL Brodico, Ornomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačer, Slavko Dokl, Miloš Jakopec, Marjan Legan, Marija Padovan, Jože Primo, Jožica Teppay in Ivan Zoran. Tehnični urednik: Marjan Moškon.

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 70 par (70 starih din) — Letna naročnina: 32 Ndinarev (3200 Sdin), polletna naročnina 16 novih dinarjev (1600 Sdin); plačljiva je vnaprej — Za inozemstvo: 50 novih dinarjev (5.000 Sdin) oz. 4 ameriški dolarje ali ustrezena druga valuta v vrednosti: 4 ameriški dolarje — Tekoči račun pri području SDK v Novem mestu: 521-89 — NASLOV UREDNISTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 — Poštni predel: 33 — Telefon: (063)-21-227 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vratimo — Tiskarica ČP »Delo« v Ljubljani